A.E. Talaia BRC19920400_236

236

talaia

agrupació excursionista VILANOVA I LA GELTRÚ

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

A.E. TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

ABRIL-MAIG-JUNY 92

A.E. Talaia BRC19920400_236

CAVAS Ferret
GUARDIOLA DE FONT-RUBÍ

LA QUALITAT
Bar Blau
SUPERMERCATS * SEGUR DE CALAFELL

AUTO MOTO
JOSEP BERTRAN

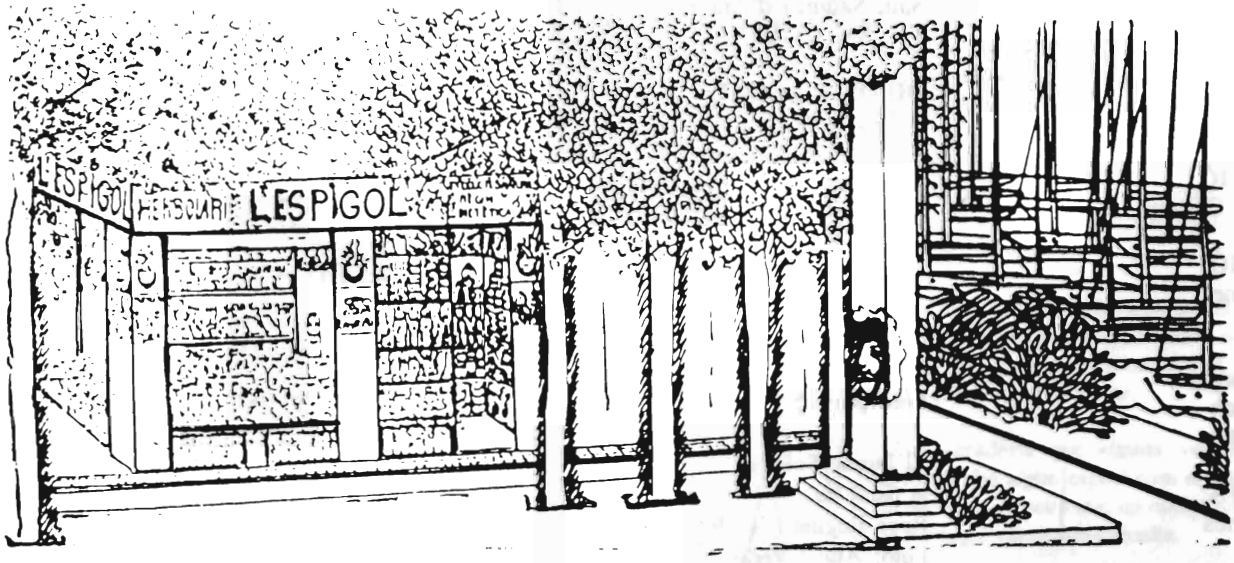
Reparació de l'automòbil i motocicletes

Cabanyes, 11
Tel. 893 65 72

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

ATENCIÓ SOCIS!

AMB LA PRESENTACIÓ DEL CARNET DE SOCI DE L'A. E. TALAIA, TINDREU LA MÀ D'OBRA GRATUÏTA EN REALITZAR EL CANVI D'OLI DEL VOSTRE COTXE. NOMÉS ABONAREU ELS MATERIALS.

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, Dietètica, Formatges i Especialitats

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 815 13 11

08800 Vilanova i la Geltrú

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

Adherida a:
Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Espeleologia
Federació Catalana d'Esports d'Hivern
Associació Espanyola de Camping i Caravaning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

Carrer Comerç, 4
Tel. 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
C.I.F. G-58124702

Nº 236

REVISTA D'EXCURSIONISME

ABRIL-MAIG-JUNY 92

EDITORS
Agrupació Excursionista Talaia

PRESIDENT
Salvador Butí i Papiol

SECRETARI
Antoni Sagarra i Mas

REDACCIÓ
Secció de Cultura

DIRECCIÓ
Josep Blanes

EDICIÓ
Blanca Forgas
Agustí Poch
Lluís Forgas

MAQUETA
Josep Blanes

PUBLICITAT
Joan Sivill
Virtut Castro
M. Carme Barceló
Oriol Ventosa

COL.LABORADORS
Vicenç Carbonell
Josep Voltà
Toni Sagarra
Salvador Butí
Àngels Parés

IMPRESSIÓ
Gràfiques Llopart
Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Anoia
Tel. 891 03 12

DIPÒSIT LEGAL
B-24619-90

Foto portada:

El Jaume Soler a la paret de Roca Regina (Montsec). Foto: Angel Vedo

Els articles publicats en aquesta revista sempre expressen l'opinió de llurs autors i no reflecteixen l'opinió de la Junta Directiva de l'Agrupació ni de la Redacció. En tot cas, l'A.E.Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

SUMARI

3 **Editorial**
Equip de Redacció

4 **La Via Arkalis (Roca Regina)**
Angel Vedo

7 **Collserola**
Toni Sagarra

10 **Què és per mi l'excursionisme**
Xavier Garcia

11 **L'Aplec de la Trinitat**
Angels Parés

12 **Crònica del cotarro talaienc**
Equip de Redacció

14 **El somni d'Olímpia**
Antoni Ordovàs

18 **XI Marxa i Aplec Excursionista de Veterans de Catalunya**
Manel Vidal

19 **Una incursió al Llenguadoc sota la pluja del 1r de maig**
Josep Blanes

22 **Yosemite 92 (Califòrnia)**
Angel Vedo - Jaume Soler

23 **Del Baix Ebre al Solsonès**
La Morera - Grau de l'Agnet - Toll de l'Ou - Ulldemolins
Josep Blanes

26 **Del Baix Ebre al Solsonès**
Ulldemolins - Barranc dels Enllosats - Prades
Blanca Forgas

29 **Del Baix Ebre al Solsonès**
Prades - La Mola d'Estat - La Pena - Poblet
Blanca Forgas

32 **GEAM - Activitats d'escalada**

33 **Roca Regina. Montsec. Big Wall**
Angel Vedo - Jaume Soler

36 **El paisatge als museus de Vilanova i la Geltrú**
Josep M. Alsó

37 **El "hobby" d'aquest primavera**
El Celler comarcal de Viticultors de Vilanova
Joan Lluís Sivill i Vergés

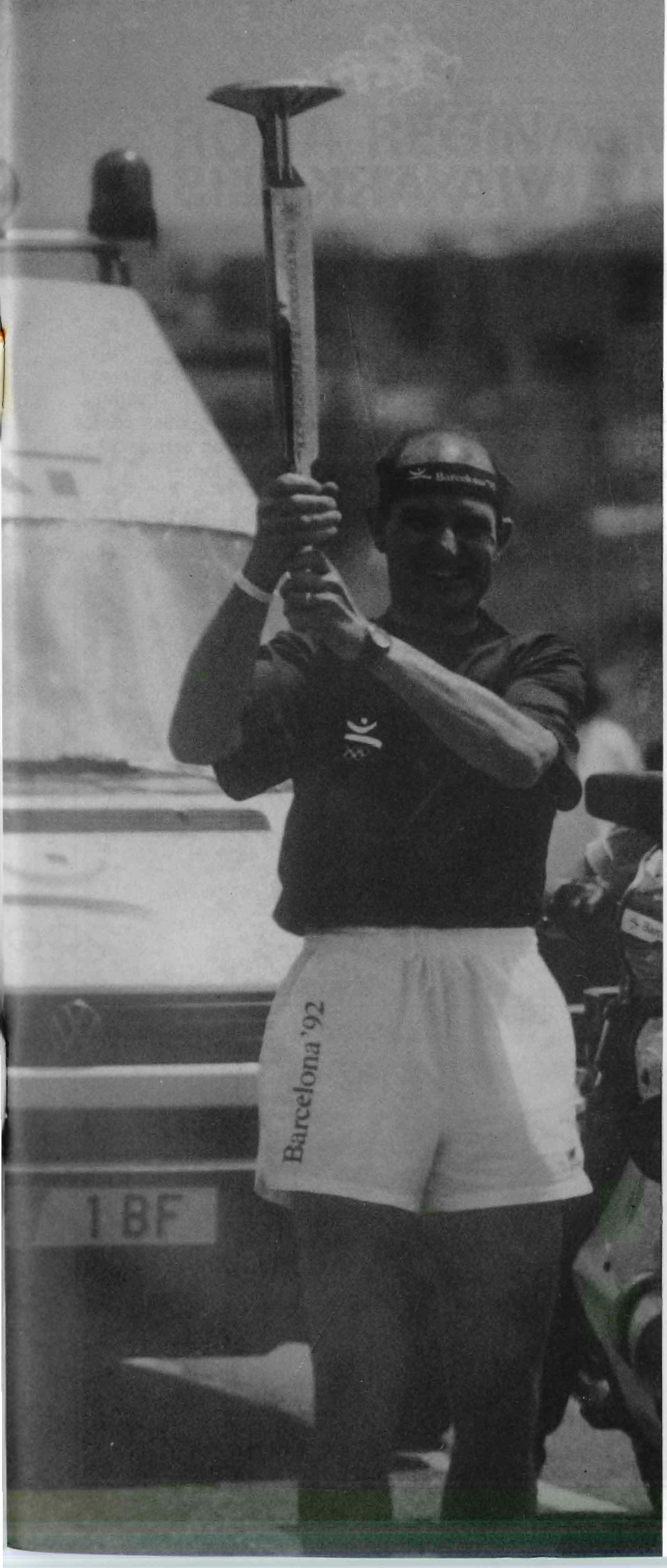
40 **Volerany**
Vicenç Carbonell

41 **Abadies occitanes (4)**
Illa de Sant Honorat
Salvador Butí

45 **La colla del dimecres**
La colla

46 **Sobre la traducció de topònims**
Pere Martí i Bertran

47 **Notícies i comentaris**
Equip de Redacció

Aquest és un any olímpic i aquestes són dates olímpiques. Nosaltres som una entitat esportiva i les olimpíades tenen a veure (o no?) amb l'esport.

El nostre, però, no és un esport espectacle, no proporciona diners, no es pot transmetre per les grans cadenes de televisió americanes, i per tant, no és olímpic.

Creiem que una Olimpíada és una cosa sèria i important, però sobretot en el terreny de les estructures (viles, cinturons, estadis), telecomunicacions, espectacles, promoció exterior, turisme... Fins i tot podem aprofitar-ho perquè pel món sapiguen que nosaltres som Catalunya i que España és una altra cosa.

També deu ser important per a l'esportista. De fet és un professional i gràcies à bones actuacions en actes així augmenta el sou.

Hi ha moltes més coses per les quals val la pena fer una olimpíada, algunes impensables, com per exemple l'enrenou tècnic i científic per poder disposar d'uns laboratoris d'anàlisi de control del possible doping dels atletes, un enrenou que ha estat important i que deixarà infraestructura per a la malmesa recerca del país.

Considerem que a Barcelona i a Catalunya li convindria una Olimpíada cada 25 anys. Hi guanyaríem en qualitat de vida i en estètica ciutadana.

Esperem, però, que alguna vegada aquests muntatges tinguin en compte l'esport, no l'espectacle ni aquestes persones que s'hi dediquen professionalment tot el dia per arribar als límits de resistència del seu cos, si molt convé ajudats per algun producte que encara no han posat a la llista de prohibits però que el seu equip d'assessors químics i farmacèutics ha aconseguit de tal o qual laboratori.

Realment és molt difícil detectar segons quines substàncies i en segons quines dosis, i sempre serà complicat d'establir el límit entre el permès i el correcte.

Ens agradaria que alguna vegada hi guanyés també algun esport com el nostre, el de cada cap de setmana, un esport en què t'has de pagar els desplaçaments.

Editorial

Grup d'Escalada i alta muntanya

LA VIA ARKALIS (Roca Regina)

Volíem anar al Midi d'Ossau' per fer algunes vies a la cara nord, l'últim pont abans de marxar al **Capitan**, però el temps no és massa bo, hi ha molta neu, per tant decidim canviar de lloc.

Com de costum anem al nostre "big wall" predilecte: **Roca Regina**. I triem la **Via Arkalis**, obra mestra del Gálvez. Revetlla de Sant Joan, ressaca, ens posem a la **via Colores**, a la paret de les Bagasses.

L'endemà ens llevem aviat i carreguem les faldilles de pitons i invents. Comença el Jaume amb un VI del Gálvez, filferros, un llast descompost i reunió. No és el que semblava. L'adrenalina comença a pujar, fem una altra tirada combinada a lliure i invents. Ara em toca a mi la tercera amb un A2+ del Gálvez, el pes dels invents comença a baixar ja que ràpidament anem deixant llast, 50 metres i ens posem a la feixa. Anem bé de temps.

Seguim per la corda flaixa, pito, microfriend, pas de gamxo, sortides a lliure, pedra vermella. He posat 20 pitons, les cordes no tiren, he de deslligar-me d'una, començo a veure la reunió, em falta un flanqueig del Gálvez. Sense comentaris. Angel, no caiguis! Per fi trobo un burí, reunió.

Seguim per un desplom, un pitó darrere l'altre, una sortida a lliure de les maques, wait! Trobo un burí i un spit, portem nou hores a la paret i només hem fet quatre tirades i mitja.

L'Arkalis és molta via; fins ara no havíem fet res semblant. Decidim baixar i continuar l'endemà. Deixem dues cordes fixes, rappelem un aeri de 50 m per sota el desplom.

Una vegada a l'Hostal del

L'Angel en una reunió enmig de la Paret. Foto: Jaume Soler

El Jaume i l'Angel després d'assolir la Via Arkalis. Foto: Angel Vedo

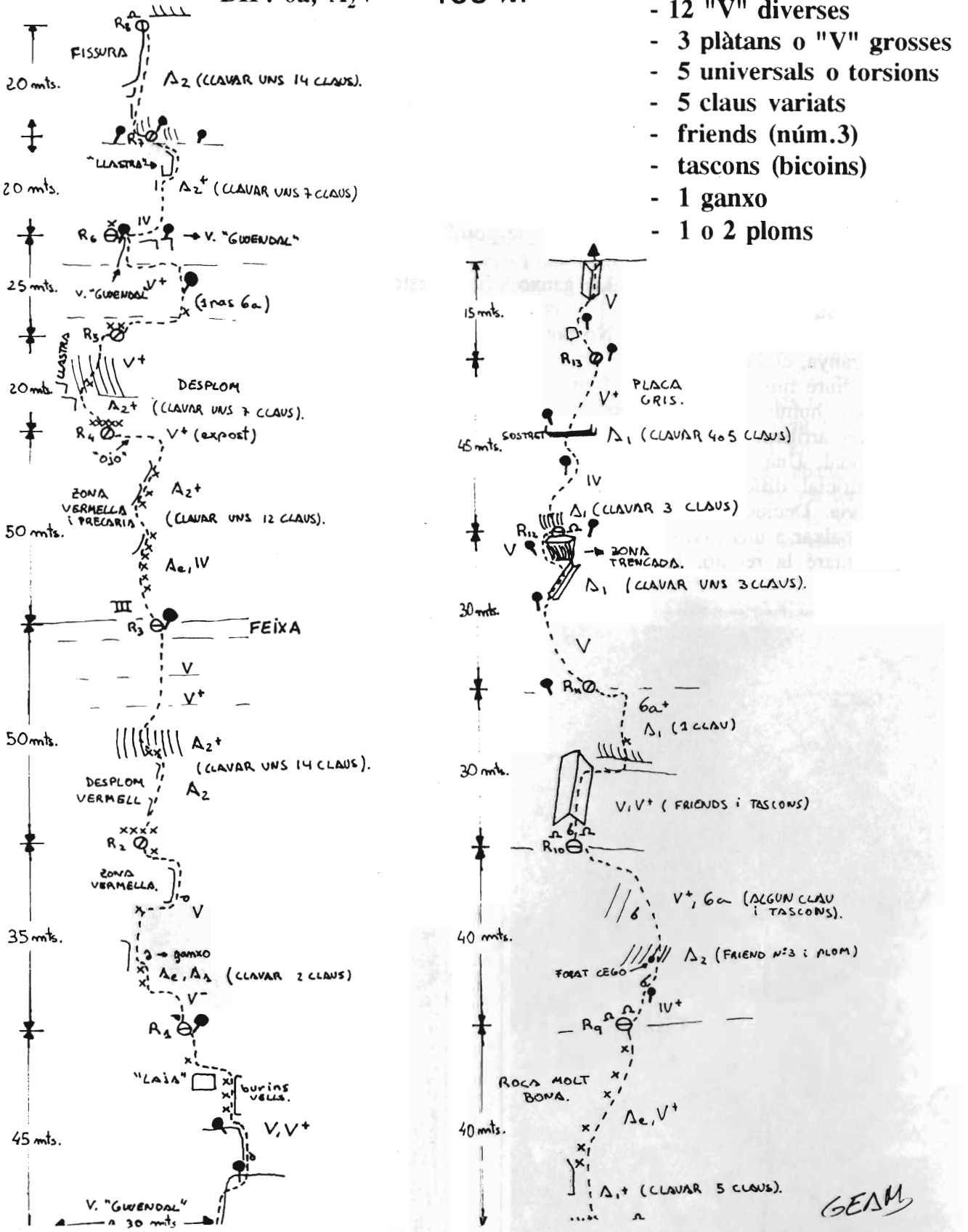

ROCA REGINA. MONTSEC
VIA ARKALIS

DIF. 6a, A_2+ 465 M

MATERIAL:

- 12 "V" diverses
- 3 plàtans o "V" grosses
- 5 universals o torsions
- 5 claus variats
- friends (núm.3)
- tascons (bicoins)
- 1 ganxo
- 1 o 2 ploms

ASCENSIO REALITZADA ELS DIES 25 I 26 DE JUNY PER: ANGEL VEDO I JAUME SOLER

Llac, prenem unes "garimbes" i ens traiem la por del cos. L'adrenalina ha anat a tope. Fem una ullada als llibres antics de ressenyes, trobem la 2a ascensió a la via, van trigar 22 hores efectives d'escalada per fer-la, comparem els nostres croquis i veiem el que en espera demà.

Ben aviat arribem a la feixa, pugem a "yumas" per la corda que havíem deixat fixa, em vénen al cap els meus vells temps fent espeleo. Un cop ens trobem tots a la reunió, descobrim que el 60 del Jaume té una flor a causa del fregament del vent de la nit. Només faltava això per a la nostra moral!

Li dóna canya, el Jaume. Un flangueig a lliure fins trobar un burí, un pas humit fins una savina, d'allà arribem al bivac de la Gwendal. Una tirada de 40 m d'artificial difícil és la clau de la via. Decideixo despenjar-me i baixar a una savina seca on muntaré la reunió. El Jaume em recupera tots els claus, segueixo per una fissura més fàcil de pitonar que el tros d'abans fins que arribo a un pont de roca amb una bagueta, clavo dues "uves" i munto una reunió molt aèria.

Ara li toca al Jaume, un A1 del Gálvez, troba un forat cec, el repica una mica fins que li entra un "camelot", es penja d'estreps i troba la paret totalment llisa:

- Angel, què poso?

- Un ganxo - li contesto.

- No pot ser.

- I un cooperhead? (Ganxo de coure).

El Jaume ho prova, fa el pas al.lucinant, el cooper s'ha mogut. Quan em toca a mi no aguanta.

La via és molt mantinguda, no perd color, pas a pas anem agafant alçada, ja sortim de la paret, l'últim desplom amb sortida a lliure de "molles", el Jaume crida, ja és dalt. Cim!

L'experiència més salvatge que hem viscut a un Big Wall. Ha valgut la pena.

Via Arkalis, 500 m, A2+ ? 6a.

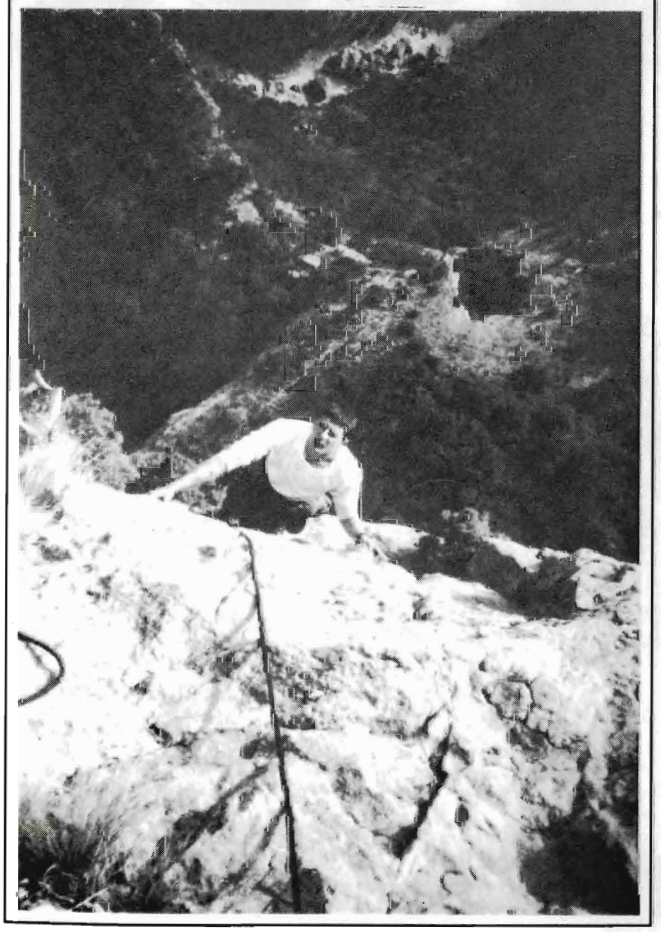
Material: 30 claus, ganxos, microfriends i tascons.

Horari: 19 hores efectives.

Cordada: Jaume Soler i Angel Vedo, **4a o 5a ascensió absoluta.**

Angel Vedo

El Jaume que s'ho rumia. Foto: Angel Vedo

Assegurant el company. Foto: Jaume Soler

Cicle d'Excursions "Coneguem Catalunya"

COLLSEROLA

La 22a. sortida **"Coneguem Catalunya"**, organitzada per la Secció de Cultura el 24 de maig, ens permeté conèixer la **Serra de Collserola** o, si més no, fer-nos-en una bona idea del seu abast i la importància que ateny com a parc natural, un privilegi de tots els ciutadans de l'àrea més poblada de tota la ribera mediterrània.

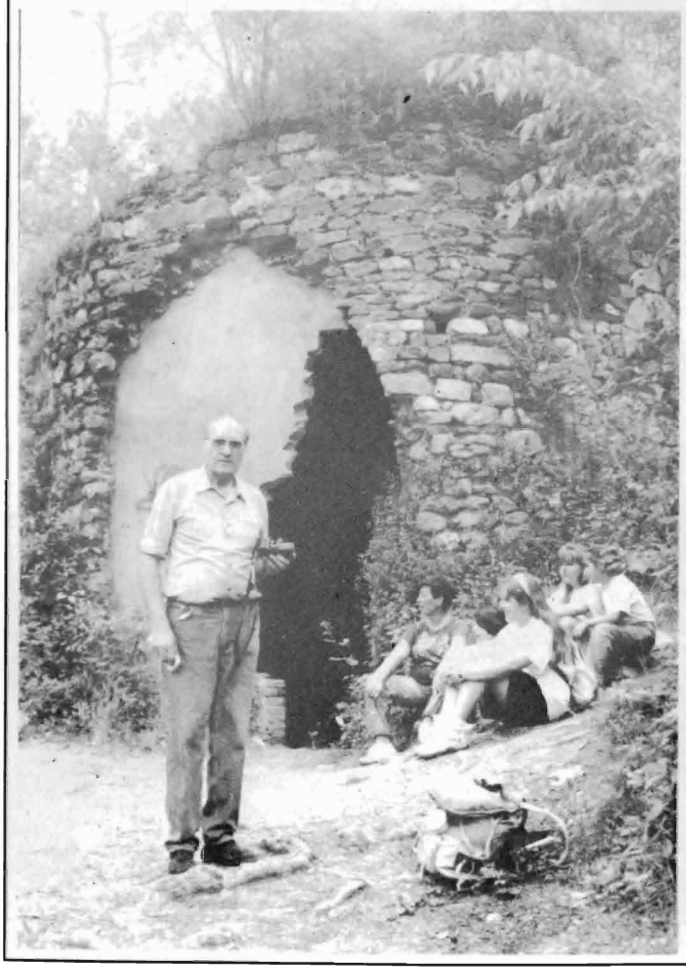
Conservar aquest privilegi de la natura esdevé un repte. No n'hi ha prou en no fer res; cal preservar-lo. La redacció d'un Pla ja estableix els usos que en podem fer els ciutadans, però cal guanyar les consciències perquè estimin el parc com una cosa pròpia i inviolable de possibles agressions.

No hi ha res tan apropiat per conèixer un espai natural com recórrer-lo a peu. Amb aquesta convicció vàrem preparar un itinerari que ens proporcionà una visió, per bé que incompleta, el més extensa possible de la serra.

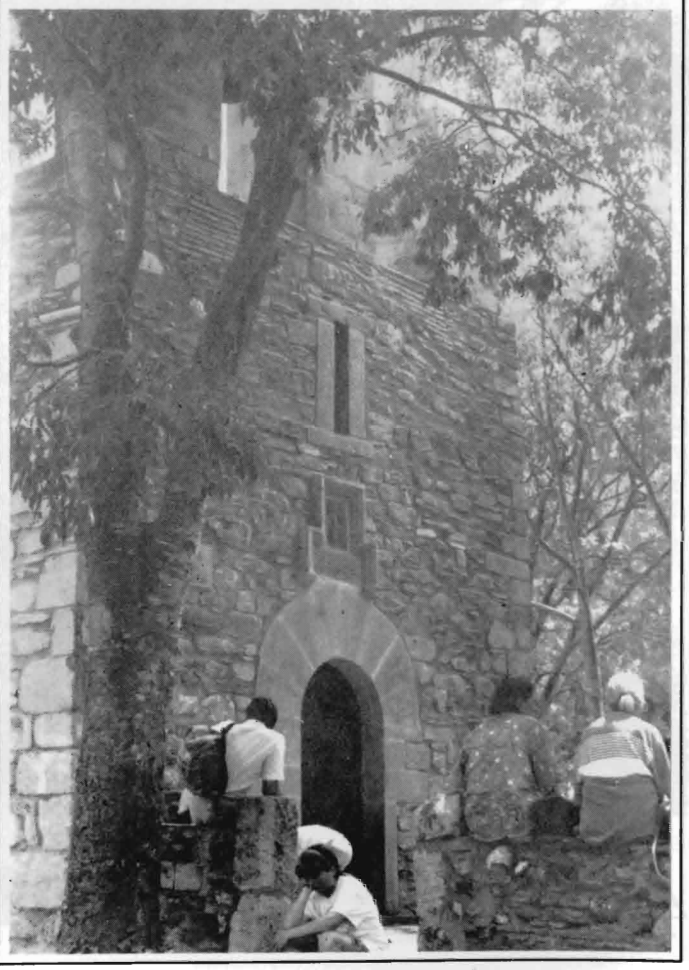
Iniciàrem, doncs, l'excursió a l'entrada del parc que hi ha a sobre mateix de l'estació de Vallvidrera, de forma conjunta amb els acompanyants, fins al Centre d'Informació del Parc, obert a tots els visitants per donar-los la benvinguda, facilitar-los tota mena d'informació referent a les característiques del parc i per orientar-los sobre què s'hi pot fer i com usar els recursos que ofereix. La gran maqueta del Parc fou contemplada amb molt d'interès.

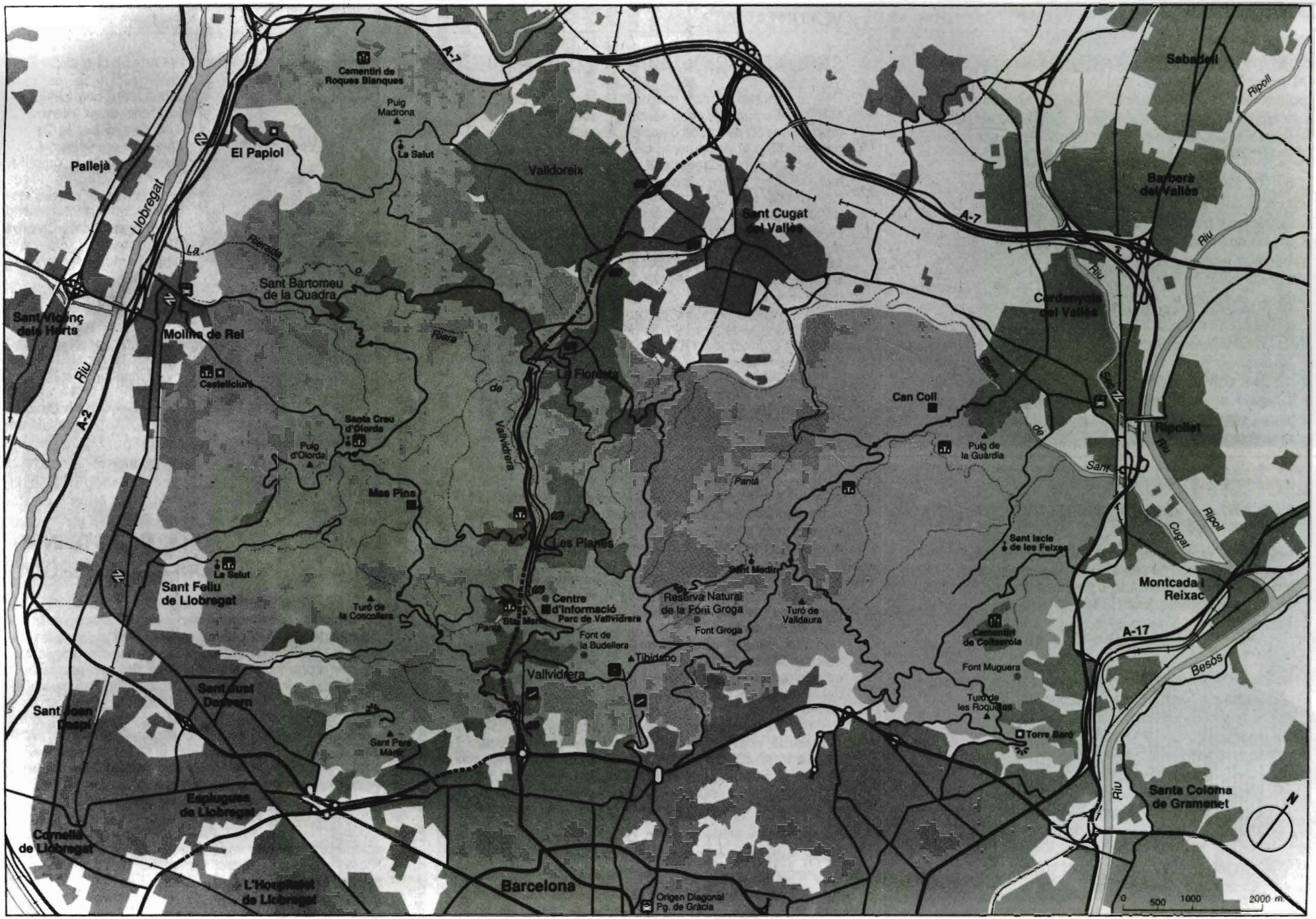
A partir d'aquest punt, els 28 marxadors prosseguírem l'itinerari per ample camí, ben senyalitzat i equipat de rètols que feien referència a la fauna i flora del parc, i travessàrem així el **barranc de la Budellera**. Més tard enfilàrem un corriol ascendent fins assolir una altra pista a un nivell superior. Pocs metres abans d'arribar-hi, poguérem observar una serp bruna que depassava els 120 cm i que produí un gran ensurt a la Mar-

Ruïnes de Sant Adjutori. Foto: Antoni Sagarra

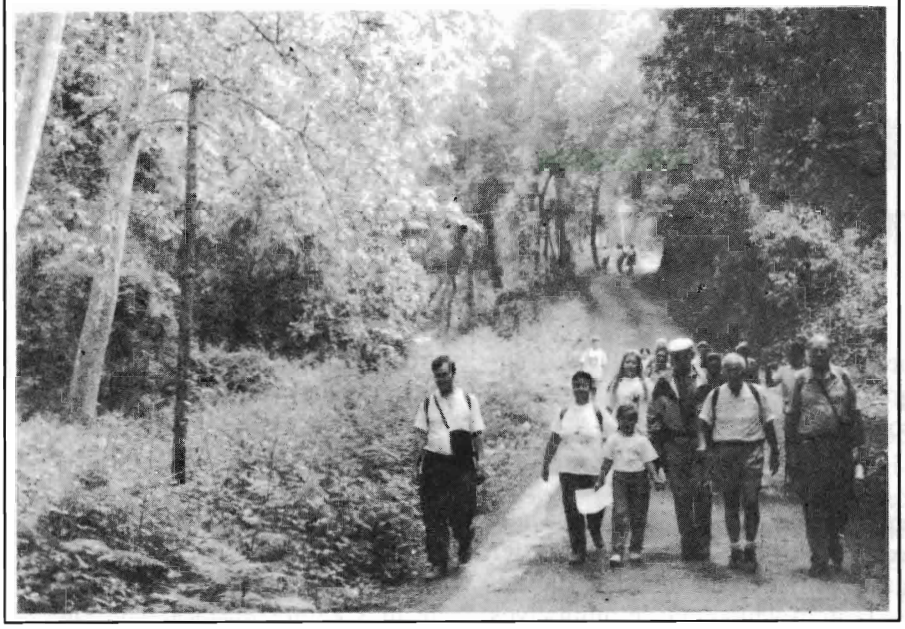

Ermita de Sant Medir. Foto: Antoni Sagarra

Cementiri de Roques Blanques
Puig Madrona
La Salut
El Papiol
Pallejà
Llobregat
Vallderoix
Sant Cugat del Vallès
Sabadell
Ripoll
Barberà del Vallès
Riu
Cerdanyola del Vallès
Sant Vicenç dels Horts
Molins de Rei
Sant Bartomeu de la Quadra
Riera
Castellciuro
Santa Creu d'Olorda
Puig d'Olorda
Mas Pins
La Floresta
Can Coll
Puig de la Guàrdia
Ripollet
Sant
Cugat
Pantà
Vallvidrera
Les Planes
Sant Iscle de les Feixes
Sant Medir
Montcada i Reixac
Sant Feliu de Llobregat
La Salut
Turó de la Coscollera
Centre d'Informació Parc de Vallvidrera
Reserva Natural de la Font Groga
Font Groga
Turó de Validaura
Font de la Budellera
Tibidabo
Cementiri de Collserola
A-17
Font Muguera
Besòs
Sant Just Desvern
Sant Feliu de Llobregat
Sant Pere Màrtir
Turó de les Roquetes
Torre Baró
Esplugues de Llobregat
Santa Coloma de Gramenet
Cornellà de Llobregat
L'Hospitalet de Llobregat
Barcelona
Origen Diagonal Pg. de Gràcia
0 500 1000 2000 m

Instantània de l'itinerari a peu vora el torrent de la Salamandra. Foto: Antoni Sagarra

Conjunt de participants en la Caminada. Foto: Toni Sagarra

cel.lina Simón, a la Rosa Raventós i algú més que també es trobava a la vora. Assolida la carena, just on traspassa una línia d'alta tensió, iniciem el descens passant a frec del **Xalet Casablanca**, una edificació modernista que ostatja la casa de colònies Sant Josep. Poc després fem cap a la carretera, que seguim uns 150 metres a tramuntana. Creuem la carretera. Un rètol indica que la zona és una Reserva Natural Parcial, anomenada **Font Groga**. Seguim una pista asfaltada descendent.

Al cap d'una bona estona passem per **can Puig**, una magnífica edificació de sòlida envergadura on els seus estadants es mostren reticents a donar-nos la benvinguda. No deixem de perdre alçada. A la dreta transcorre el **torrent de la salamandra**; la seva riba ofereix uns bells i altívols plataners centenaris entre els quals s'escola un curs d'aigua. La seva remor és atesa amb gratitud pel marxador, contrastant-lo amb el brugit que deu haver-hi a l'altre costat de la muntanya.

Quan arribem a **Sant Medir** hi fem bona parada. Gràcies al sistema de transmissions ens assabentem que no cal tenir pressa. Els voltants de l'ermita acullen cada any els participants de l'anomenat Aplec. Les colles de Sant Medir surten dels barris de Gràcia, Sant Gervari, la Bordeta i Sant Cugat del Vallès en solemne comitiva.

Reprenem la caminada cap a tramuntana, entrant decididament en el bosc. Passem la **font de Can Ribes** i entronquem amb el **sender GR-6.** Tot sovint traspassem a gual el curs s'aigua que porta el **torrent de Sant Medir**, fins que fem marrada per visitar les ruïnes de la capella de planta circular de **Sant Adjutori**, on es venerava la Mare de Déu de Gausac. L'edificació suporta encara la coberta i la seva contemplació resulta, amb tot, interessant, ben emplaçada al mig del bosc. No gaire lluny hi ha el **forn ibèric**. Hom hi ha disposat un reixat que permet la seva contemplació de prop mentre preserva l'indret. Quan arribem a **Can Borrell**, unes càmeres de TV han trencat el grup de marxadors, ja que sempre n'hi ha que no se'n poder estar de voler sortir a la "tele"... Un cop reagrupats emprenem el darrer tram fins a **Sant Cugat del Vallès**. Cal però fer esment a la bella contemplació del **Pi d'en Xandri**, un arbre isolat de gran envergadura que s'avantposa a la visió del corpulent cenobi vallesà.

Ha estat una bonica excursió de poc menys de quatre hores, variada i sorprenent perquè la petjada humana no s'aprecia en bona part de l'itinerari. Els acompanyants, a més d'haver passejat una estona a l'entrada del parc, varen visitar el **monestir de Sant Cugat del Vallès.** Un cop agrupats vàrem anar fins a **Castellolí** a celebrar l'àpat de germanor, d'on vàrem sortir en una hora ja ben avançada.

Hem conegut Collserola, hi hem trobat un espai per respirar, camins per passejar, ocells per escoltar, animals per observar, flors per olorar, ombres on protegir-nos, fonts on sadollar-nos, equipaments, serveis... D'aquest coneixement i d'aquesta sensibilitat n'ha de nèixer la col.laboració il.lusionada vers la conservació del parc. En la minsa mesura en què això se'ns faci possible hi hem de participar i donar-lo a conèixer.

Antoni Sagarra i Mas

Col·laboracions

QUE ES PER MI L'EXCURSIONISME

L'excursionisme, des de la primera hora de la Renaixença, té un valor, gosaríem dir cabdal, en si mateix, individualment parlant, i col.lectivament considerat, per a aquelles persones amb delit d'avançar en l'estima pròpia i de la terra. Petjar-la, tocar-la, sentir-la viure, és quelcom imprescindible per a aquell jove que no vol fonamentar aquesta estima sobre els núvols sinó, al contrari, entrar-hi en contacte, sentint-ne el respir, comprenent-ne el llenguatge, copsant el missatge que l'aire, el temps, les pedres, ens reporten de les generacions que hi han fressat, creant-ho, fent-ho viu, millorant-ho.

L'excursionisme, tant si és practicat per motivacions científiques com per la vida sana que s'hi troba, és tota una manifestació potent de vida personal, de consciència ciutadana, d'arrelament patriòtic. Quan se sap per què es fa, què s'hi busca, què se n'ha de rebre i què s'hi ha d'aportar, és un element bàsic en la vida d'una persona i en la d'un país. A l'engròs o a la menuda, és fonamental com una cultura.

Allò principal, substancial, que ens envolta és la natura. Ella ens explica allò que mai no podran fer altres mitjans que tenim a l'abast. Es la gran veu silent de muntanyes i rius, de geleres i congestes, d'avencs i espadats, que ens parlen del gran misteri de la vida i de l'univers. Dissortat l'home que no ha tingut les maneres de posar-s'hi en comunicació. Es l'home que ha romàs sempre envoltat dels altres homes per carrers i places de viles i ciutats, trepitjant només l'asfalt calent, olorant tan sols l'emanació de gasolines, escoltant el trepig de cotxes i màquines.

Veure l'home, sentir-lo, percebre'n la vibració només es pot fer des del silenci. I el que proporciona la natura és el més qualificat. Es el silenci per antonomàsia. L'home, quan està al costat de l'home, i més avui, en les grans urbs, es pensa que amida la vida, que estudia i comprèn l'home. Està en un error garrafal. Com que el té tan a prop, el mira però no el veu, el sent però no l'escolta, el té al costat i el veu llunyà. Totes les lliçons que n'hauria de treure li passen altes o, millor dit, no suren de més amunt que les llambordes.

Es un absurd, sí. La càtedra de la vida, el "cum laude" de la carrera vital no es dóna entre els homes massificats, sinó allunyada d'ells. Es dóna en el recés de la natura. Per estimar la vida, la comunicació, el compartir, per aportar una mica de solidaritat, d'amor, als homes i dones concrets que tenim al nostre costat i a tots, en general, és indispensable l'allunyament, la distància. Llavors, com en un examen continuat, que et fa veure tots els cantells de l'existència humana, hom està en condicions, de mica en mica, de poder obtenir el títol de mestre en humanitat.

Aquest mestratge es reparteix enmig de la natura. Agafa l'home tot sencer. El més perillós per a la societat -i això ens ho trobem cada dia al mig del carrer, quan fem l'assaig de compartir l'existència entre els homes que ens passen a frec- és ésser engendradora d'homes parcials, fragmentats, d'homes desenrotllats excessivament en uns aspectes, a costat del seu mínim vital, en altres. Són els homes caps grossos amb cos esquifit, de cor enamoradís i cervell paralític, de ment molt dilatada amb braços curts.

Xavier Garcia

Colla portant la llàntia votiva a Montserrat(1958). Foto Horro (Arxiu IFC)

Crónica del país

L'APLEC DE LA TRINITAT

El diumenge abans del dijous de Corpus, els sitgetans celebrem l'**aplec de la Trinitat**. Aquest any fou el diumenge 14 de juny i com que Corpus ha estat traslladat a diumenge, l'aplec va ser un diumenge abans.

Un grup de la Talaia va organitzar una pujada a la Trinitat i va poder gaudir de la festa.

La festa, aquest any, ha estat molt animada ja que les organitzadores i administradores de l'ermita, la Rosor i la Remei, van programar tot un seguit d'actes.

Antigament la gent hi pujava a peu des de Vallcarca, fent-se obrir la gana per a l'esmorzar. Avui ens hem tornat un xic més còmodes i els automòbils pugen rabent pels revolts de la carretoina fins al cim del turonet. Enguany hi havia tants cotxes que els tocatardans vam haver de deixar-lo a mig camí.

Com ja és tradicional, a les onze es va celebrar l'Ofici i en sortir ens esperaven els gegantets cubans que, acompanyats per les gralles, van fer una bona ballada sota la mirada encuriosida de la mainada. Tot seguit vingué el plat fort d'aquest any, la **Moixiganga Infantil**, que era el primer any que hi pujava i va fer les delícies de tots els assistents; fins i tot varen fer vessar més d'una llagrimeta a alguna àvia entendrida en veure el seu nét tan quietet fent de sant Crist. La Moixiganga Infantil va fer la seva primera aparició a la Matinal Infantil de Santa Tecla i des d'aleshores ha participat en alguns actes de fora de Sitges. Val a dir que hi ha un parell de vilanovins-sitgetans que hi participen. No podia faltar-hi el foc, en una festa del Garraf i l'aixerit drac Paf va espetegar a l'era de l'ermita. A Sitges no sabem acabar cap festa sense una bona ballada de sardanes; la Sitgetana ens va fer enlairar els peus amb els seus tocs de tenora.

A les dues la gana comença a fer-se sentir i els diferents grups s'escampen pel bosquet i per dins de la casa per a preparar els arrossos i les carns a la brasa. Bon profit!

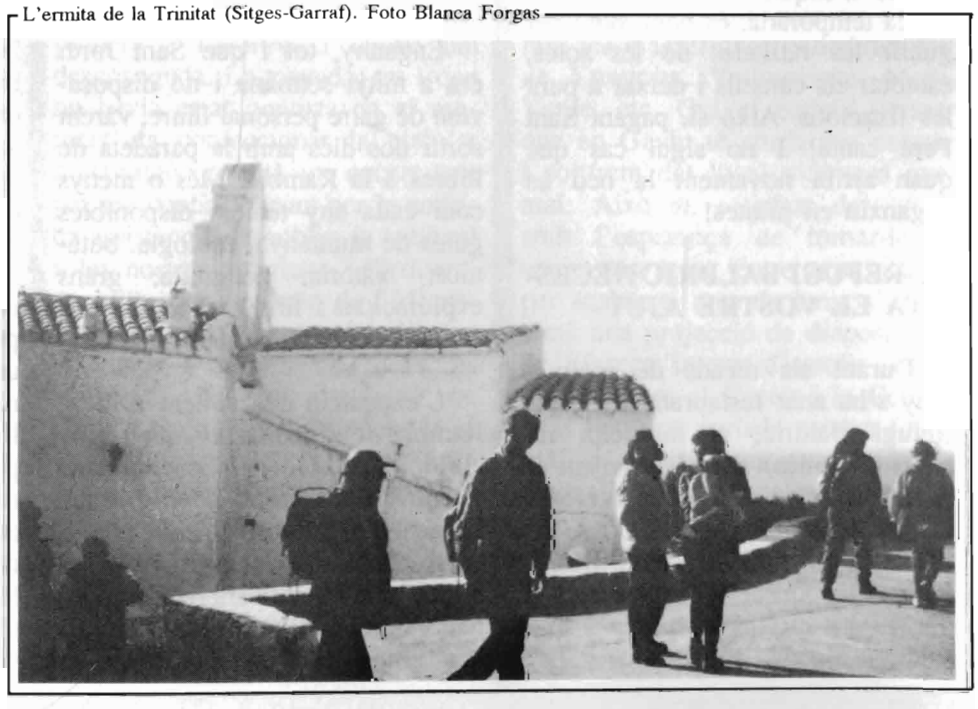
A la tarda, mentre es fa temps tot esperant el rosari, es fa petar la xerrada. De fet és el moment més distès de la diada, a l'era et trobes amb aquell company d'escola que fa temps que no has vist, la veïna de la casa vella... La canalla s'escampa pels voltants buscant cabanes i amagatalls secrets. Després del rosari, els jocs infantils: carreres de sacs, trencada de l'olla.

Comença a fer-se fosc, el mar canvia de color, el ponent des d'allí dalt és meravellós, de fet el turonet de la Trinitat té sempre una vista esplèndida sobre el mar, una de les vistes més meravelloses de la comarca. He dit sobre el mar, no val girar-se, és millor tancar els ulls i no voler veure la cimentera.

Ja ho sabeu, la Trinitat us espera sempre un diumenge abans de la Diada de Corpus, s'escaigui en un dels famosos "Jueves" o en un diumenge. Tant és! De fet el que interessa és pujar i fer l'Aplec de la Trinitat.

Angels

L'ermita de la Trinitat (Sitges-Garraf). Foto Blanca Forgas

Crònica del "cotarro" talaienc

ENSURT PER AL XAVIER GARCIA

Ens ho van dir de sobte. En Xavier Garcia, escriptor i home molt vinculat a la nostra entitat, havia tingut un infart. I el tenien a la UVI dels Camils. Per sort pocs dies després ens van donar la bona nova que anava millor i que l'havien passat a una habitació normal. Més darrerament ens hem assabentat que ja torna a ser a casa, recuperant-se. I quina no serà la nostra sorpresa quan rebem, molt pocs dies abans de tancar la nostra Revista, un article d'ell per publicar i que heu pogut veure en aquestes mateixes pàgines. No cal dir que aquest és un excel.lent senyal de ràpida recuperació, de què ens alegrem ben sincerament.

LA SECCIO D'ESQUI S'OFEREIX PER ARREGLAR ELS VOSTRES ESQUIS

Evidentment això ja no és notícia, ja que el termini finalitzava el passat 19 de juny. A menys que la Secció obri una nova setmana per recollir el material dels tocatardans. Ha estat una bona iniciativa de la Secció d'esquí. Ara que s'ha acabat la temporada, és bona hora per guarir les ratllades de les soles, esmolar els cantells i deixar a punt les fixacions. Això sí, pagant Sant Pere canta! I no sigui cas que quan arribi novament la neu us enganxin en pilotes!

EL REFUGI BALDRIC NECESSITA EL VOSTRE AJUT

Durant els mesos de maig i juny s'ha anat restaurant el nostre Refugi Baldric, al municipi de Nevà (Ripollès). S'està arranjant el paviment del menjador, les goteres de la teulada, els lavabos, les escales i un munt de coses més. Però el responsable ens recorda que hi ha moltes despeses i que caldrien algunes aportacions voluntàries per equilibrar el pressupost, a més de les ajudes de mà d'obra pel que resta fer i que seran benvingudes. Qualsevol donatiu serà recollit i comptabilitzat pel Damià, el qual té cura del Refugi. Doncs, a retratar-se s'ha dit!

LA DARRERA HORA DEL LOCAL SOCIAL

Bé, la qüestió va madurant de mica en mica. Tenim ja l'últim preu que el Patronat de l'Hospital ens ha donat per tot l'immoble. Però a l'hora de fer les quotes de repartiment, tant per la compra com per les obres indispensables de consolidació, no acabem de posar-nos d'acord amb la resta de veïns i possibles compradors. Es evident que s'ha d'anar amb molta cautela a l'hora de deixar anar uns quants milions i tothom escombra cap a a casa seva, no sigui cas que toqui rascar-se la butxaca més del compte. Ja portem unes quantes reunions i tenim plantejades diverses solucions. No patiu, si ens posem d'acord, vosaltres, els socis, sereu els primers de saber-ho.

UNA NOVA EDICIO DE LA SETMANA DE SANT JORDI

Enguany, tot i que Sant Jordi era a mitja setmana i no disposàvem de gaire personal lliure, vàrem sortir dos dies amb la paradeta de llibres a la Rambla. Més o menys com cada any teníem disponibles guies de muntanya, ecologia, botànica, història, geografia, grans exploracions i fins i tot les nostres pròpies i modestes publicacions.

L'exposició que teníem a la Rambla fou dedicada aquest any als iniciadors de l'excursionisme vilanoví i als inicis de la Talaia. La gent elogià efusivament l'homenatge als nostres antecessors i sobretot anà identificant els components de diverses excursions, algunes de les quals es presentaven en ràncies fotografies de les primeres dècades del segle. Les fotografies originals foren facilitades des dels arxius d'en Joan Bellmunt, Joaquim Baig i Ramir Horro, aquest darrer de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya. L'altre costat de la mostra retrospectiva fou el reportatge de l'arxiu de la Talaia, amb les primeres activitats com a grup organitzat.

A la sala d'actes del local social, en Toni Sagarra féu una magnífica exposició de **Campanars Catalans** d'una notable diversitat i una qualitat excel.lent i que fou molt visitada i elogiada. La conferència del dia 24 d'abril fou originalíssima, puix tractava dels **Rellotges de Sol** a les comarques del Penedès i Garraf. El Salvador Morató, un vilafranquí afeccionat a aquesta ciència, ens delectà amb una projecció molt ben argumentada i que fou premiada amb forts aplaudiments.

FI DE CURS DELS SENDERISTES DEL GR

Ja fa uns anys i aproximadament sempre per aquestes dates, finals de juny o primers de juliol, la gran famflia de senderistes celebra el fi de curs amb un sopar obert a tothom, senderistes actius, acompanyants o simplement simpatitzants de la Talaia. I com en el darrers anys també, aquest s'ha celebrat al restaurant italià "La Cucanya", on un ampli menjador obert al mar ha donat acollida, el proppassat divendres 3 de juliol a una cinquantena d'amics del camí nar i de la gresca. Cap al final es lliurà als presents el recull de poemes i dibuixos que s'havien realitzat amb motiu dels ja tradicionals i primaverals "Jocs Florals" del GR, dels quals es féu una lectura i que donaren lloc, com molt bé podeu imaginar, als més variats i divertits comentaris.

Crònica del "cotarro" talaienc

Aprofitem aquestes ratlles per recordar als nostres fidels senderistes i possibles autors dels treballs esmentats que al local social, Secció de Cultura, en disposeu d'alguns exemplars sobrants. Mai se sap, de vegades poden ser punts positius per a un possible "curriculum"...(!)

ELS DIVENDRES CULTURALS

Les activitats que ve organitzant la Secció de Cultura per als divendres s'encetaven, el passat mes d'abril, amb una projecció de diapositives que, sota el nom d' **"Un cop d'ull al Marroc"** ens presentava el nostre consoci Jordi Martí i Isern. De fet no hi havia cap comentari per part de l'autor però anaven acompanyades d'una bona selecció de música i val a dir que les fotografies parlaven per si soles. Tothom en va sortir satisfet i ens han arribat notícies que hi ha hagut alguna persona de fora l'Entitat interessada en aquesta projecció. També hem sabut, i ja en pla d'anècdota, que hi havia alguna "ànima perversa" present a la sala, que estava atenta a si el carro de diapositives queia o no queia, com va ocórrer una anterior vegada que encara resta al record de tots nosaltres, i que costà una bona enrabiada a l'amic Jordi... El divendres següent, 10 d'abril, era el company i reconegut escalador Angel Vedo, de la Secció G.E.A.M., que ens passà la projecció **"Aconcagua 80"**, una escalada realitzada per ell mateix en aquell any, i que no cal dir que va satisfer plenament als presents a la projecció, sobretot als afeccionats a l'escalada. El divendres que seguia s'esqueia en Setmana Santa i al local social no hi havian ni teranyines, qui més qui menys anà a esquiar o procurava descansar com bonament podia. I el darrer divendres de mes, dia 24, es realitzà l'anunciada xerrada i projecció sobre "Els rellotges de sol a les comarques del Garraf i el Penedès, ja comentada en aquestes mateixes columnes.

El primer divendres de maig era festa, un excel.lent pont que alguns tingueren el capritxet d'omplir anant-se a mullar sota la pluja del Llenguadoc (!), i per tant no hi hagué ni xerrada ni projecció, la Talaia tancà portes. El divendres següent, dia 15, en Salvador Butí, omplia la sala de gom a gom d'un públic freturós d'escoltar la seva sàvia i documentada paraula... I és que aquesta vegada ens volia parlar d'un enclau romànic que hi ha a la mediterrània, desconegut per molts de nosaltres, aquesta és la veritat, i que s'havia anunciat com **"Les Lérines. Illa de Sant Honorat".** Projecció i comentaris que complagueren com sempre a tothom i que ens ajudaren a conèixer una mica més del nostre estimat món romànic i mediterrani. El divendres 22, era en Manel Cervera que ens venia a parlar i a passar un vídeo sobre la **serra de Collserola**, i això no era casual, sinó que responia al desig d'informar una mica als que el diumenge següent havien de participar a la 22ª sortida del Cicle "Coneguem Catalunya" que aquesta vegada es dedicà a aquella bonica zona tan propera a nosaltres i també tan desconeguda. La xerrada, tot i que no havia estat prevista en el moment de confeccionar la circular d'activitats, resultà un encert tant pel seu contingut com per la nodrida assistència de públic, ja habitual a les nostres activitats. El divendres 29, i amb el nom de **"Micromobiliari urbà vilanoví: allò que es mira i no es veu",** estava anunciada aquesta projecció de l'amic Agustí Poch, que omplí la sala d'un públic encuriosit per aquest particular títol. Es tractava d'una sèrie de diapositives de diferents temes i aspectes de Vilanova que potser de tan vistos acabes per no donar-los importància, i que els assistents a la sala intentaren anar descobrint per si sols abans que el propi Agustí ho corroborés. Fou una vetllada original i simpàtica.

I el mes de juny l'omplírem (ja costa ja, de vegades!) amb una projecció de diapositives sobre el tema **"Viles del Llenguadoc sota la pluja"**, això era el divendres dia 12, que s'encarregaren de passar els que havien projectat pujar al Mont Aigoual, al parc de la Cevena, al Massís Central francès, i que per culpa de la pluja s'hagueren d'acontentar en fer una visita turística a una part del país veí. Ja diu bé aquella dita de "Déu escanya però no ofega"... Si més no ens va servir per veure unes boniques vistes d'aquella zona. Amb l'al.licient, això sí, de veureles amb un aiguabarreig encantador. I és que hem d'admetre que de vegades no tenim moments bons quan es tracta d'ordenar diapositives... El dia 19 era l'esperat plat fort del trimestre. Tinguérem entre nosaltres el bon amic Josep M. Gavin, que ens delectà amb una ben documentada i extensa col.lecció de diapositives de l'Amèrica del Nord, sobretot pel que fa als **Parcs nacionals.** I ens ho passàrem d'allò més bé admirant les magnífiques panoràmiques de Yosemite, Yellowstone, Mesa Verde, etc. Qui el coneix ja sap que en Gavin té corda per estona i sortírem del local més tard que mai. Això sí, satisfets del tot i amb l'esperança de tornar-lo a veure ben aviat entre nosaltres. I per acabar el mes de juny, s'organitzà una projecció de diapositives de diferents intents d'assolir el **Pic Carlit**, entre el Capcir i la Cerdanya. Fou una variada mostra fotogràfica d'excel.lents panoràmiques d'aquells indrets, agafades en moments d'estiu i primavera i també de tardor. I així veiérem com gruixos espectaculars de neu no previstos en segons quines èpoques en dificultaren la culminació.

EL SOMNI D'OLIMPIA

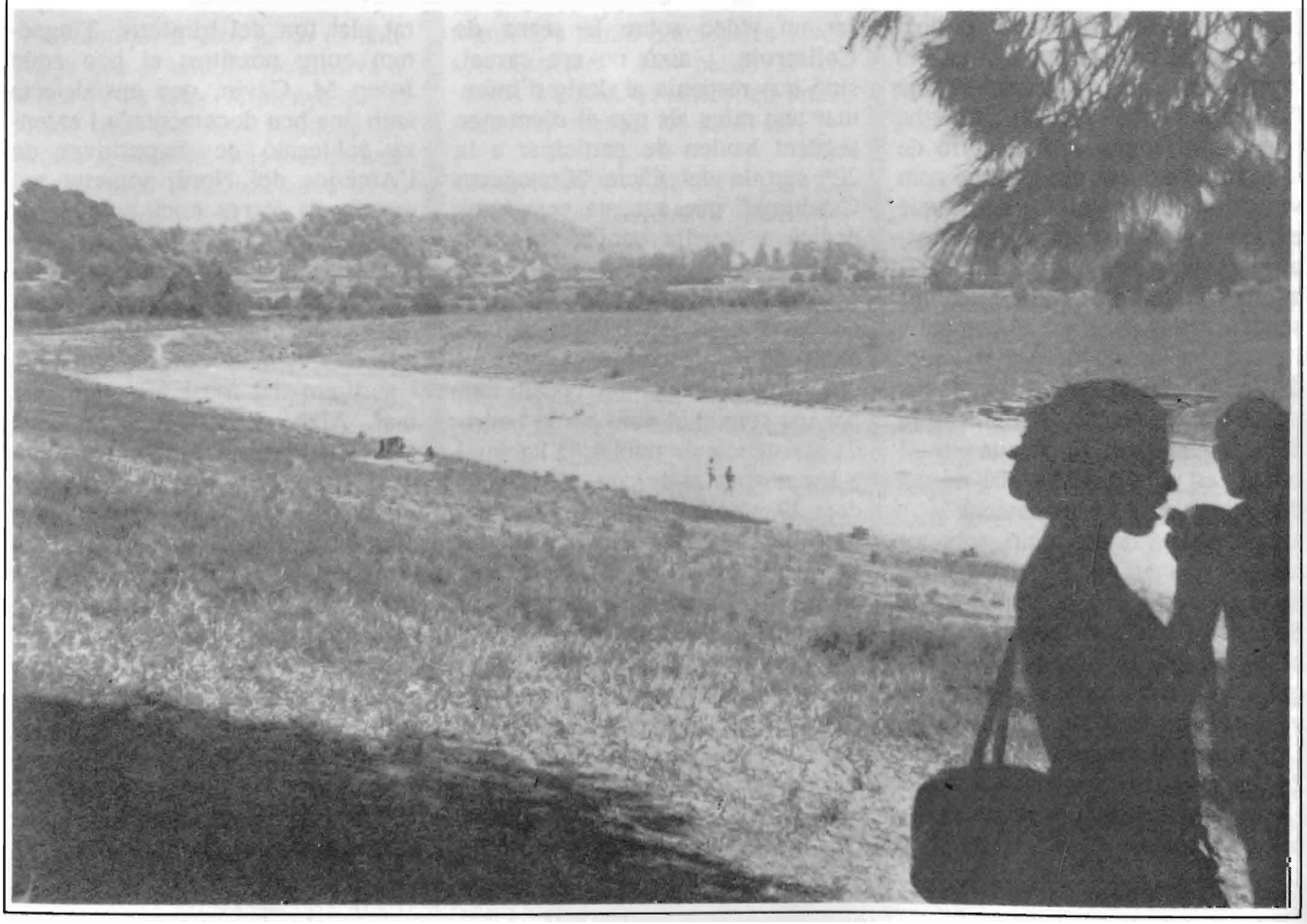
Hem sortit de Nàuplia a bona hora. Just quan el sol ixent s'eixoriveix a l'horitzó reflectint-se en les aigües amansides de la Mar Egea. L'itinerari programat que avui ens pertoca seguir és travessar el Peloponès d'Est a Oest.

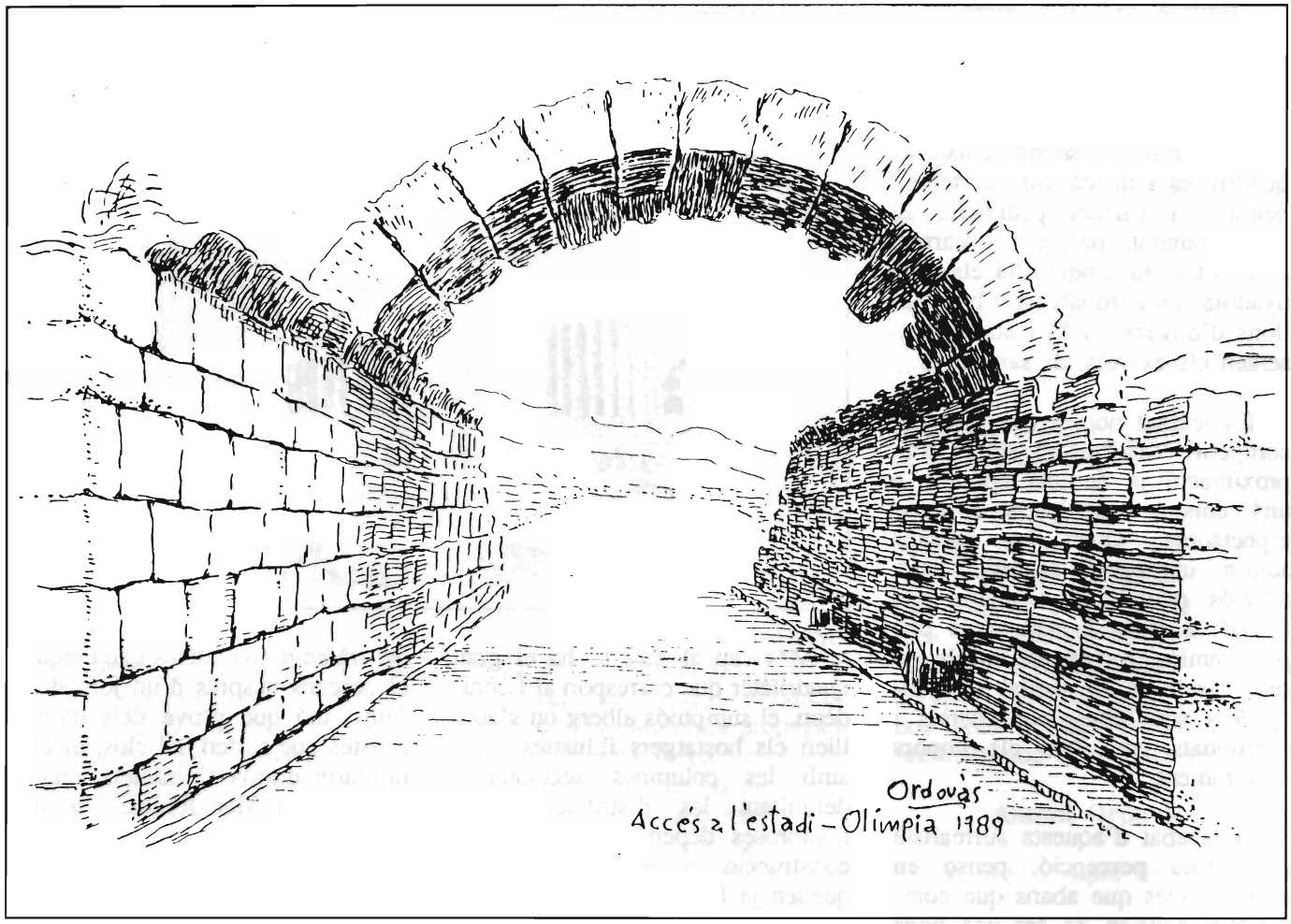
Acompanyat de la meva esposa i el meu fill, anem inclosos en un grup turístic i l'autocar que ens transporta segueix una sinuosa i no massa ampla carretera de muntanya. Tan prompte es deixa la costa i la part més planera de l'Argòlida, el traçat de seguida comença a zigzaguejar enfilant-se per vessants de matollar i reductes esclapissats de pins o alsines que encatifen aquells indrets. Ensems el xiprer i l'olivera silvestre hi són presents prolíficament justificant la presència d'Apol.lo i Atena, tal com correspon al país dels mítics déus. Valls aparentment despoblades o almenys, des de l'autocar, no es detecten veïnats camperols.

Ja en la regió de l'Arcàdia, Trípolis és una ciutat de certa importància i trenta-cinc quilòmetres més enllà atancem Magalòpolis. En aquesta localitat fem una curta aturada. A continuació embranquem amb una carretera comarcal de bon pis, però si cal de més tortuós recorregut que l'anterior. Creuem algun port que ratlla els mil metres d'altitud des d'on es gaudeix d'un nítid paisatge matiner d'aplegadissa i plàcida serenor.

El conductor del vehicle és un home jove i ferreny, d'esponerosa barba i cabell, a qui -i en honor al seu atribut pelós i peculiar captinença- se l'anomena amistosament amb l'epítet d'Ulisses. L'hostessa que ens fa de guia és també una noia jove, una professional que té pregons coneixements de la història i l'arqueologia del seu país. De tant en tant ens alliçona amb eloqüent i amena dissertació, incloent vivències de personal experiència defugint d'embafadora i preconcebuda cantarella.

L'autèntic Estadi Olímpic (Olímpia-Grècia). Foto: Blanca Forgas

Cap al migdia entrem a la província de l'Elide en suau davallada vers la vall. Duem quasi cent quilòmetres de trajecte i, poc després de creuar el riu Alfeu, arribem a **Olímpia.**

En l'Edat Antiga, pocs llocs com aquest indret han tingut la irradiació i el poder d'atreure's durant més de mil anys els pobles panhel.lènics de la Mediterrània. I dita circumstància insòlita i excepcional et va absorbint tan aviat s'entreveu l'envolt. Conforme vas descobrint el celebèrrim santuari, una impressió d'admiració subjuga l'ànim i t'adones del màgic influx que deuria expandir en el món clàssic de l'Hèl.lade i ensems els pobles aliens que la sovintejaren.

De bell antuvi comencem per visitar l'Altis o recinte sagrat on a primer terme es troba el templet circular del Filippèon. Hi són preservades les primeres fileres de carreus de la no gaire usual manifestació arquitectònica. I va seguint el temple d'Hera (Herèon), amb elegants columnes restaurades i capitells dòrics, situat als mateixos peus del pujol Cronfon. Davant del santuari, les vestals de torn revifen la flama quadriennal perquè enllumeni els Jocs que pertoquin.

Del Metroó o petit temple dòric dedicat en principi a Hera, en resta poca cosa. Més cap a l'Est, en una terrassa treballada i en la base del Cronfon, es troben els vestigis dels templets o tresors que cada ciutat oferia a l'Altis i ensems a Zeus on guardaven els ex-vots. Dessota d'aquesta terrassa es conserven setze basaments on s'aixecaven les estàtues de la deïtat. En diuen els Zanes i les escultures eren pagades amb les multes imposades als atletes que falsejaven alguna regla dels Jocs.

Continuant per la renglera de peanys, s'arriba a un passadís en part cobert per una volta anomenada la cripta i per on s'accedeix a l'estadi, una explanada de terra datada ja al segle VI aC, de 212 metres de longitud, però que entre la ratlla de marbre que assenyala la sortida i la meta fa 192 metres i escaig.

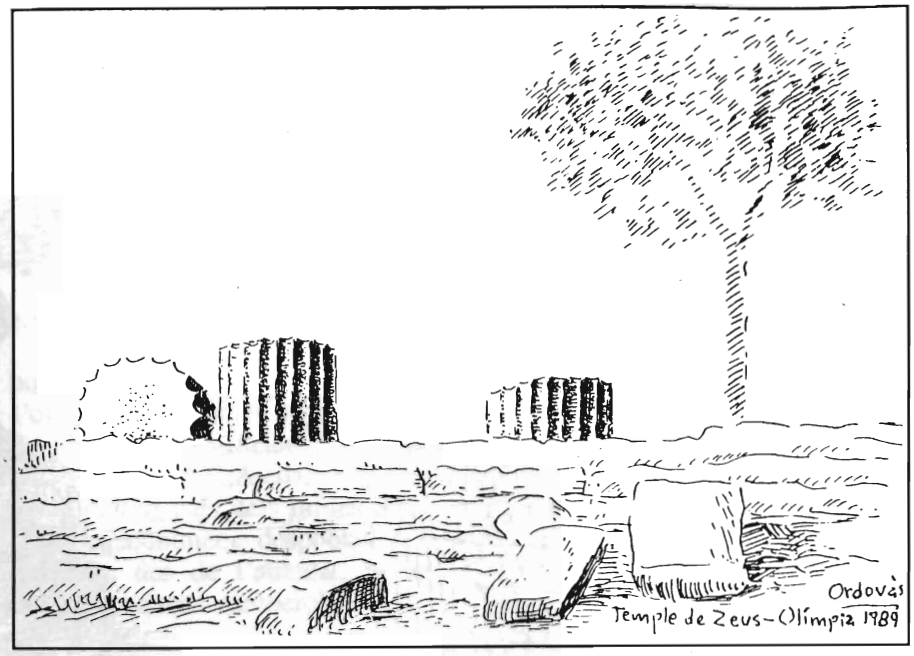
Amb el sol esclatant del migdia sota aquest cel abassegant de blavor, cal tancar els ulls i deixar divagar la ment per sentir vibrar els atletes competidors impulsant amb ímpetu irresistible i bell de la carrera els cossos nus reverberants de suor. I aquest espai captivador que encercla les venerables ruïnes! Engolant-se en el temps remot hom imagina i veu ressorgir grups de viatgers cavalcant o desplaçant-se a peu, duent gimnàstic port amb vestimenta i equipatge escàs . Rostres de joventut i ànim ardit dirigint-se amb anhel secret vers formar part d'un pelegrinatge especial. De molts diferents pobles i ciutats estats, distanciades, de les illes o d'algun indret de l'altra banda d'aquella mar. En els tres mesos de treva, tots els grecs lliures i campions acudeixen a la cita dels Jocs que els crida a participar al país de Pèlops, on resplandeix la flama sagrada d'Olímpia. Són

els millors de cada contrada i disciplina. Els més ràpids, lluitadors i resistents. Les competicions tenen cinc dies de durada. El primer és una exhibició de fanfàrries (trompeteria). El segon, cursa de quàdrigues i de cavalls. El tercer, pentatló i carrera pedrestre. El quart, pugilat, pancraci i carrera d'Hoplites. El cinquè dia els guanyadors són coronats amb branquillons d'olivera borda i també presenten els ex-vots als santuaris.

En realitat només tres dies per competir. Realitzar el viatge d'aproximació ja és una epopeia o una contesa anticipada i sense espectadors. Quan ha conclòs aquest intercanvi esportiu, ètic, religiós o cultural i abans que fineixi la treva i manqui la pau pels camins, tornen els èmuls als seus casals on de veritat els guanyadors són rebuts com herois i guardonats amb tots els honors sobrerament.

En acabat d'aquesta surrealista i pretèrita percepció, penso en aquells joves que abans que competidors haurien de ser uns bons caminaires. Sense saber-ho practicaven una modalitat de l'excursionisme posant a prova llur preparació física així com de guiament per tal de recórrer molts centenars de quilòmetres i ser puntuals a la crida cíclica dels Jocs.

Prosseguim la visita vers el santuari de Pèlops i unes passes més al Sud, andarejant per l'entrellum dels pins, castanyers, roures rabassuts i altars fins que arribem al basament monumental del gran temple de Zeus. Tot i ser derruït és un impressionant i majestuós complex. Dins de la seva estructura havia atresorat l'estàtua criselefantina de Zeus Olímpic, en honor al qual se celebraven els Jocs, obra de Fídies i una de les meravelles del Món Antic. Els immensos tambors de marbre de les enderrocades columnes jauen espargits en posició de desplom. Com un "fer llenya", mot que pronuncien els nostres castellers. Avatars històrics i naturals han predisposat la pedra en silenci dialogant, talment un llegat subtil de l'ésser humà com a mesura de totes les coses.

Més cap al Sud hi ha el gran quadrilàter que correspon al Leonidèon, el sumptuós alberg on s'acollien els hostatgers il.lustres, avui amb les columnes seccionades delimitant les distribucions de nombroses dependències. Aquesta construcció i les que ara segueixen queden ja fora de l'Altis.

Un altre conjunt magnífic és el quadrat que configura la Palestra, amb la majoria de l'esvelta columnata desafiant el temps i en bona part de l'època romana. El circuit finalitza i ens dirigim al dit taller de Fídies per continuar fins al Gimnasi, on sobresurten escapçats els fusts de les columnes malmeses i que antany feren de marc de pugnes esportives.

A mitja tarda, una ullada al proper museu pot ser un colofó per acabar de connectar amb l'art esplendorós i evocatiu de l'exímia Olímpia. De les variades i valuoses peces existents, l'Auriga de bronze, l'Hermes de Praxíteles o el deífic Apol.lo representen uns dels cimals de l'escultura grega, bells exponents per no quedar defraudat. I també com a símbol de guerra i de pau hi ha el casc de Milcíades amb una inscripció dedicada a Zeus després de la batalla de Marató.

Freqüentment s'escolta des de l'arbreda i les tèbies pedres un lleuger murmuri. Però no és pas del tràfec d'uns atletes que cerquen el descans després d'un jorn d'esforç, sinó que prové dels darrers turistes que surten del clos, mentre la claror diurna s'arrauleix vers el confí de la Mar Jònica. I a més del remoreig que promouen els rutinaris viatgers, és sabut que cada quatre anys (prompte serà cada dos) s'origina la ritual cerimònia d'encendre la torxa famosa a càrrec de simbòliques vestals i la qual anirà a la ciutat honorada.

El romanticisme vuitcentista de Pierre de Fredy, baró de Coubertin, el va dur a rescabalar i treure de l'oblit l'antic esperit d'Olímpia. I el 1896 es van restablir els Jocs de l'Era Moderna, que per lògic i natural procedir van tenir lloc a la ciutat d'Atenes.

Enguany Barcelona acollirà els Jocs de la XXV Olimpíada dels Temps Moderns i la DCXCIII des del període històric inicial. Sens dubte és una satisfacció i un orgull el tan preponderat esdeveniment a casa nostra. Després d'anteriors denegacions i greuges passats li pertocava per la raonable conclusió de ser una de les importants capitals d'Europa on no s'havien celebrat. I a més pel fet de pertànyer a l'àrea Mediterrània amb indissolubles arrels que ens uneixen i som part del panhel.lenisme vital a partir de la primigènia empordanesa Empúries, avantguarda del món grec al litoral català.

I ara però, com a punt i a part, aprofitant l'avinentesa del moment, trenquem una llança per la imperible Atenes, la qual va proposar la seva candidatura pel 1996. Però... No ho havia d'haver sol.licitat. S'entén. En aquesta data s'assoleix el centenari de la restauració dels Jocs, i el concert responsable internacional prèviament s'havia hagut d'anticipar per atorgar-li tal responsabilitat i honor. No tant com un privilegi i sí més com un deute moral que hi tenim, amb el país hel.lènic. Es incomprensible i no s'hauria d'haver permès que la gloriosa Atenes ho demanés igual que una aspirant nouvinguda. Almenys cada cent anys és un compromís que li pertocaria per la raó òbvia d'haver estat el seu fonament.

La designació en el seu lloc ha recaigut en una moderna ciutat que tot i la seva jovenesa té prou empenta per dur a terme tal esdeveniment mundial.

L'eterna preponderància dels estats desenvolupats ha qüestionat la conjuntura deixant de banda qualsevol deferència història o de tradició.

De tothom és sabut que l'esperit que animava les normes de la incomparable Olímpia el temps l'ha esvaït. En aquest segle, dues conflagracions mundials no van respectar les treves i tres celebracions es van haver d'ajornar.

Però malgrat tantes mancances i equívocs... Que hi hagi encarida competitivitat de plusmarques mesurades en centímetres i centèssimes de segon. Que sigui censurat un esquiador nordafricà per haver realitzat amb dificultat un descens no gaire ortodox, tot considerant que al seu país deuria ser un dels més qualificats i on aquesta disciplina alpina gaudeix de limitades possibilitats conformada per la latitud.

Que hi hagi prodigalitat desmesurada de marques i distintius al marge del motiu que les nodreix, encara que la parafrènia propagandista ompli tota mena de mitjans de comunicació. Que els metalls es cotitzin més que les corones arbòries, perquè els fums se'ns han pujat al cap i el materialisme no cohabita o és discrepant amb els valors donats de baixa.

I també ens hem oblidat de quan érem una colla de bàrbars esparracats que ens esgatinyàvem per un mos o una terrissa barroera, mentre els primerens olímpics ja disposaven de l'alfabet, havien inventat la filosofia i la democràcia i la sublimitat de l'art era al seu abast.

O que l'excursionisme com esport no tingui cabuda dins les polifacètiques competicions i proves. I tal vegada perquè amb el nostre tarannà, així ho entenem nosaltres, ratlla més l'idealisme a la recerca del propi jo.

Però malgrat tant i tantes... Es animós comprovar que quasi o encara existeix un ancestral i collectiu esforç per connectar amb la raça olímpica de la primera edat d'or. Tan sols sigui com a referència per assemblar-nos, apoderant-nos com actuals Prometeus, del preservat foc dels antics déus.

Antoni Ordovàs

Maig, any olímpic de Barcelona

CAMPAMENT D'ESTIU 92

prop del pont de Morieto

a 3 km de T A V A S C A N

direcció PLANS DE BOAVI

A LA COMARCA DEL PALLARS SOBIRA

Dates: de l'1 al 20 d'agost

Les Marxes d'Orientació i de Regularitat

IX MARXA I APLEC EXCURSIONISTA DE VETERANS DE CATALUNYA

Com tots els anys ens preparàvem per participar en aquesta marxa, una de les que acull més equips de totes les que es fan. En les anteriors edicions, la Talaia era una de les entitats que hi aportava més participants, però aquest any, i a causa de les normes federatives -per poder-hi assistir s'havia de tenir la llicència federativa-, el nombre va ser més reduït. Per aquest motiu molts ho van deixar córrer, però uns quants ens hi vàrem presentar -sense llicència- per veure què passava...

El lloc era **Tavertet** i pensàvem que valia la pena intentar-ho. Un total de vuit equips sortíem de Vilanova amb cotxes particulars, ja que en no poder omplir un autocar vàrem haver de fer-ho així.

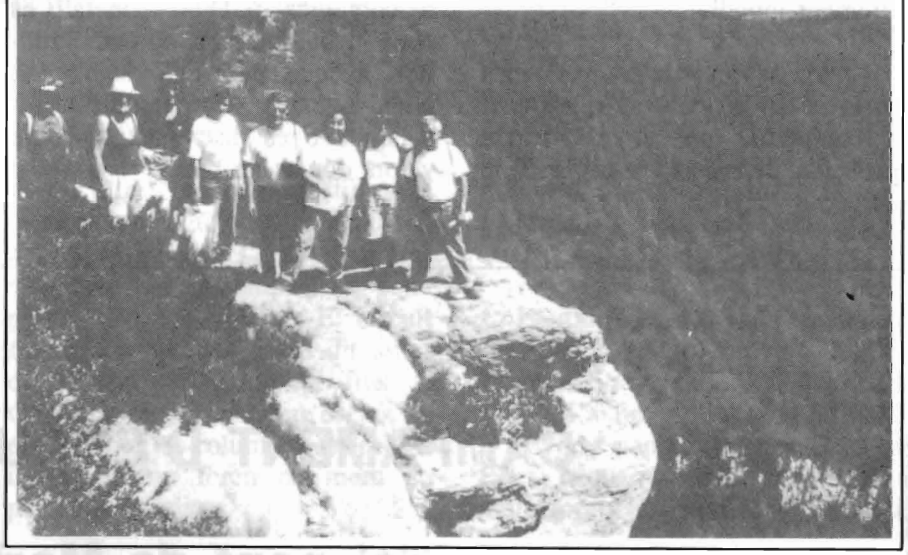
En arribar al lloc de sortida, hi va haver una mica d'estira i arronsa entre nosaltres i l'organització, però finalment tot es pogué arreglar, i a participar s'ha dit...!

L'itinerari va ser el següent: sortida de Tavertet, de la Plaça de l'Església, a 870 m alt, i a **Can Monteis** hi havia el primer control, després de superar els 1000 m alt; d'aquí s'anava ascendint gradualment tot passant pel collet Segaler, el Pla de Monteis i collet de la Finestrica, fins assolir el **Puig de Cortils,** a 1198 m alt i **Rocallarga,** 1185 m alt, cotes màximes de l'itinerari. A Rocallarga trobàvem el C-2. D'aquest punt s'anava fins a la **Punta de Pla Boixer**, lloc del C-3, i ara ja gairebé sempre en franca davallada es feia cap altra vegada a **Tavertet**, final de ruta. Allà ens varen obsequiar amb una placa commemorativa i un petit refrigeri amb begudes refrescants, tot amenitzat amb una cobla de sardanes, que alguns de la nostra colla encara es van veure amb forces de ballar. S'ha de fer constar que l'organització, a càrrec de l'Agrupació Cultural Folklòrica de Barcelona, va ser perfecta.

Després, tots junts, vàrem anar a dinar a l'ombra d'un bosc dels voltants de Tavertet, on no va faltar el cava per celebrar l'aniversari d'una de les participants. I a Santa Maria del Corcó ho vàrem rematar prenent un cafè. De tornada a Vilanova vam ser víctimes de la deficient senyalització de les carreteres -val a dir-ho tot, potser una mica distrets per part nostra- i uns van anar a parar a Barcelona, altres a Mollet... però finalment tots vàrem arribar a Vilanova, contents d'haver gaudit d'un dia en un dels més bonics indrets que tenim a Catalunya.

Manel Vidal

Marxa de Veterans 92. Tavertet. Foto: Manel Vidal

Marxa de Veterans 92. Tavertet. Foto: Manel Vidal

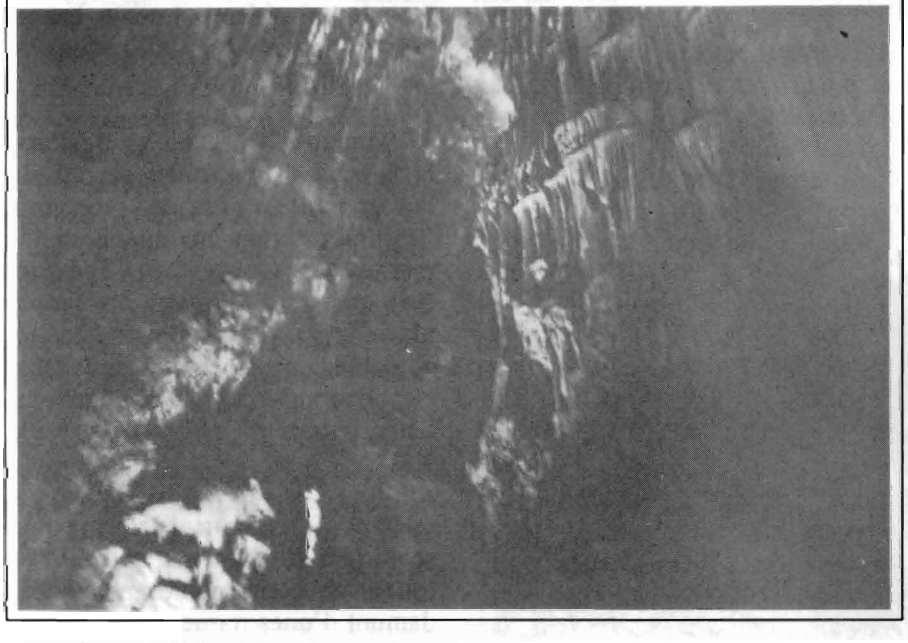
Les nostres Excursions

UNA INCURSIO AL LLENGUADOC SOTA LA PLUJA DEL 1r DE MAIG

Tots resàvem perquè els pronòstics del Picó no es complissin, i de fet sortírem de Vilanova amb un dia magnífic i travessarem la frontera amb bon sol. Així ja ens teniu quatre vehicles carregats de gent, amb el punt de mira apuntant al **Mont Aigoual**, una elevació de 1565 m dins el **parc natural de Les Cévennes**, objectiu principal de l'excursió.

La inevitable despistada d'algun conductor féu que no ens retrobéssim tots fins a l'hora de dinar, passat Béziers, prop de la sortida de St. Thibéry. Precisament allí la pluja ja féu que ens haguéssim d'amagar precipitadament, quan encara tenírem l'ai al cor després de les sacsejades amb què la tramuntana havia sotmès els nostres cotxes.

Cova "des Demoiselles". Foto: Josep Blanes

Encongits pel fred i la calamarsada, al costat del Refugi del Mont Aigoual. Foto: Josep Blanes

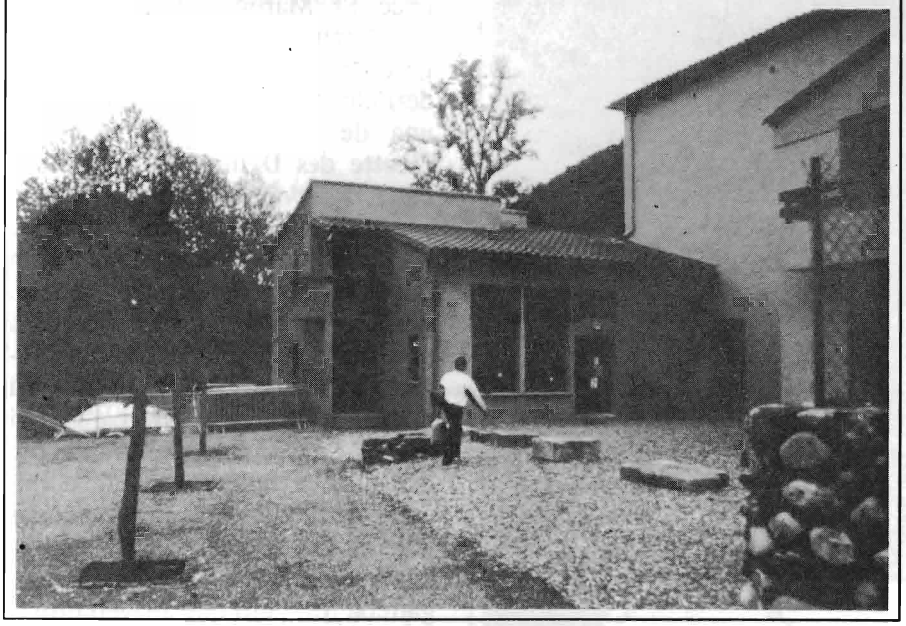
Ja en ruta, deixarírem de banda Pézenas, Clermont-l'Hérault, Gignac, St. Martin-de-Londres -previ un "gran tour" per trobar una gasolinera-, fins que a St. Bauzille-de-Putois ens desviarírem per fer una de les visites previstes: **la Grotte des Demoiselles.** Un funicular, a través d'un túnel inclinat, ens portaria a l'interior d'una de les coves més interessants que hem pogut visitar. Evidentment aquesta visita fou diametralment oposada a una veritable exploracio espeleològica, en una cova amb un itinerari marcat i protegit per baranes i graons, amb enllumenat elèctric que donava relleu a aquell monument geològic, on un guia ens donava -en francès- unes explicacions de les quals no pescàvem gairebe res, però que anaven dirigides a una bona colla de bocabadats gavatxos que ens acompanyaven. Llàstima que el procés de formació de la cova s'hagi interromput, ja que ens poguérem adonar que estalagmites i estalactites, columnes i altres formacions com els coneguts "bacallans" estaven ben secs i no rajava ni una gota per enlloc.

Ja seguint el curs de l'Hérault, ens dirigírem cap a la base "d'operacions", un petit poble anomenat Valleraugue. Allí i després de desfer algun embolic vam fer cap a un magnífic "gîte d'étape", alberg per a caminaires, i que trobàrem mig ocupat per uns motoristes. La nostra intenció era pujar des d'allí al Mont Aigoual per un itinerari

El poble de Cantobre, penjat dalt del cingle. Foto: Josep Blanes

El Gite d'Etape on pernoctàrem a Valleraugue. Foto: Josep Blanes

El pont romànic a Trèves. Foto: Josep Blanes

conegut com el dels 4000 graons i que a través d'uns boscos exhuberants arriba al cim. Però l'endemà la pluja i la boira ens en feren desistir. Al capdavall la intenció era d'anar a veure una bona panoràmica i allò no era pas possible amb aquell "mauvais temps". La pujada a peu l'ajornàrem per al dia següent i mentrestant faríem el que teníem previst per a l'endemà.

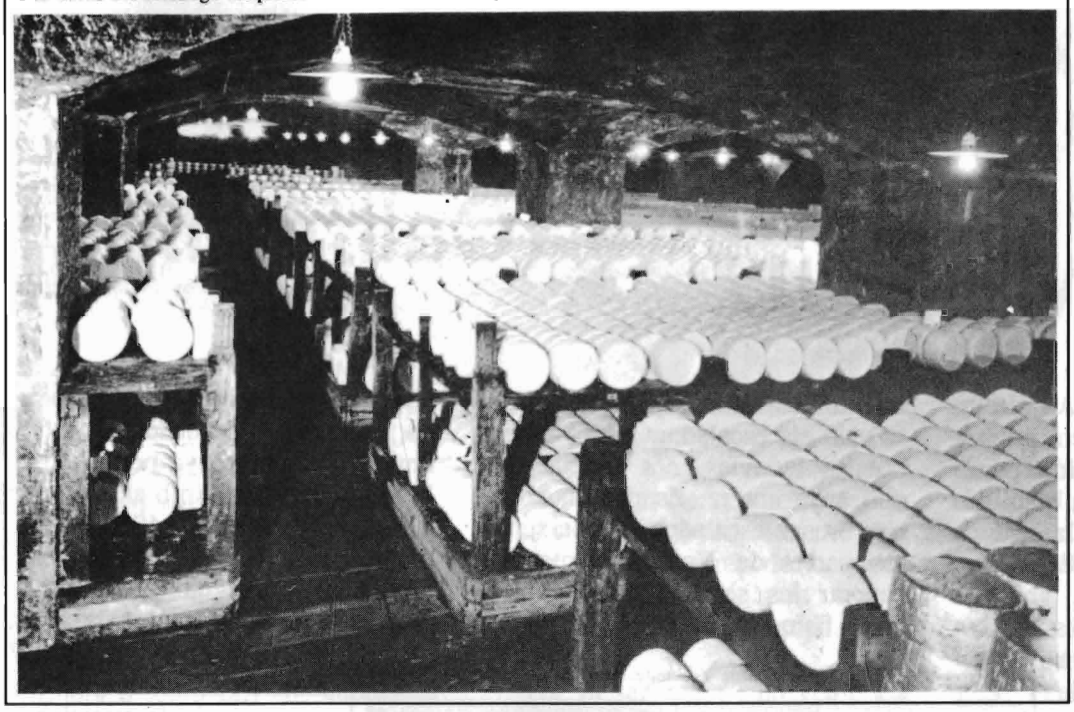
Sense deixar la carretera havíem d'enfilar-nos amb els cotxes per l'Esperon i una estació d'esquí nòrdic i sense cap esforç assolir el Mont Aigoual. Però abans d'arribar al cim la pluja s'havia convertit en neu i la panoràmica era tan tancada que a pocs metres no s'hi veia. A dalt de tot un refugi ens acollí durant una estona per comprar els "souvenirs" típics i almenys imaginar-nos en postals allò que no havíem pogut veure.

Sort que la neu no va quallar i la baixada, amb forces revolts de la carretera, no oferí cap problema. Seguírem durant uns quants quilòmetres **les Gorges du Trévezel** fins arribar a **Trèves**, on faríem una aturada per esmorzar i visitar el poble, que té com a destacable el pont romà sobre el riu Trévezel i uns carrers i l'església del segle XII.

Tips i avorrits per la pluja, seguiríem el recorregut cap a **Cantobre**, un bonic poble encimbellat damunt d'unes roques i uns cingles molt característics, amb aspectes que ens recordaren la Ciutat Encantada de Cuenca. Una ràpida visita i cap avall s'ha dit, seguint un sector de les **Gorges de la Dourbie**, deixant de banda Montpellier-le-Vieux i dirigint-nos cap a Millau, una petita ciutat que està modernitzada però que conserva encara un bon barri medieval. Cadascú dinà allà on li sembla i després de prendre cafè plegats, una altra vegada a cavall dels nostres vehicles ens dirigírem a un dels pobles que ha caracteritzat i ha donat nom a un dels més famosos formatges del món: **Roquefort.** I la pluja que no ens deixava!

Ja ens teniu fent cua per entrar a una de les caves d'aquell format-

Les caves del formatge Roquefort "Société". Foto: Empresa Société

ge florit, d'ovella, però sabrosíssim si més no. A la fàbrica Société, de primer ens endinyaren un vídeo on s'explica el procés de fabricació i fermentació d'aquell formatge i després, en diverses etapes per un munt de galeries amb prestatgeries curulles de milers i milers de formatges que seguien el seu procés, ens continuaren explicant la seva fabricació. Finalitzà amb un tast que ens semblà una mica minso, però per això a la botiga de la sortida ens convidaven a comprar el que volguéssim. Aquella olor de ferment i humitat la recordarem durant molt de temps.

Una de les moltes esteles discoïdals de La Couvertoirade. Foto: Josep Blanes

I el recorregut continuava. Travessaríem cap a Santa Eulàlia de Cernon, antiga ciutat medieval que visitaríem ràpidament sota el paraigua amb un entrar i sortir de la seva església, que té l'entrada curiosament per l'absis.

Seguiríem cap a un altre indret medieval, **La Couvertoirade**, un recinte templari amb torres i muralles i amb uns carrers que ens hagués agradat d'assaborir amb bon temps pel seu tipisme. Però aquell lloc és també conegut pel seu cementiri on encara resten les famoses esteles funeràries discoïdals, d'un fort sentit abstracte del cristianisme d'un ample període que va des del segle XI al XIV.

Però es feia de nit i encara érem lluny del nostre "gîte d'étape" i ens aturàrem a sopar a Le Vigan. A Valleraugue arribaríem tard, i al refugi, en conflicte amb els motoristes, que la nit anterior no havien respectat el nostre descans, l'endemà al matí se'ls obsequià amb un terrabastall que déu n'hi do!

El matí, cobert i mig plujós, ens féu desistir novament de pujar els 4000 graons de l'Aigoual. Cap a casa d'ha dit! Encara que apro fitaríem la tornada. A St. Martin-de-Londres, després d'esmorzar, visitaríem una estona l'exterior de l'església romànica i els porxos reconstruïts de la ciutat vella i tot seguit ens dirigiríem ja cap a la costa. L'abadia de Vallmagna, que volíem visitar, ens la trobàrem tancada i, un xic decebuts, ens dirigírem cap a Sète tot ensumant l'aire marí provinent de les moltes parades d'ostres que hi havia prop de la Bassa de Thau. Travessar Sète fou una veritable epopeia automobilística entremig del port, canals, carrers i carreteres amb un tràfic monumental.

Ens aturaríem a dinar just a l'estuari que forma l'Hérault -el riu que naixia precisament prop de l'Aigoual- a la bonica ciutat d'Agde. I a la tarda, després de Béziers i Narbona, ens acostaríem a visitar **l'Abadia de Fontfreda**, de l'orde cistercenc i mare del nostre monestir de Poblet. No cal descriure-la aquí, ja que el nostre president Salvador Butí ho va fer en la nostra penúltima Revista.

Uns dies de múltiples visites, de vivències extenses, però que la pluja s'encarregà d'entorpir, impedint-nos assolir l'objectiu principal. Ja de cara avall, cap a casa, tornaríem a barallar-nos amb la boja tramuntana que sacsejà de nou els nostres vehicles per l'autopista.

Josep Blanes

Primavera de 1992

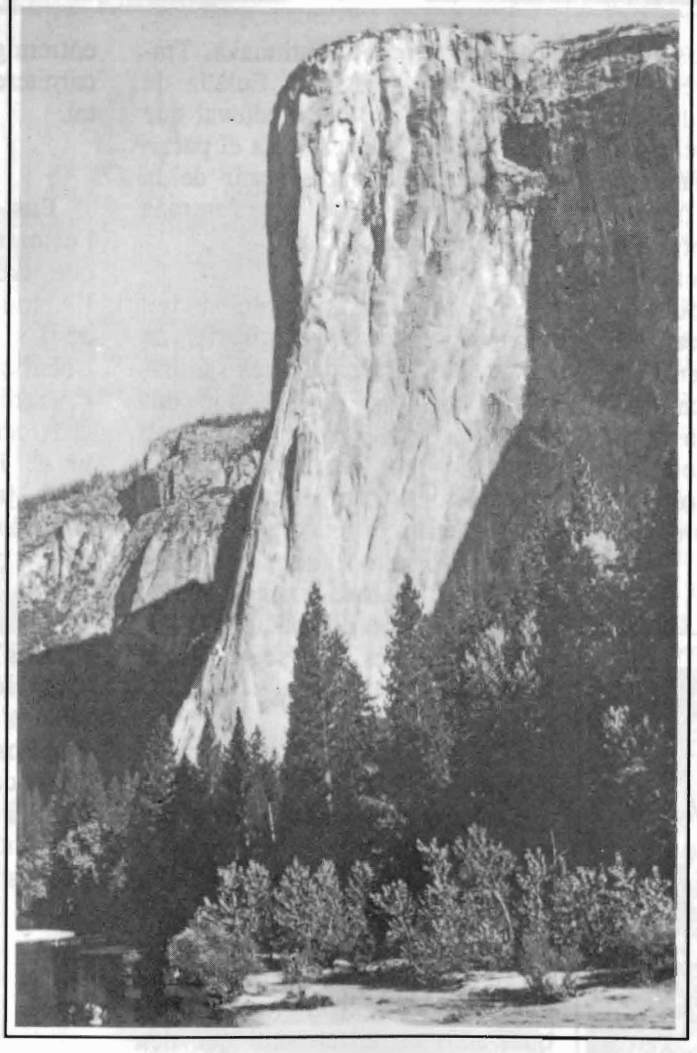
Grup d'Escalada i alta muntanya

YOSEMITE 92
(Califòrnia)

El Grup d'Escalada i Alta Muntanya d'aquesta entitat hem programat una important sortida per a l'estiu d'enguany. Volem assolir la paret de **El Capitan** a la vall de Yosemite, a Califòrnia (EUA).

La vall de Yosemite és la "meca" dels escaladors. Allà hi ha gran quantitat de paret que sobrepassen els 300 metres d'alçada i d'altres que tripliquen aquesta xifra. La paret més representativa i coneguda és **el Capitan**, que amb els seus 1000 metres de desnivell s'ha convertit en el somni de la majoria dels escaladors.

La Paret de "El Capitan". Vall de Yosemite. Foto Arxiu Talaia.

Escalar aquestes parets tan verticals, llises i abruptes ha portat a la utilització d'unes tècniques especials que han anat evolucionant i millorant ràpidament. Aquestes tècniques que John Salathè començà a divulgar els anys 40 van tenir el seu primer fruit el 1958 quan Harding, Merry i Whitmore van conquerir els seus 1000 metres verticals després de 45 dies de treball.

Als anys 60 començaren a arribar a la vall escaladors de tot el món i van desafiar les seves poderoses parets, obrint i repetint nombroses vies. Es, doncs, l'època daurada del Yosemite.

El concepte de l'impossible ha canviat radicalment. En els anys 70 s'han escalat moltes parets clàssiques en solitari i sense claus i, naturalment, l'avanç es manifesta en què els escaladors van a passar por en les vies més difícils que deu anys enrera. Es per això que nombroses escaladors acudeixen a les parets de Yosemite intentant superar les seves pròpies limitacions físiques i mental, essent pocs els que aconsegueixen les seves fites.

El nostre objectiu es troba dintre el **parc natural de Yosemite**, que és el segon creat com a tal als Estats Units. Situat a quatre hores de la ciutat de San Francisco, ocupa una superfície de 3000 km2 d'alta muntanya pertanyent a la Sierra Nevada. Amb alçades que a vegades superen els 4000 metres, prats i llacs alpins constitueixen juntament amb gran quantitat de fauna i enormes sequoies de fins i tot 80 metres d'alçada i 7 metres de diàmetre, els seus principals atractius.

Es troben aquí cinc de les deu cascades més altes del món, entre aquestes la de Yosemite, tan sols superada per la "Caida del Angel", a Veneçuela.

Intentarem guanyar per tots vosaltres aquestes parets granítiques que vigilen la vall de Yosemite, puix aquesta és la fita de la gent com nosaltres que esperem, impressionats, fondre'ns enmig dels 1000 metres de risc, somiant, potser, formar-ne part.

Jaume i Angel

G.E.A.M.

NOTA

A causa de l'elevat pressupost d'aquesta escalada, tot i que diversos organismes ens han donat alguna ajuda, agrairíem qualsevol tipus de col.laboració econòmica o fins i tot en l'adquisició de les samarretes de l'expedició que tenim a la venda.

Secció de senders

Ventures i desventures d'una colla de senderistes

DEL BAIX EBRE AL SOLSONES

LA MORERA GRAU DE L'AGNET TOLL DE L'OU ULLDEMOLINS

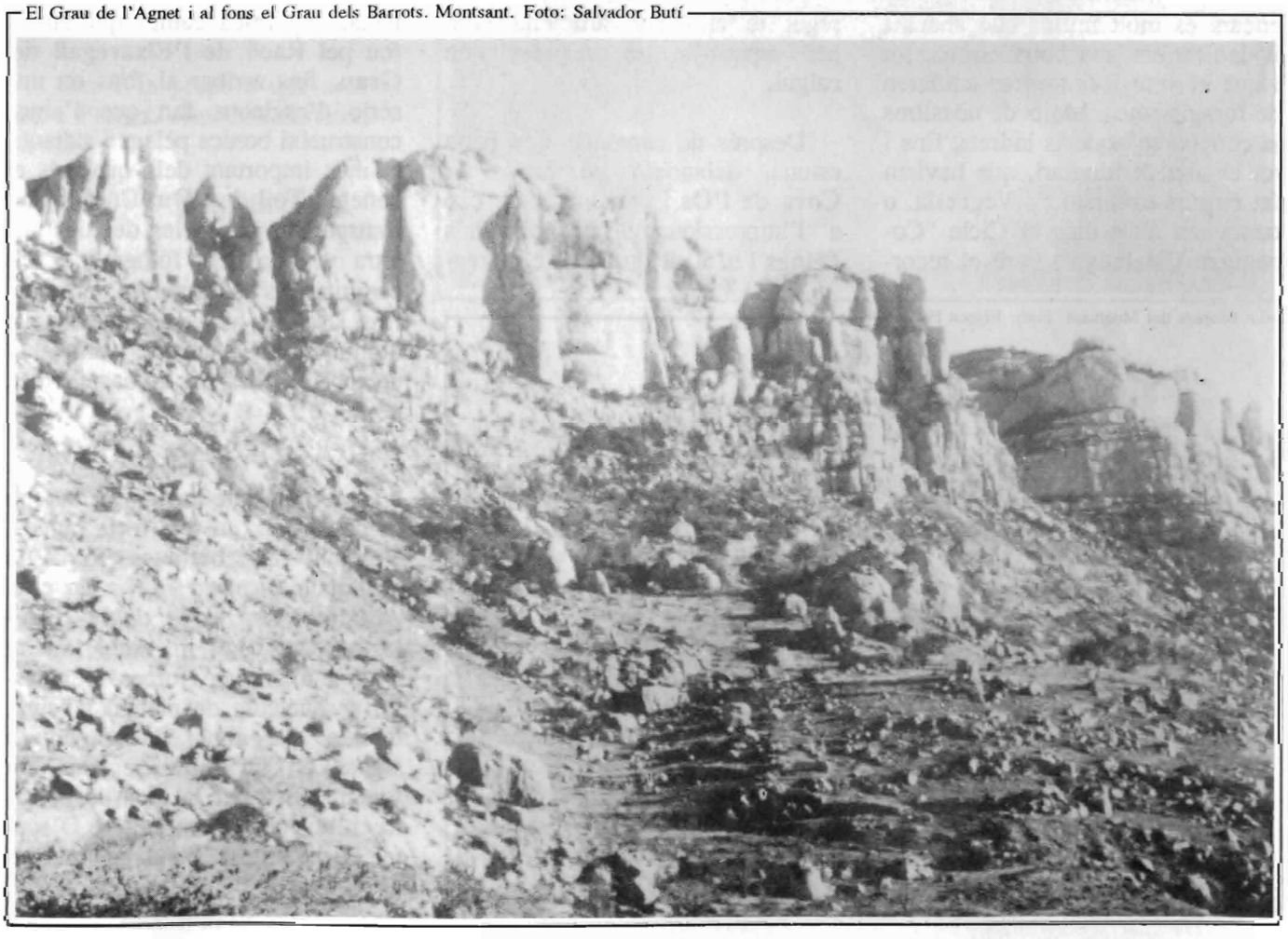
7a etapa: LA MORERA-GRAU DE L'AGNET-TOLL DE L'OU-ULLDEMOLINS; 11,430 km; 80 participants; 5 abril 1992

Sortírem de casa amb un temps una mica núfol, vent i núvols ens acompanyarien i el Montsant no es veia gens clar. Però a Cornudella, a l'hora d'esmorzar, ens adonàrem que n'hi havia amb més moral que nosaltres, ja que allí s'estaven concentrant una bona colla de geganters d'aquelles contrades per fer la -pel que es veu ja tradicional- Pujada de Gegants al Montsant. Evidentment no pujarien per on ho volíem fer nosaltres, el Grau de l'Agnet, sinó des d'Albarca i fins a la Roca Corbatera. Aquest "sarao" el comanava el Quel Martorell, avui alcalde de Siurana i home vinculat durant molts anys a Vilanova, al qual tinguérem el goig de saludar, i després de xerrar-hi una estona li desitjàrem sort i força en aquella genial caparrada.

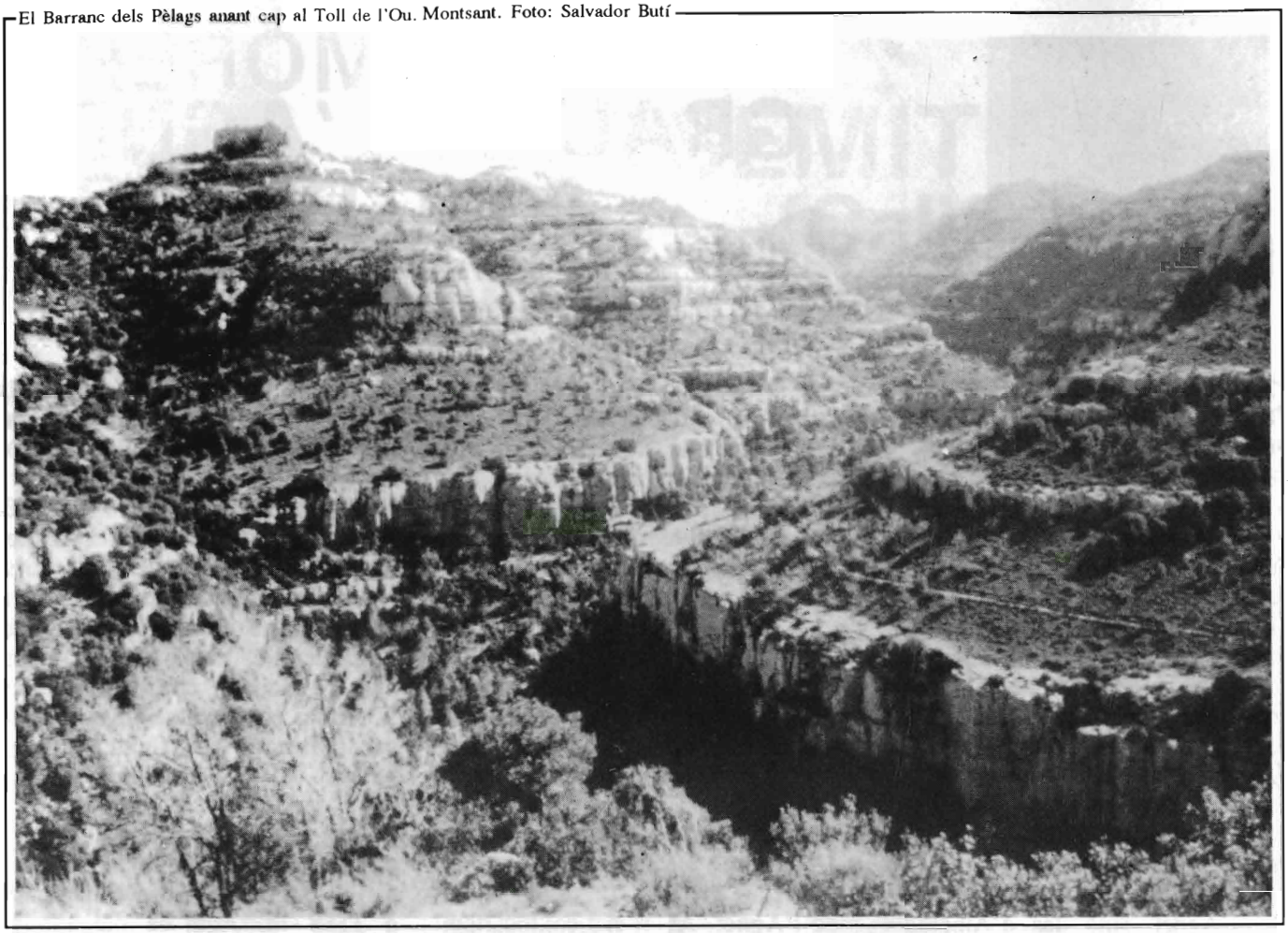
Tot va ser veure i no veure **La Morera** i enfilarírem camí amunt, deixant-ne de banda altres que ens haguessin portat a la Serra Major pels Graus dels Barrots, de la Grallera i de Salfores, i més lluny pels del Carrasclet i de l'Espinós. Nosaltres, obedients, seguírem l'itinerari que ens portaria al **Grau de l'Agnet**. Aviat ens col.locarírem en un camí que segueix un dels relleixos que, a considerable alçada, domina una esplèndida panoràmica del Priorat. Tot i que el dia gris no afavoria gaire, els fotògrafs retrataren des de la **Roca Falconera** fins al **Grau dels Barrots**, recomanant als qui tenien vertigen de no treure el nas vers els cingles. Però el camí seguia amunt, ara flanquejant, ara enclotant-se, fins que, zizaguejant en una dreta canal, salvarírem el **Grau de l'Agnet**.

Ara bé, la pujada no s'acabava aquí sinó que seguia GR amunt cap al cim de la **Roca Falconera, a 1158 m.** Aquí la panoràmica

El Grau de l'Agnet i al fons el Grau dels Barrots. Montsant. Foto: Salvador Butí

El Barranc dels Pèlags anant cap al Toll de l'Ou. Montsant. Foto: Salvador Butí

encara és molt millor que abans i li dedicaríem una bona estona, tot i que el vent i el fred es cuidaren de foragitar-nos. Molts de nosaltres ja coneixíem aquests indrets, fins i tot el mateix itinerari, que havíem fet en una excursió de Vegueria, o també un altre dins el Cicle "Coneguem Catalunya". Però el recorregut té al.licient suficientt com per repetir-lo les vegades que calgui.

Després de carenajar una bona estona, deixaríem de banda **la Cova de l'Os** i ens dirigiríem cap a l'impressionant **barranc dels Pèlags i al Toll de l'Ou.** La davallada, una mica campi qui pugui, fou pel **Racó de l'Eixaregall del Grau**, fins arribar al fons on una sèrie d'esglaons fan que l'aigua construeixi bonics pèlags i saltants, el més important dels quals és el conegut **Toll de l'Ou.** Unes aigües transparents farien les delícies una altra vegada dels fotògrafs, i els caminaires s'escamparien per arreu, fins i tot hi hagueren alguns que muntaren un "numeret" en saltar de roca en roca per creuar el riuet.

La Morera del Montsant. Foto: Blanca Forgas

Travessat el Barranc dels Pèlags, tot allò que havíem baixat ara es converteix en una forta pujada. Vorejant els barrancs torna la costeruda ascensió fins a un coll. Allí trobaríem el **Pi de la Carabasseta, a 1040 m.** Aquí tothom s'atura a prendre forces i empassar-se quelcom de menjar i beure, mentre que algú ens convida a signar en un llibre registre, tot fotent conya per la idea de posar-lo en un indret com aquell. D'aquí també es divisa bona panoràmica de la vessant contrària d'on venim,

i al davant tenim, a més de la vall d'Ulldemolins, la serra de la Llena i darrera el Montsec i amb una mica de sort fins i tot hi ha algú que veu els cims nevats del Pirineu...

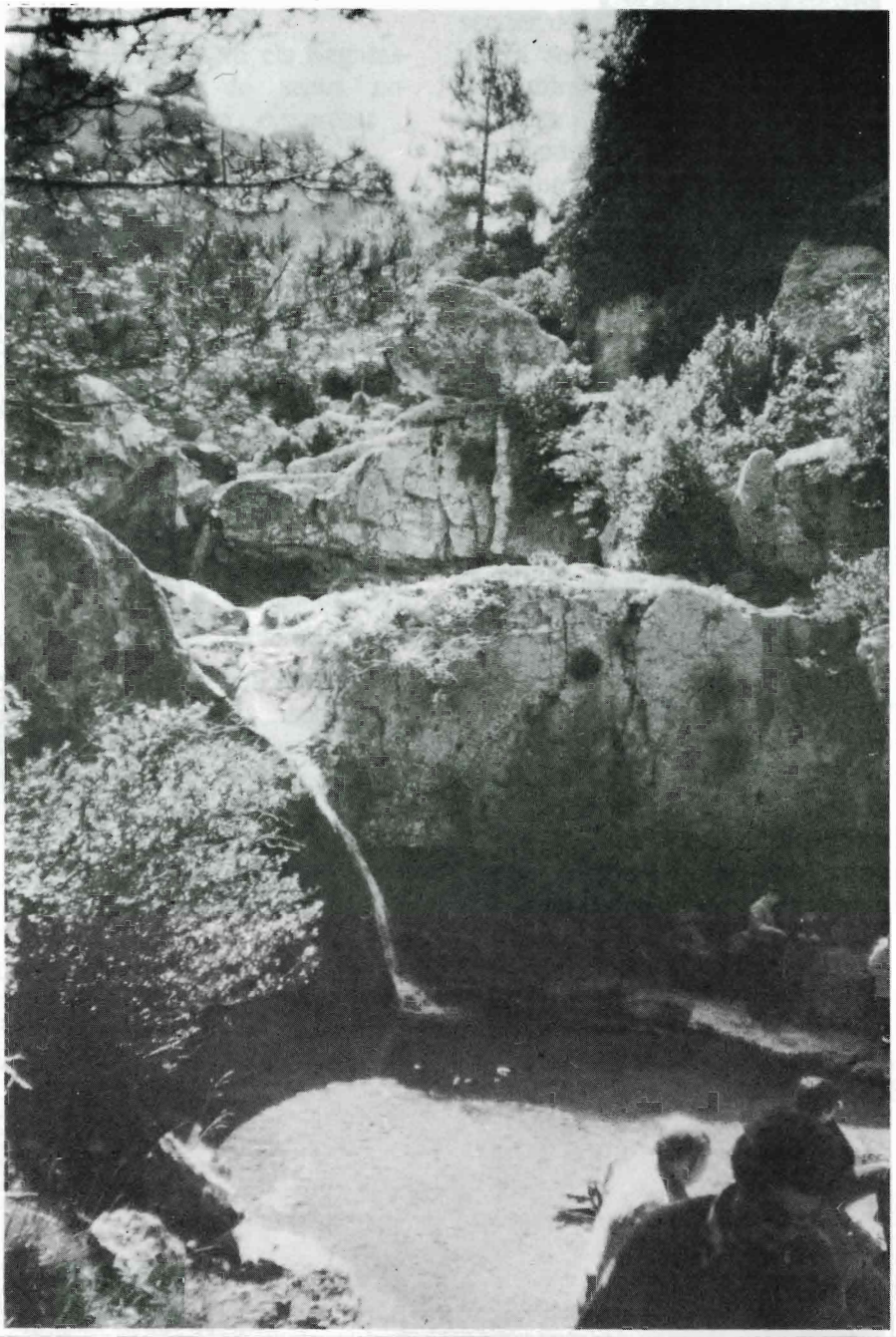
Però cap avall falta gent! Després de moltes giragonses i vorejar cingles, passem per sota de la **Punta Galera**, que evidentment sembla la proa d'un vaixell. Farí-em cap, ja amb els genolls castigats, **a l'ermita de Santa Magdalena**, coneguda per aquelles terres sota l'eufemisme de Catedral del Montsant. Descansar, beure aigua a la font i tornem-hi cap avall.

Seguint la pista ens apropem al poble tot creuant el minso corrent del **riuet del Teix** per damunt del pont, acompanyats per la desagradable pudor de la contaminació. Entrem triomfants a **Ulldemolins**. Una bona colla volgueren anar a tastar el plat típic del poble: **les truites amb suc**. Val a dir que com a cloenda d'aquesta jornada ens va complaure aquell dinar.

I fins a la propera que arribarem a Prades. Autocar, carretera i manta!

Josep Blanes

El Toll de l'Ou. Foto: Blanca Forgas

ELS ESTABLIMENTS I MARQUES QUE TENIM ANUNCIATS EN AQUESTA REVISTA COL.LABOREN EN EL SEU FINANÇAMENT. AGRAIRIEM LA COOPERACIO DE TOTS ELS SOCIS EN L'ADQUISICIO DELS PRODUCTES DEL NOSTRES ANUNCIANTS I COL.LABORADORS!

Secció de senders

Ventures i desventures d'una colla de senderistes

DEL BAIX EBRE AL SOLSONES

ULLDEMOLINS BARRANC DELS ENLLOSATS PRADES

8a etapa: ULLDEMOLINS - BARRANC DELS ENLLOSATS-PRADES; 10,910 km; 82 participants; 17 maig 1992

Si a l'anterior etapa hi havia l'al.licient de les belles panoràmiques del Montsant i d'una cloenda amb un bon plat de 'truites amb suc' típiques d'Ulldemolins, avui la veu d'una ruta planera i curta que ens ha de portar a la bonica vila de Prades s'ha escampat pels carrers i places de Vilanova i ens ha portat dos caminaires més que el darrer dia. O és que eren dos personatges que encara no coneixien el plat típic d'Ulldemolins i el volien tastar per esmorzar...?

Sigui com sigui, el cas és que som 82, avui, els que sortim de Vilanova a dos quarts de set del matí ben decidits a arribar a Prades.

Després de l'obligada capcinada a l'autocar, arribem a Ulldemolins on esmorzem com cal i comencem l'etapa aproximadament quan són dos quarts de deu del matí. Un matí que s'endevina assolellat i calurós tal com pinta el temps ja en aquella primera hora.

Ah, però, avui no és un dia qualsevol. Com cada any per aquestes dates, els senderistes celebrem l'arribada de la Primavera i per aquest motiu, abans de començar a caminar, repartim entre els caminaires una cistellada d'oloroses margarides i roses que, penjades a les motxilles o en alguna part del cos, ens acompanyaran durant tota la ruta. A més del corresponent full de paper i llapis per ajudar a plasmar la nostra inspiració poètica, literària o pictòrica, que ha de culminar en el ja tradicional sopar de cloenda del curs i celebració dels Jocs Florals del GR.

Carregats de flors, humor i

Començant l'itinerari amb Ulldemolins a darrer terme. Foto: Blanca Forgas

bona voluntat, iniciem, doncs, l'etapa per l'extrem del carrer Major fins que arribem a la carretera d'Albarca, que creuem per continuar per una ampla pista pujadora en direcció est.

Poc abans de mitja hora assolim el **coll Blanc (780 m)**, anomenat així pels habitants d'Ulldemolins i en canvi **coll Roig** pels vilatans de Prades. La raó és que segons es vegi d'una banda o altra, en una hi dominen les roques calcàries i a l'altra les masses d'argila.

A partir d'aquí abandonem el terme municipal d'Ulldemolins per entrar en el de Cornudella. Ara anirem pel mig de l'altiplà i començarem a baixar pels plans de Segrià. Entretinguts per la calor que fa i admirant les multicolors floretes que adornen el camp en aquesta època primaveral, una bona colla ens separem escandalosament dels que van al davant i, encapçalats pel Jani, fem cap al **barranc dels Enllosats** per un sender diferent del marcat. Després de rebre una forta esbroncada per part dels més ortodoxos de la colla, fem uns minuts de reagrupament. I és que n'hi ha que no comprenen que cadascú baixa les escales com vol...!

Passat el barranc anem a sortir al sender de servei de la línia elèctrica d'alta tensió de Camarasa a Reus i seguim per sota dels cables durant una llarga estona que es fa pesada i monòtona, amb l'agreujant d'un sol fort i xafogós que fa minvar les nostres forces.

Un cop al capdamunt de la pujada, baixem per la vessant oposada del coll, creuem el fons d'una coma i comencem a pujar suaument per la banda de solana (!). Alguns components de la quitxalla que ens acompanya comencen a fer figa i els grans fem el cor fort, però el cert és que anem una mica tocats.

Després travessem els **Segalassos**, un terreny de suaus ondulacions de terra pissarrosa i boscos d'alzinars.

Deixem enrere les instal.lacions de la Granja de la Cooperativa d'Avicultors i arribem a la carretera de Prades a Albarca i, després de creuar-la, planegem en direcció al Mas de Regiment, tot i que el GR el deixa de banda.

Tot creuant pistes i deixant-ne d'altres a tort i a dret, desemboquem en un tàlveg (confessem que hem hagut de buscar la paraula al diccionari!) i el seguim tot pujant entremig de pins. La corrua de caminaires es va allargassant de manera alarmant. N'hi ha que no estan per romanços i es paren a reposar a les vores del camí.

Arribem a una àmplia collada i continuem pujant en direcció sud (més sol!). Sort que després el sender decanta cap al vessant nord de la **serra de la Gritella** i en pocs minuts fem cap al **coll de la Drecera (1030 m)**, des d'on es pot gaudir d'una bonica panoràmica sobre el poble, ja no gaire lluny, de Prades.

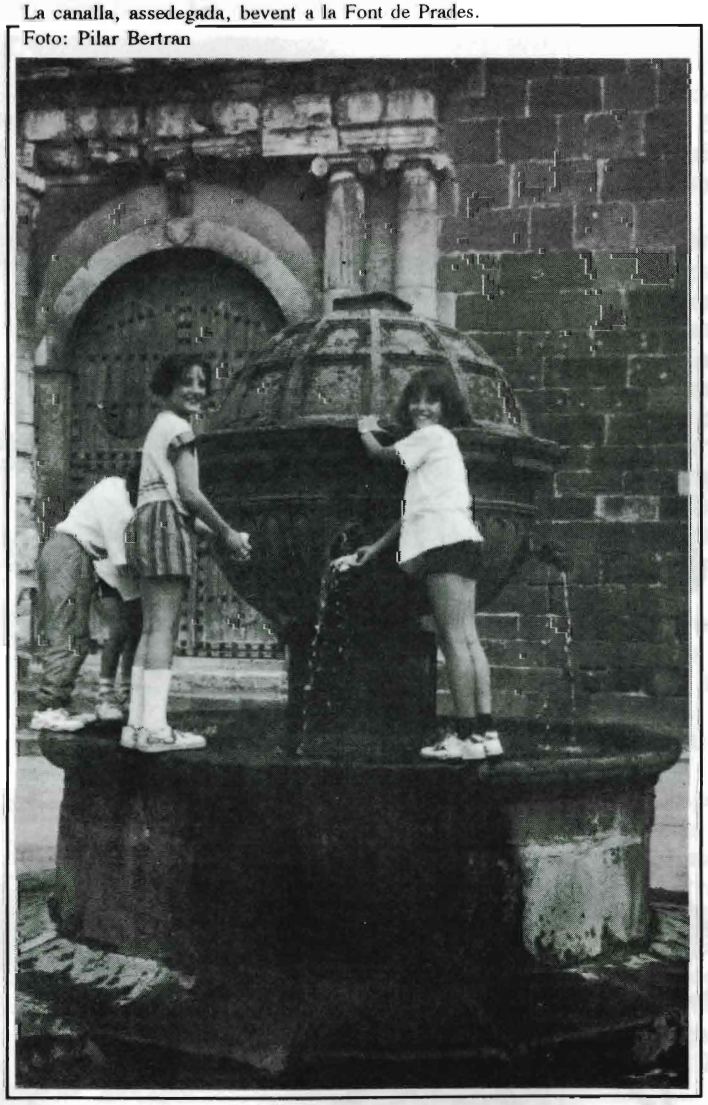
Després d'insistir molt i molt, aconseguim que els caminaires que s'havien escarxofat al bell mig del coll, on ens havien concedit uns minuts de reagrupament, s'apleguessin un xic més amunt i allà, ben juntets i agermanats, dedicàrem un "emotiu" poema a una estimada i fidel caminaire que avui celebrava el seu aniversari d'or, i a continuació, el cor de veus blanques i homenots de la colla "desentonà" amb sana i encomanadissa alegria la sardana de l'Empordà, amb lletra inèdita dedicada també a l'homenatjada. Emocions, abraçades, plors continguts...!

Embalats per l'emoció (i val a dir també que la baixada que seguia ens hi ajudà oportunament), encalçàrem el **riu de Prades** en un tres i no res i, després d'assedegarnos així com calia a una font de vora el camí, la font de Vilavella, entràrem com uns senyors a la bonica vila vermella de Prades, el nostre final d'etapa.

Escampats entre les fondes i l'ombrívol i fresquíssim parc que hi ha a l'entrada del poble, descansàrem i dinàrem. I gairebé tots ens retrobàrem després a fer el cafetó o el gelat, ben relaxats sota els porxos de la bonica plaça, mentre els menuts de la colla s'ho passaven pipa empaitantse i mullant-se i remullant-se amb l'aigua de l'espectacular i característica font.

Mentrestant començàrem a recollir alguns treballs per als Jocs Florals, pocs, aquesta vegada, val

La canalla, assedegada, bevent a la Font de Prades.
Foto: Pilar Bertran

a dir la veritat. I és que la forta calor ens havia aclaparat a la majoria i la musa se n'anà en orris. Per això en donàrem un termini de presentació al local social, i així en poguérem recollir uns quants més durant els quinze dies que seguiren.

Més tard els autocars ens retornaren a casa, contents i satisfets i algú de nosaltres (!) amb un any més a les espatlles...

Blanca

Una part dels GR-istes en pose davant la Font de Prades.
Foto: Blanca Forgas

Xurreria
Trifón
VILANOVA I LA GELTRU

Secció de senders

Ventures i desventures d'una colla de senderistes

DEL BAIX EBRE AL SOLSONES

PRADES LA MOLA D'ESTAT LA PENA POBLET

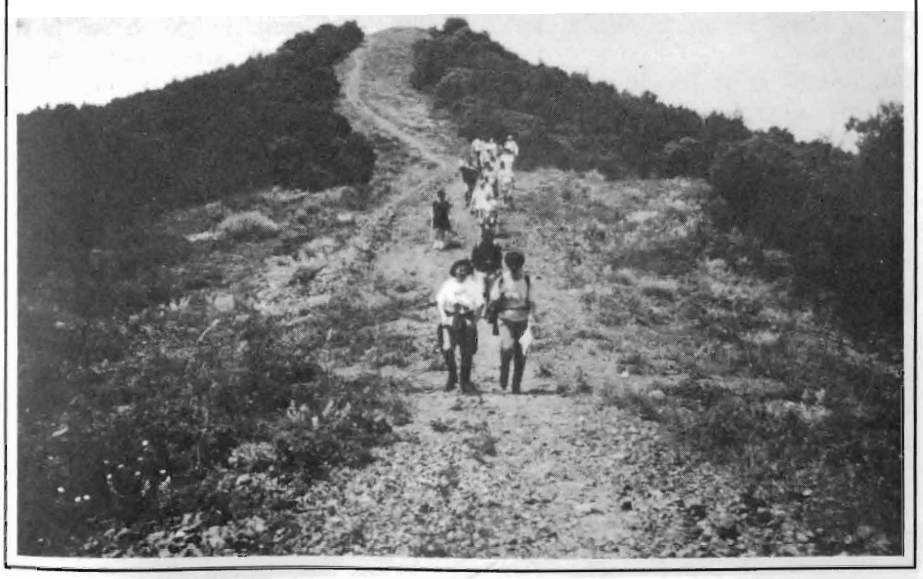
9a etapa: PRADES-MOLA DELS QUATRE TERMES O Mola d'Estat-LA PENA-LES MASIES DE POBLET;
20 km aprox.;
78 participants;
14 de juny de 1992.

Donat que el trajecte d'avui sembla més llarg que els darrers, ens fan matinar una mica més i així sortim de Vilanova a les sis del matí. L'atractiu de l'etapa d'avui, amb la vila de Prades i el monestir de Poblet, fa que s'hi afegeixen uns quants acompanyants.

Els quatre batlles deliberant al Padró dels Quatre Termes. Foto: Blanca Forgas.

Caminant pel tallafocs de la carena. Foto: Blanca Forgas

Mig endormiscats encara, arribem a Prades tot just a les 8 del matí, i com que en aquestes "deshores" no es troba cap bar obert, s'ha decidit prèviament que l'esmorzar es farà aproximadament a una hora de camí de Prades. Deixem els acompanyants pasturant per la vila i nosaltres enfilem camí del Mas de l'Espasa.

No sabem si pel fred inesperat que fa aquelles hores a la vila comtal de Prades o per la gana que portem, el cas és que els que van al davant tiren milles de valent, camí del Mas de l'Espasa.

Quan som al capdamunt de la llarga pujada (1130 m), el camí bifurca i nosaltres anem per un trencall que ens porta a l'indret anomenat **l'Era del Mas de l'Espasa.** Per aquesta zona es comencen a veure roures rebolls o de fulla tova, varietat característica de les **Muntanyes de Prades.** Amb magnífiques panoràmiques de la serra de la Mussara, anem baixant suaument. Entremig dels pins s'endevina la característica **Roca del Grínjol.**

En una esplanada vora la bassa de **la font del mas de l'Espasa** ens aturem finalment a esmorzar, mentre podem contemplar una magnífica panoràmica.

Després el camí comença a planejar pels anomenats **Plans de Pagès (1120 m).** A l'esquerra tenim la vall del barranc dels Torners. Arribem a una cruïlla en el **collet de la Font del Dineral,** a la capçalera del **barranc de Saboquers,** afluent del riu Brugent. Nosaltres anirem planejant per la carena, seguint la divisòria entre els termes de Prades i de Vimbodí.

Aviat comencem a divisar la Mola d'Estat o dels Quatre Termes. Ara ens ve una fort pendent de baixada que ens obliga a anar en compte i cadascú s'agafa allà on pot... Arribats al capdavall continuem endavant per un senderol que puja per la carena i poc

Quasi tots dalt de la Mola d'Estat. Foto: Blanca Forgas

més endavant entrem en el bosc. La carena que seguim és la dels **Castellets.** De sobte se'ns obra una panoràmica esplèndida per damunt de la profunda **vall del riu Brugent.** Al fons es retalla la característica silueta de Mont-ral, encimbellat dalt del turó del mateix nom. Canviem de vessant i ara és el **gran bosc de Poblet** que tenim a la nostra esquerra. Val a dir que és un tram preciós, aquest, exuberant de vegetació variada. A més, el dia ens ajuda, ja va bé que faci fresqueta ja que amb aquestes pujades no sabem com ho haguéssim passat.

El pintoresc corriol desemboca en una pista, **al coll de la Caldereta (1046 m).** Seguim per l'ampla pista i de seguida la deixem per enfilar-nos per un senderol que ara puja amb fort pendent entremig de pins centenaris.

Finalitza la forta pujada i el senderó continua l'ascensió, però ara suaument, fins que arribem al **collet de la Cova Fumada (1121 m),** una gran bauma arranjada com a aixopluc i que queda a uns 50 m del camí. Poc després ens enfilem ràpidament per l'estrep occidental de **la Mola d'Estat** i guanyem el pla després d'uns metres de sana grimpada per un graonet.

Un cop al pla tot són expressions d'alegria i admiració. La panoràmica que s'albira als quatre punts cardinals és fantàstica: el bosc de Poblet amb Castellfollit, la gran depressió del Segre i el Montsec, fins i tot es divisen els cims nevats del Pirineu. Les càmeres fotogràfiques no paren. Quan aconseguim reunir tot el personal en fem una per perpetuar aquest instant.

Hi passem una bona estona, amunt i avall d'aquest **pla de la Mola o dels Quatre Termes** (1135 m), dit així perquè una mica més endavant confluïxen els de Prades, Vimbodí, Montral i Rojals, aquest últim avui dia agregat de Montblanc. El cim de la Mola, però, pertany a Prades. Però cal continuar fent camí i deixem amb recança la Mola. Sortim de l'extrem

La punt nord de la Mola. Una colla fent-se retratar.
Foto: Blanca Forgas

Dirigint-nos a visitar el Monestir de Poblet. Foto: Blanca Forgas

Fra Marc explicant-nos als GR-istes els secrets de Poblet.
Foto: Blanca Forgas

oriental del pla i pocs minuts després trobem **la Taula dels Quatre Batlles,** en el lloc de coincidència dels quatre termes abans esmentats. Uns quants espontanis s'hi asseuen i deliberen emulant aquells batlles que, segons explica la llegenda, es reunien en aquesta indret on hi havia una rústega taula feta de pedra i allà discutien sobre els afers comuns sense haver de sortir del seus termes respectius... Una sàvia decisió!

Planegem tot seguint la divisòria entre els termes de Vimbodí i Rojals. Arribem al **coll del Clot del Llop (1060 m).** Poc després abandonarem el GR-7-1 per seguir la variant GR-7-1-4, i planegem pel mig d'un tallafocs seguint la carena. Comencem a trobar una colla d'excursionistes que fan l'itinerari a l'inrevés nostre i encetem conversa amb ells. Resulta que són del Centre Excursionista de Sabadell.

Arribem al **coll de la Mola (1004 m).** Ara tornem a seguir la divisòria dels termes de Vimbodí i Rojals. A l'esquerra tenim una magnífica panoràmica sobre **el barranc de l'Argentada.** El senderó desemboca en el **coll de la Creu de l'Ardit (1010 m).** Nosaltres ens dirigim ara cap al **mirador de la Pena,** on arribem poc després. Aquest mirador, situat a 1000 m alt, gaudeix d'una panoràmica formidable sobre la part occidental de la Conca de Barberà. Als nostres peus podem veure clarament el monestir de Poblet i molt proper el nucli de l'Espluga de Francolí. Deixem aquest magnífic mirador i poc després ens plantem davant **la font del Deport.** Poca estona després ens trobarem amb un pronunciat tallafocs on haurem de fer acopi de destresa per sortir-ne amb dignitat... Es fantàstic veure les cares d'alguns dels que van baixant!

Superat aquest pas arribem al **collet de la Vena (680 m).** Ara abandonarem el GR-7-1-4 per seguir un sender de petit recorregut que va a les Masies i Poblet. L'itinerari segueix un escorrentiu d'aigües una mica empipador. Una caminaire del grup té la mala sort de topar amb una pedra cantelluda i es fa un tall bastant profund a sota del genoll. Un company del grup li fa les primeres cures però després l'acompanyen a un centre sanitari de l'Espluga on l'atenen degudament. Amb tot, però, no passa d'un ensurt.

Amb àmplies panoràmiques sobre **l'Espluga del Francolí,** entrem en el conjunt d'hotels i residències conegut per les **Masies** (550 m) i fem cap tot seguit enfront de l'hotel "Monestir", on acaba l'etapa d'avui, quan són gairebé dos quarts de dues. Val a dir que ha estat una excursió completíssima, de les més maques que s'han fet últimament. La travessada de **les Muntanyes de Prades** des de la vila comtal fins arribar a les envistes del **monestir cistercenc de Poblet** és un itinerari de primera categoria, i malgrat les sifonades ha valgut la pena.

Uns instal.lats al restaurant on tenien el dinar encarregat i d'altres en una esplanada al costat del recinte del monestir, anem fent temps fins que són les 4 de la tarda, hora en què tenim cita amb Fra Marc, que ens ha de fer una visita guiada al monestir. Per descomptat que la visita no ha estat gens convencional. Fra Marc ens ho ha volgut fer d'una manera tan planera i diferent que sort n'hem tingut de la quitxalla que ens acompanyava, que anava responent amb gràcia a les seves preguntes. Nosaltres, els ganàpies no sabíem pas què dir-li. La visita a l'esplèndid i entranyable monestir ha estat llarga i acceptada de molt bon grat pel nombrós grup, tot i que la majoria el coneixíem de sobres.

I així acabava definitivament l'etapa d'avui, i amb aquesta la de la temporada. I ara, a preparar-se de cara al setembre vinent que ens espera la tantes vegades anomenada i projectada ascensió a la **serra de Madres.**

Anim i bones vacances a tothom!

Blanca

Grup d'Escalada i alta muntanya

ACTIVITATS D'ESCALADA

RESUM D'ACTIVITAT DELS PRIMERS 5 MESOS DE 1992

PIRINEU:

- Vignemale
  . Couloir de Gaube, per: Toni M. i Andrés O.

MONTSEC D'ESTALL - MONTREBEI:

- Paret d'Aragó
  . Via Existencialisme, per: Angel V. i Jaume S.
  . Via CADE, per: Jordi L. i Manel V.
  . Via Santiago Domingo, per: Toni M. i Marcel A.

- Paret de Catalunya
  . Via Corb, per: Toni M., Angel V. i Jaume S.
  . Via Diedre Gris, per: Jordi L. i Manel V.
  . Via Voltor Feroç, per: Isabel G. i Jaume S.
  . Via Regard, per: Magda C., Angel V., Toti, Agata O., Toni M., Ramon C., Mercè M., Aleix O., Miquel A.

MONTSEC D'ARES:

- Roca Regina
  . Via Gènesis, per: Jaume S. i Angel V.
  . Via Gwendal, per: Toni M., Angel V. i Jaume S.
  . Via Tropoma, per: Angel V. i Jaume S.
  . Via Barrufets, per: Jaume S. i Angel V.
  . Via New Age, per: Angel V. i Jaume S.
  . Via Taj-Mahal, per: Jordi L. i Manel V.
  . Via Gali Molero, per: Ramon C., Jordi L., Isabel G. i Jaume S.
  . Via Promio Moreno, per: Jordi L. i Manel V.

- Paret de les Bagasses
  . Via Murciana, per: Angel V. i Jaume S.
  . Via Aqualum, per: Manel V. i Jordi L.
  . Via Engendro, per: Jaume S. i Angel V.
  . Via Smoking, per: Jordi L., Angel V. i Jaume S.
  . Via Demasiado Lejos, per: Angel V. i Jaume S. Toni C. i Marc A.
  . Via Tim, per: Angel V. i Jaume S. Manel V. i Jordi L. Marcel A. i Toni M.
  . Via Alba, per: Jordi L., Angel V. i Jaume S.
  . Via CADE, per: Ramon C. i Jordi L. Jordi V. i Toni M., Joan T. i Toni C.
  . Via Reina Puig (fins a la falsa feixa), per: Angel V. i Agata O., Isabel G. i Jaume S.
  . Via Supertramp, per: Isabel G. i Agata O.

MONTSEC DE RUBIES:

- Roca dels Arcs
  . Via Señor de los Bordillos, per: Raimon C. i Jordi L.; Antònia G. i Jaume S.
  . Via Passatgers del Vent, per: Andrés O., Caps i Toni M.
  . Via la Chica del Martini, per: Angel V. i Jaume S.
  . Via Migraña profunda, per: Isabel G. i Jaume S.; Jordi L. i Manel V.
  . Via Musical Express, per: Josep P. i Toni M.; Angel V. i Toni M.; Angel V. i Jaume S.
  . Via Lleida, per: Joan T., Angel V. i Agata O.
  . Via Necromicon, per: Pere C. i Agata O.

MONTSERRAT:

- Paret de Diables
  . Via GAM, per: Jordi L. i Manel V.
  . Via Sánchez, per: Manel V. i Jordi L.

CAMPAMENT D'HIVERN AL PEDRAFORCA

COL.LECTIVA PER LA NORMAL DEL CAVALL BERNAT A MONTSERRAT

Vies de dificultat:

7b via Enemiga mia, P. Talaia, per Jaume S.
7b via Espeleo dissidents, Penyes Can Marcer, per Jaume S.
7a/b via Mission Imposible, la Riba, penya Roja, per Jaume S.
7a/b via Llei del Ciment, P. Talaia, per Jaume S.
7a/b via Gigololo, P. Talaia, per Jaume S.
7a via La Frontera, P. Eco, Santander, Jaume S.
7a via Panini di Pama, la Riba, penya Roja, per Jaume S.
7a via Curt i Distant, la Riba, penya Roja, per Jaume S.
7a via Coll Torçat, la Riba, la Xina, per Jaume S.
7a via Cal Fer-ho,la Riba,penya Roja, per Jaume S.
7a via Neskapolita, Garrafet, per Jaume S.
7a via Rasputin, Penyes Can Marcer, per Jaume S.
7a via Ximo, Penyes Can Marcer, per Jaume S.
7a via Siscosis (1 llarg), P. Talaia, per Jaume S.
7a via Sostres (fins dalt), P. Talaia, per Jaume S.

Grup d'Escalada i alta muntanya

ROCA REGINA
MONTSEC. BIG WALL

El nostre objectiu: la Nose al Capitan, la vall sagrada del Yosemite, somni dels escaladors. Fem el projecte de l'expedició, formem un bon equip, la cosa va bé, ja està encaminada la burocràcia.

Arriba l'hora de preparar-nos, la nostra el **"big Wall"**, cremar adrenalina perquè el nostre objectiu es faci realitat. Prop de Vilanova tenim el nostre bressol, **Roca Regina i Terradets**, parets de 500 m amb vies de molta dificultat, autèntics "big walls", difícils de pitonar i forçar-les amb el dia, amb molt poques repeticions.

La primera via, la clàssica **Gali Molero**, una de les més boniques de la paret i de les més transitades. La "Isabelilla" realitza la primera femenina del G.E.A.M.

La Barrufets o la **via dels Sostres**, un assumpte pendent (ja en tenfem ganes), una de les vies més espectaculars de la paret per la seva gran barrera de sostres i la pedra groga. Adrenalina a tope. El dia no és massa bo. Ens posem a la paret. El Jaume li "tiba" a la primera tirada, una de les que ens fa passar més por pels "pianos" que es mouen. Se'ns dóna bé, la paret, pocs "seguros" i tirades molt treballades. Superem els sostres, ja tenim la via! Uns llargs i ens trobem al cim.

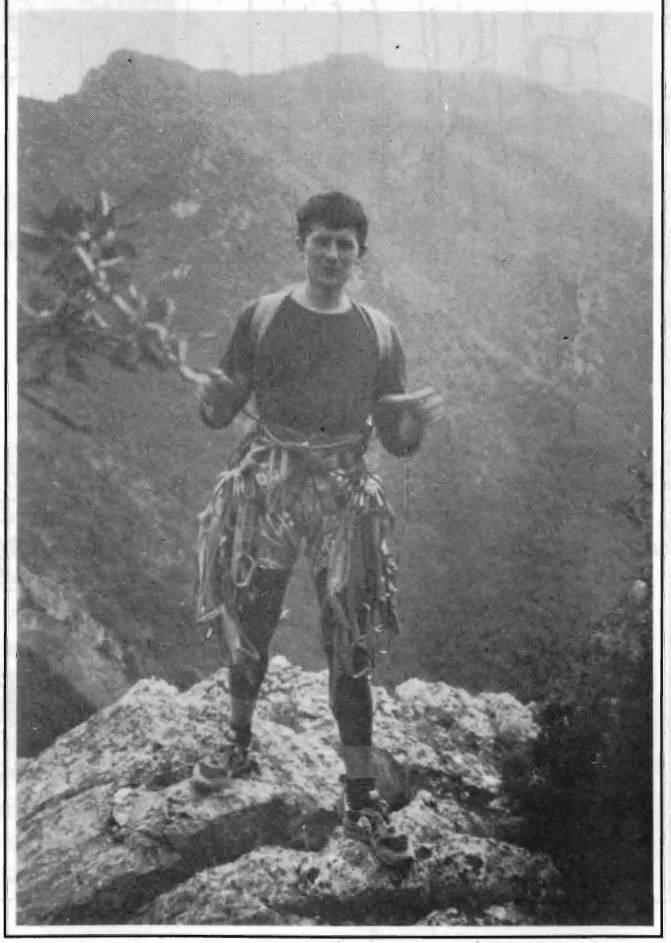
La New Age, la via dels "pijorros" de Barna. Temps enrera amb l'Andrés ja l'havíem intentat fins a la feixa, sortint després per la Gali. Hi ha una cordada davant nostre, tardem poc a agafar-los i fer amistat amb ells, són de Piera, el Juanjo i el seu col.lega. Una tirada complicada ja que falta un "cooperhead"; el Juanjo es juga el físic amb dos passos de "ganxo", el Jaume, en canvi, posa una microfriend i surt bé, ell ja ho havia fet estant mullat i va sortir fent "palmes" de por i adrenalina.

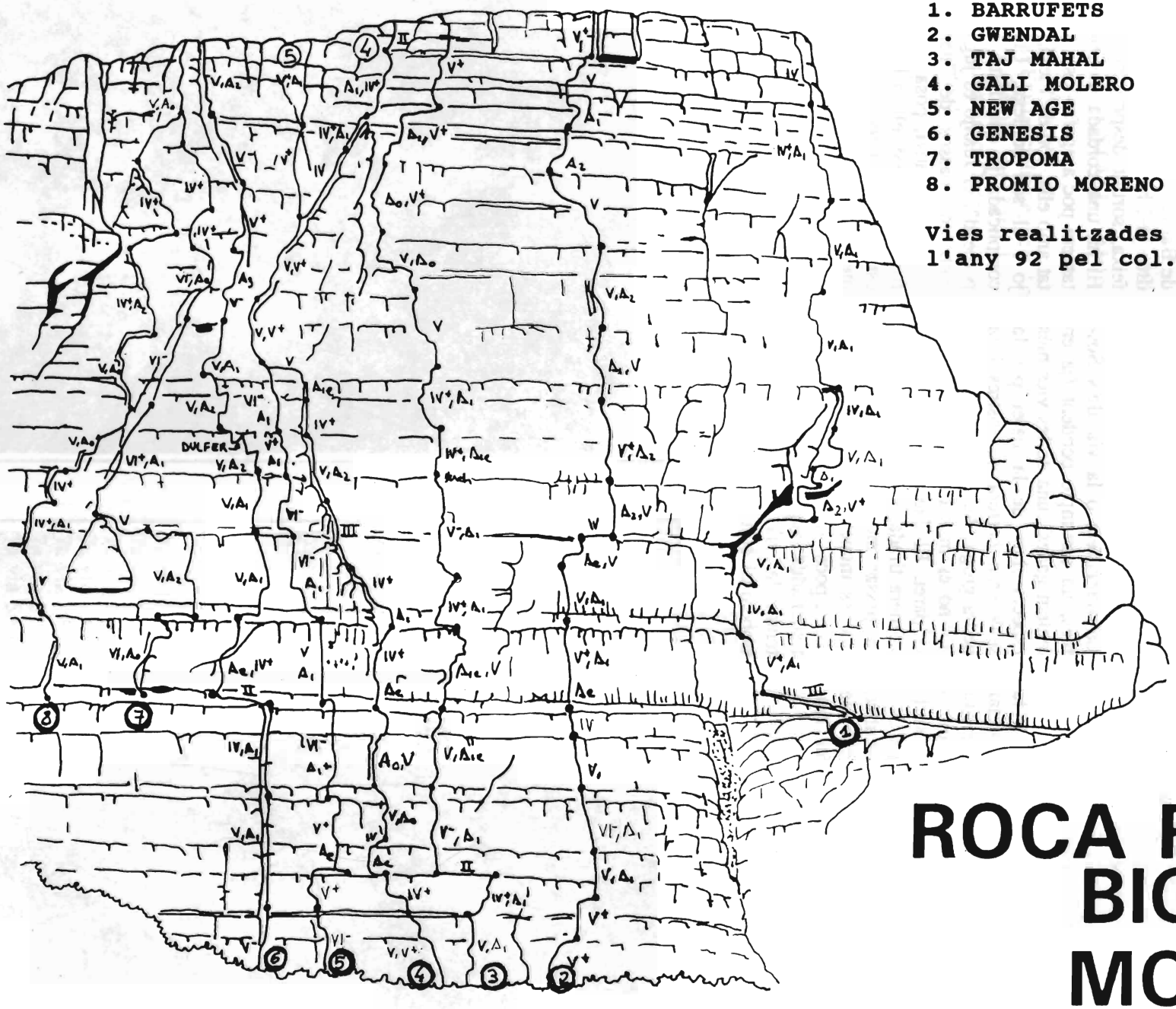
La Feixa. La tirada de dalt entre coopers i parabolts, anem pujant, ajuntem les cordades amb els col.legues de Piera, com en els

L'Angel Vedo superant un pas a Roca Regina. Foto: Jaume Soler

El Jaume content i cofoi després d'assolir la paret. Foto: Angel Vedo

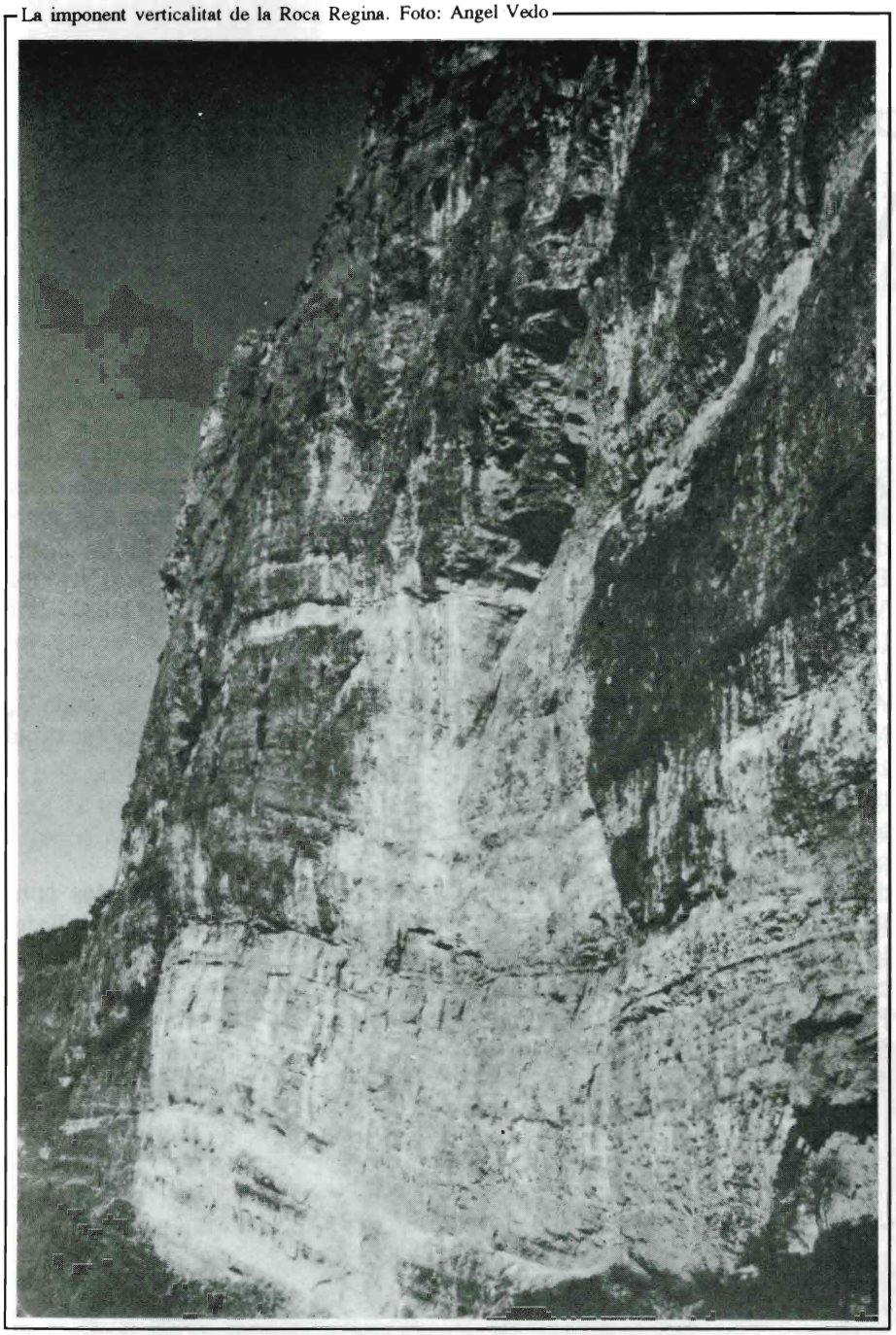

1. BARRUFETS	MD+,	A_1	300 M
2. GWENDAL	MD+,	A_2	480 M
3. TAJ MAHAL	MD,	A_1	480 M
4. GALI MOLERO	MD,	A_1	480 M
5. NEW AGE	ED,	A_2	480 M
6. GENESIS	MD+,	A_3	480 M
7. TROPOMA	ED+,	A_{2+}	300 M
8. PROMIO MORENO	MD,	A_1	300 M

Vies realitzades en el transcurs de l'any 92 pel col.lectiu del G.E.A.M.

ROCA REGINA
BIG WALL
MONTSEC

La imponent verticalitat de la Roca Regina. Foto: Angel Vedo

vells temps, "ensamble" a la Gali fins a les últimes tirades de la via, que són de les més boniques. Cim!

Via Tropomà, la primera via del Gálvez, una retirada i una escapada per la Promio amb l'Andrés i el Toni. El 60 màgic del Jaume ens dóna moral. Equipo l'artificial, una pitonisa, alguna punta de clau, "tope" el primer A2 del Gálvez, un flanqueig amb "boles" i ja estem a la part de la via que ja coneixem. El Jaume equipa el llarg de 6C. Ara una fissura inclinada de 50 m a base de "ninos", és una passada. Una microfriend, unes tirades fàcils, les xapes de l'última tirada i cim.

Via Gwendal. Una altra via del Gálvez que traspassa la paret pel centre. Parlem amb el Marc, ens diu vuit hores i sense pitonar. Animem el Toni i ja estem a peu de la "tàpia". La dividim en tres parts, el Jaume li tiba fins la feixa amb menys de dues hores. A mi em toca la part de l'adrenalina, passos de ganxo, microfriends i alguna volada. Passem per on va fer el bivac el Jaume i el Toni, la paret és molt aèria, en Toni al.lucina, li toca una A2 del Gálvez que ja coneixia pitonant, no ho hem fet fins ara i ell no és menys, uns tascons i per acabar un pas de ganxo, "guai", ja és nostra, l'última tirada de V+ i cim.

Via Gènesis, l'altra cara de la moneda. Ja ens comencem a conèixer el Gálvez per les seves vies. Amb les faldilles ben plenes d'invents ens posem a la via. Feixa, anem bé, encara no hem fet servir el martell, una tirada més i comença a venir la dificultat de la via, el Dulfler, el flanqueig i l'A3, és una altra història, "uves" i puntes de claus. Superem l'artificial i ja a la reunió perdem un mosquetó ple de claus. Anem bé d'horari, sortirem amb el dia, molta por, hem cremat molta adrenalina. Al nostre costat hi ha el Marc, el Toni i el Marcel fent la **Taj-Mahal**, ens donen molta moral i aviat correm una mica per la paret, la dificultat baixa, em barallo amb l'últim llarg i per fi el cim.

Via Taj-Mahal fou escalada per Setmana Santa pel Jordi i el Manel, molt bé i ràpids ja que van tenir temps per fer una via "free-quin" a les Bagasses.

L'entrenament del Capitan va molt bé, encara ens queden tres vies de Big Wall en aquesta paret que depenen del temps ja que amb les pluges no podem escalar.

Gali Molero, cordada:
Jaume-Isabel, 1a femenina del grup Jordi-Ramon

Barrufets, cordada:
Jaume-Angel, 1a local.

New Age, cordada:
Jaume-Angel, 1a local.

Tropomà, cordada:
Jaume-Angel, 1a local integral.

Gwendal, cordada:
Toni-Angel-Jaume, 1a local sense bivac.

Gènesis, cordada:
Jaume-Angel, 2a feta en el dia.

Taj-Mahal, cordada:
Jordi-Manel

Angel i Jaume

EL PAISATGE ALS MUSEUS DE VILANOVA I LA GELTRU

Autor: **Pau Roig i Estradé (Vilanova i la Geltrú, 1914)**

Títol: **Atzavares**

Al Museu del Castell de la Geltrú, a la sala on s'exposen les notes pictòriques de la col.lecció Plandiura, trobem una obra de l'artista vilanoví Pau Roig i Estradé. Es un quadre (44x50 cm) pintat a l'oli sobre tela, amb la representació d'unes atzavares al primer terme i les característiques muntanyes del paisatge de Vilanova al fons. Quadre ple de llum, amb colors vius, seguint els postulats de l'impressionisme. Roig i Estradé fou deixeble i amic de Joaquim Mir. Així, el 1939 i al Castell de la Geltrú, en una de les seves primeres exposicions, va penjar cinc obres al costat de M. Angrill, R. Bernadó i S. Masana; el títol de l'exposició: "Discípulos de J. Mir".

A partir de l'any 1943 en què fa la seva primera exposició individual a les Galeries Urquinaona de Barcelona, ha exposat sovint a Vilanova, Vilafranca i Barcelona (la Pinacoteca), i ha participat en l'Exposició Nacional de Belles Arts de Barcelona el 1944 i de Madrid el 1952. Generalment utilitza la tècnica de l'oli, però també ha fet servir l'aquarel.la i el llapis, aquest últim utilitzat freqüentment per dibuixar centenars de masies de les comarques del Garraf i Penedès, de les quals fa fitxa amb la descripció de l'edificació, situació, dades d'interès i llegendes. Persona amb inquietuds culturals, és soci fundador del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer de la nostra ciutat.

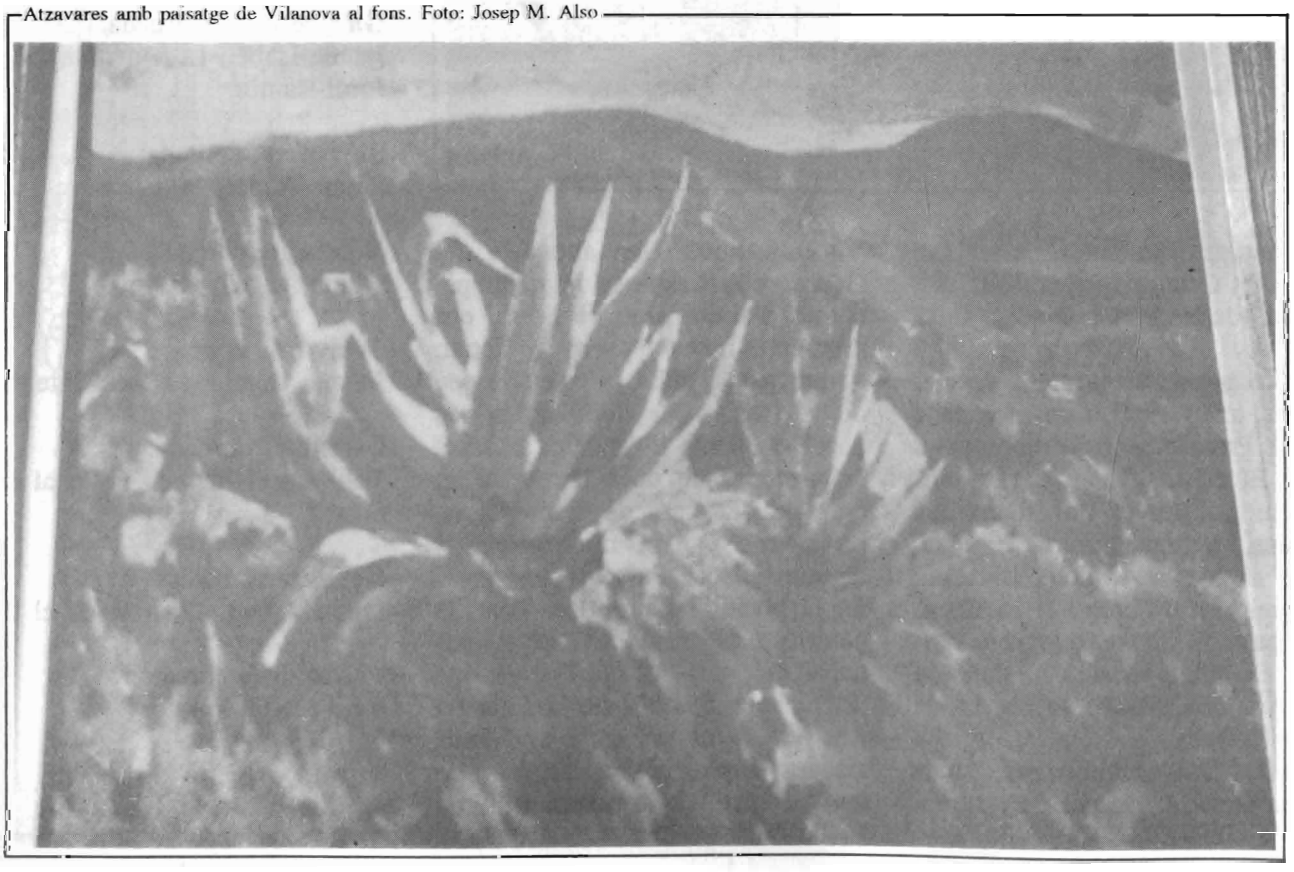
La major part de l'obra de **Roig i Estradé** és de paisatges i marines, bàsicament de la comarca, i entre els locals públics on hi ha l'obra d'aquest artista destaca l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, amb plafons representant diferents indrets de la comarca (sala de comissions), el retrat del rei (sala de plens) i una gran marina (vestíbul del despatx de l'alcalde).

Bibliografia:

Diccionari Ràfols d'artistes contemporanis de Catalunya i Balears. Pàg. 390. Barcelona.
El Garraf de Roig Estradé, "La Vanguardia", 9-X-77.

Josep M. Also

Atzavares amb paisatge de Vilanova al fons. Foto: Josep M. Also

EL "HOBBY" D'AQUESTA PRIMAVERA

EL "CELLER" COMARCAL DE VITICULTORS DE VILANOVA

Aquesta primavera ha fet 30 anys que es va posar la primera pedra del **"Celler"** de Vilanova.

El somni de tenir un "celler" a Vilanova era, per a algun vilanoví, una fita a aconseguir des de feia molts anys. El Sr. Josep Carbonell i Rovira, que ocupà durant alguns anys càrrecs tant a l'ajuntament de Vilanova com a la "Hermandad Sindical del Campo", sempre que es trobava amb un grup de pagesos treia el tema del "celler", però els pagesos no li feien costat.

El cas era que, en general, els pagesos basaven la seva economia agrària en augmentar la producció de vi, però no tenien prou cura de la qualitat que aquest vi tindria, sobretot pel que fa al procés d'elaboració que segueix a la collita, perdent així una bona part dels seus beneficis.

Va arribar un dia en què alguns pagesos, ja sigui que es van escoltar el Sr. Carbonell o que van tenir referències per altres canals, van contactar amb altres pobles que tenien "Celler" i s'hi van fer visites turístiques amb autocar i amb familiars. Una concretament a la qual vaig anar-hi, cap a l'any 1958, en què es visità el "Celler" del poble d'Ullastrell, prop de Terrassa. Aquell celler era de recent construcció i va entusiasmar tots els vilanovins que érem allà.

El somni del Sr. Carbonell s'anava estenent cap als veritables interessats com eren els viticultors.

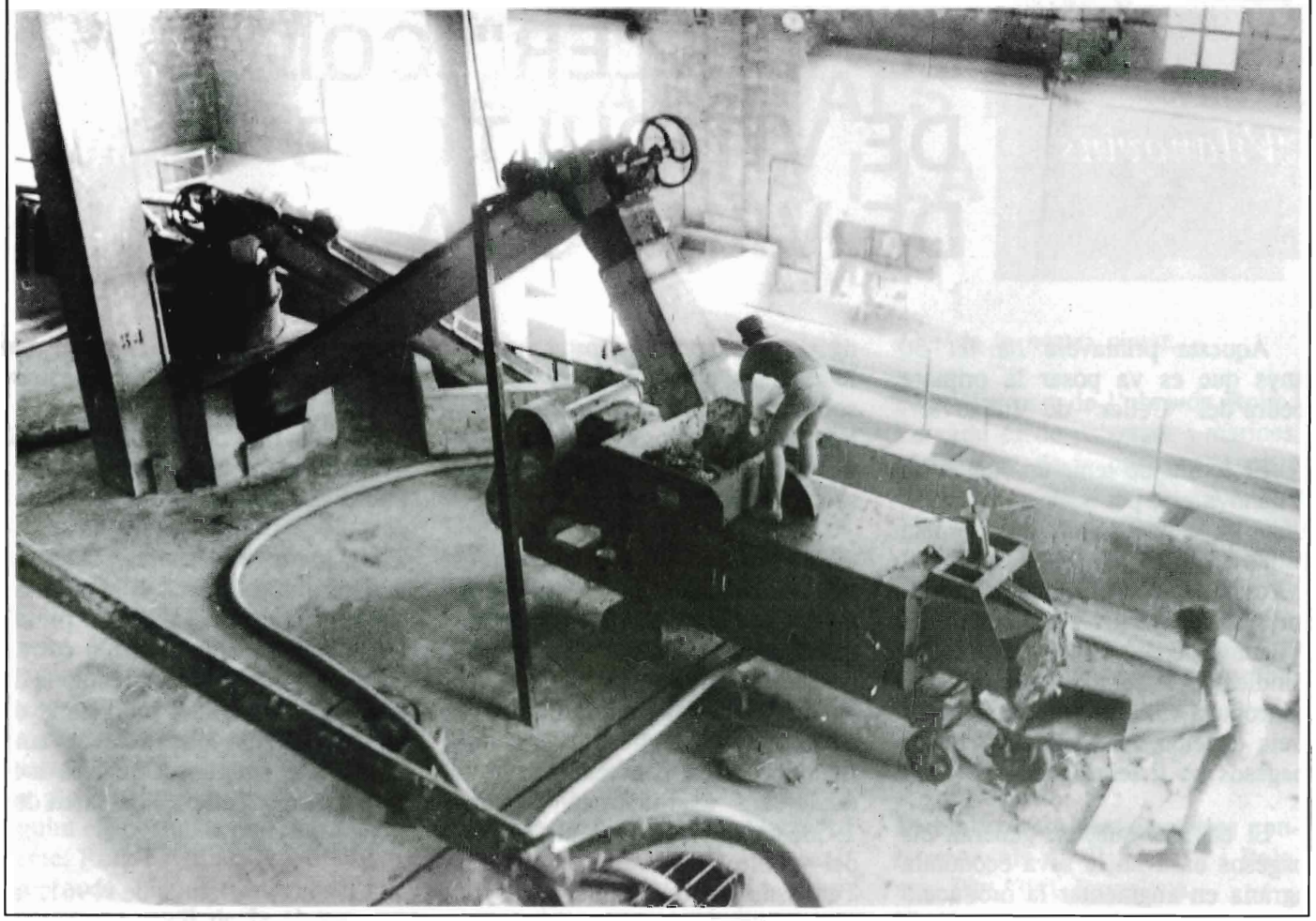
A partir d'aleshores, la construcció d'un "Celler", si bé no s'ho emprengueren com a treball prioritari, tampoc no ho deixaren córrer. Després, entre diverses reunions de pagesos viticultors i propietaris de vinyes que es solidaritzaven amb el projecte i alguns contactes més amb d'altres "cellers", passaren dos anys.

El dia 9 d'abril de 1961, al

La Bodega de Viticultors l'any 66. Foto: Horro (gentilesa Celler Cooperatiu de Viticultors)

L'elaboració del vi al Celler l'any 77. Foto Horro (gentilesa Celler Cooperatiu de Viticultors)

local del "Sindicat" dels pagesos, es constituí la primera junta rectora integrada per coneguts vilanovins, tant en l'àmbit vinícola com ciutadà, i que foren els següents:

President: S. Puig Miró
Interventor: J.M. Ferrer Pi
Tresorer: J.M. Raventós Pascual
Secretari: Joan Sivill Mateu
i els Vocals: P. Albà Vidal, P. Piñol Soler, Pau Albà Mañé, A. Hill Jansà, J. Soler Poch i Josep Vila Soler.

Eren una bona colla, però hi hagué feina per a tots i entre tots portaren a terme la construcció del "Celler". Reunions setmanals, recerca del terreny, contactes amb proveïdors de maquinària, etc.

Després de set mesos de gestions, el 22 d'octubre de 1961, al local del "Foment", es convoca una assemblea per informar els futurs socis de les gestions realitzades i per decidir-se si tiraven endavant el projecte o el deixaven córrer.

Els assistents a l'acte varen recolzar la junta i la feina feta. S'acordà, doncs, la compra d'un terreny, que financiaren els socis pagant un tant per cada hl (100 l) contractat per cada pagès. Primer s'acordà el preu de 50 pts/hl, però en una altra assemblea es fixà a 30 pts/hl.

En aquesta assemblea hi assistí el Sr. Carbonell i Rovira, que va oferir d'aportar fins al 10 per 100 del cost del terreny, en el cas que els pagesos no arribessin al total necessari. Però que com es va veure no fou necessari.

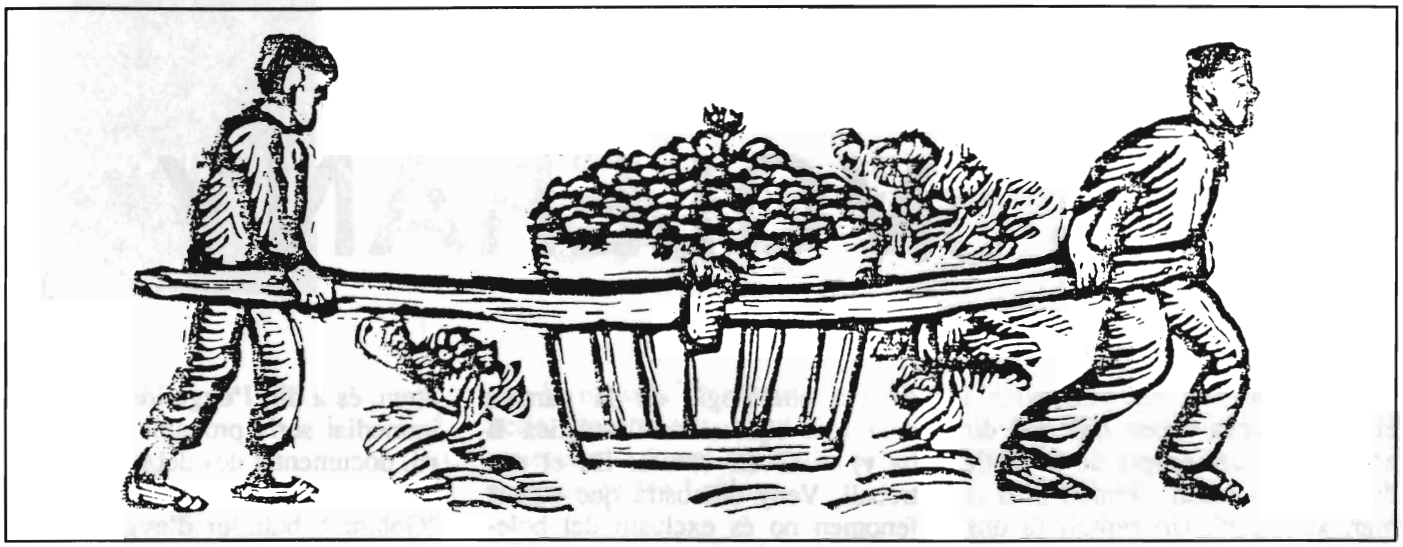
El dia 16 de març de 1962 es va signar l'escriptura de compra del terreny, situat a 680 m de Vilanova, a la carretera de l'Arboç, d'una superfície de 3033 m^2 i amb un cost de 180.657 pts.

S'havia contractat l'empresa F.O.C. per a les obres, amb un pressupost inicial de 5.000.000 de pessetes i per a una capacitat de 20.000 hl, amb maquinària inclosa. El dia 30 de març, a la reunió de junta, s'informava que les obres ja havien començat. Aquest "Celler", considerat de caire comarcal, podia arribar a donar cabuda fins a 40.000 hl en properes ampliacions.

Feliçment, abans de sis mesos, el 15 de setembre de 1962, entraven els primers raïms al "Celler". Tenia el suport de 71 socis inscrits. Amb l'eufòria de veure'l una realitat, són molts d'altres que sol.liciten d'ingressar-hi.

Per a la campanya vinícola de l'any 1963 es contracten els serveis d'un enòleg per a tenir cura del procés d'elaboració del vi i també es contracta un capatàs per a les altres feines.

L'any 1965 es posa en marxa la venda de vi al detall amb garrafes, bé al mateix "Celler" o a les botigues de Vilanova. D'aquesta manera es vol comercialitzar al màxim el vi produït.

El pas dels anys aporta noves tècniques en l'elaboració del vi. Cap a l'any 1983 hi ha una producció de 2.700.000 kg de raïm, i la cabuda és de 19.000 hl. Els seus dirigents promouen una ampliació i modernització a base d'instal.lar 15 tines d'acer inoxidable, amb control frigorífic per refredar l'aigua de +12ºC a +7ºC. D'aquesta manera es controla la fermentació del vi, amb dutxes exteriors d'aigua, aconseguint una millora en la qualitat dels vins i donant així prestigi al vi de la zona.

Amb aquesta ampliació, el "Celler" tindrà un volum total construït de 9488 m^3, disposarà també d'una bàscula capaç per a 60 tones i el pressupost és de 24.000.000 de pessetes.

La junta actual, que presideix el Sr. Pere Albà Cucurella, és de caire comarcal. La componen socis viticultors de Vilanova i dels pobles de la comarca, complint, doncs, l'objectiu proposat en la seva fundació.

Així mateix comentem les dades tècniques següents: la collita de l'any 1991 va ser de 2.469.000 kg de raïm, però la collita de l'any 1987 va ser de 3.000.000 kg i es considera una de les millors. La transformació dels kg en hl es basa en 133 kg de raïm per produir 100 l de vi, és a dir, un hl.

Actualment el "Celler" el formen 204 socis, encara que no tots en són actius.

Destinació del vi elaborat al "Celler"

El vi de les primeres collites només tenia dues sortides. La primera era la venda del vi en subhastes que es feien per a comerciants, els quals lliuraven el seu preu en un sobre tancat i el que més pagava es quedava el vi. Moltes vegades les diferències només eren de cèntims.

Una altra sortida del vi era la que es feia cada primer dilluns de mes. Els socis podien retirar tot el vi que volguessin, ja fos per al seu consum o per vendre'l a la menuda, sistema que, com hem dit abans, també adoptà el mateix Celler.

Si anem al "Celler" ens trobarem que també tenen el sistema modern de comercialitzar el vi embotellant-lo. El tenen en Blanc, Rosat i Negre i amb graduació de 12 i 11 graus. A més del vi, hi trobarem cava amb especialitat Brut i Semi i per completar la varietat, Vinagre i Mistela que es venen a granel.

Des de la nostra Revista desitgem que per molts anys el "Celler" tingui una bona continuïtat.

Joan Lluís Sivill i Vergés

****

Rectificació al "Hobby" de la Revista del trimestre anterior

He parlat amb un lector de la nostra Revista i que té alguna cosa a dir-me sobre el darrer "Hobby". Resulta que quan diem que la Granja La Villanovesa la va fer construir el Sr. Cardús, hauria de dir que la va fer construir el Sr. Joan Bertran ("Baio"), que era el seu avi. La data de construcció era correcta, i que als pocs anys sí que la va vendre al Sr. Cardús.

Ja en pla anecdòtic, em comenta que per regar aprofitaven l'aigua calenta que llençaven de la fàbrica de cal Ganeta, que hi llindava. Ells, però, tenien pou i en aquest pou s'hi va fer la primera prova a Vilanova dels motors elèctrics per a substituir els animals, que ho feien donant tombs a la sínia.

Aquesta prova havia despertat una gran expectació entre tots els siniaires de Vilanova. Se'n va fer una demostració dominical a la qual van assistir gairebé tots i de què sortiren força convençuts.

L'última anècdota que m'explica és la següent: Era el mes de juliol i volien plantar una figuera. Que visqués ja era una altra cosa. Però a algú se li va ocórrer de posar el plançó dins un càntir ple d'aigua, i tot cap a dins el clot. Doncs va donar resultat, va viure i va créixer.

****

Qüestions de Toponímia

VOLERANY

Quasi bé tots els vilanovins i els geltrunencs saben què vol dir aquesta paraula pròpia de la platja de la nostra ciutat, "remolí dins la mar, xuclador". Un **remolí** és una massa d'aigua animada d'un moviment giratori. Quan el remolí xucla els objectes flotants i els atrau cap al fons, a més de xuclador es coneix per bullidor, engolidor.

En Xavier Garcia fa anys que definí què era un **volerany**: "Quan, producte de vent o de temporal, l'aigua bat prop de la platja, en mar prima (mar grossa), busca, perquè li és difícil de passar, el lloc més fàcil per tornar endins, i produeix el cargol que xucla i que ocasiona, gairebé sempre, la mort a qui hi cau dins. Sembla que és mot emprat gairebé en exclusiva a la nostra platja".[1)]

Com que és un mot estrany a la resta de Catalunya, no es troba en cap diccionari normatiu ni especialitzat. Aquesta particularitat féu que una creació tan nostrada com fou una rotllana de sardanes de la ciutat escollís la denominació "Volerany".

L'etimologia o significat de la paraula ha estat motiu de diversos estudis locals, però no s'ha arribat al seu origen amb certa seguretat. Actualment els estudis de llengua i literatura catalanes han esdevingut un punt encimbellat de la cultura; així es donen constants referències de vocabularis locals i comarcals i s'analitzen amb cura i mestria un seguit de mots que només són coneguts en llocs concrets i reduïts de la geografia catalana. Aquest és el cas de "volerany", fa poc investigat en una publicació de l'Abadia de Montserrat.[2)] En aquest llibre, el professor Joan Veny ens dóna la darrera etimologia de la paraula com una equivalència acústica **B (o v) = G en català**. En el seu treball, Veny demostra que aquest fenomen no és exclusiu del bolerany o volerany procedent de "golerany", sinó d'altres mots locals que també comencen en B, explicant que el fet B = G es dóna en els dos sentits, segons les paraules, i que n'hi ha de diverses procedències. Entre els més coneguts fem esment dels següents:

vernatxa, de l'italià "vernaccia", que ha donat garnatxa, 'classe de raïm i el vi dolç que se'n fa',

guzzi, paraula genovesa, que també es diu bussi 'tipus de barca'

i guaret, que es diu boret, voret o buret, 'terra de conreu llaurada i sense sembrar'.

Pel que fa al "bolerany", el professor Veny informa que no existeix una exclusivitat geogràfica, sinó que es coneix des de Sitges fins a Calafell i es tenen indicis d'una àrea un xic més àmplia. Diu que en el "Diccionari català-castellà i castellà-català" d'A. Rovira i Virgili de l'any 1914, hi figura "golerany", que remet a "xuclador", i podria constituir un dialectalisme tarragoní vivent a principis de segle. Essent "bolerany" una forma pròpia de la costa del Garraf, no seria estrany que la seva àrea, sota la variant "golerany", hagués arribat fins a Tarragona.

Establerta la relació etimològica a través de l'equivalència acústica **GU = BU**, és indubtable que la base és el substantiu **gola**, que ha estat aplicat, per metàfora, al forat d'aigua arremolinada, de forma giratòria, que engoleix allò que atreu, és a dir, **l'engolidor**. El punt immediat seria probablement **goleró**, documentat des del segle XVII:

"Golaró o bullidor d'aygua. Vorago, barathrum" (any 1653).

"Lo que és ple de golarons de aygua. Voraginosus" (any 1696), que segons sembla significava 'gorg, lloc profund on l'aigua és engolida'.[3)]

En el **goleró** hi ha el sufix -er que es troba a **goler**, 'que guarda la gola d'un riu'. **Goleró**, més tard, pogué agafar el sufix -any (com carreró, que donà carrerany) i passar a **golerany.**

Així, doncs, i amb el permís del professor Veny, sembla clar que aquesta darrera paraula "golerany" és el punt de partida de l'actual "bolerany" o "volerany".

Vicenç Carbonell i Virella

NOTES

1. Xavier Garcia, **La vida marinera a Vilanova i la Geltrú**, pàg.300, Editorial Selecta, 1980.

2. Joan Veny, L'equivalència B = G en català: els casos de bolerany "remolí" i boixac "galdiró", a **Estudis de llengua i literatura catalanes/XVIII, Miscel.lània Joan Bastardas, 1**, pàgs. 101-127. Barcelona, 1989.

3. **Diccionari català-valencià-balear Alcover-Moll**, volum 6, pàg. 330.

ABADIES OCCITANES (4)

ILLA DE SANT HONORAT

Les Lerins

La història

El monestir de les Lerins, a l'illa de Sant Honorat, és un lloc increïble. Aquesta illa és situada al bell mig del Mediterrani occidental, davant les costes turístiques per excel.lència, a poca distància de Canes (Provença) i propera a l'illa de Santa Margarida amb la qual forma l'arxipèlag.

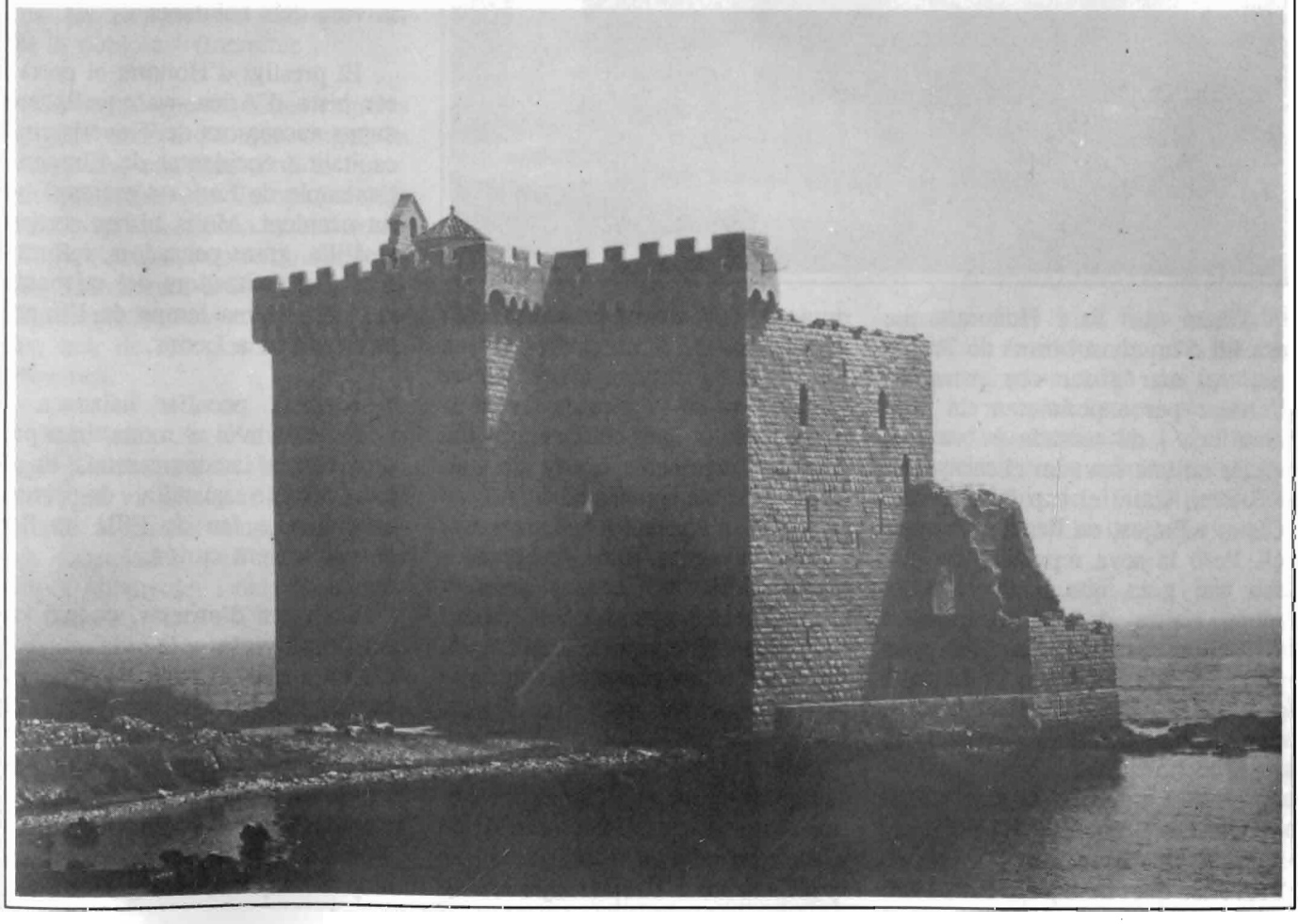
Molt probablement, la majoria dels turistes que visiten Canes no s'adonen de l'existència de l'illa, que des del passeig marítim sembla un braç de costa, i ben segur que la majoria de nosaltres coneixeria, encara que sigui de nom, aquesta vila i mai no hauria sentit a parlar de **les Lerins.**

Doncs bé, això són els atzars històrics i de les promocions comercials turístiques modernes perquè, en el fons, Canes no era en els orígens res més que el lloc on hi havia un petit port on arribaven i d'on sortin de la costa els monjos i visitants de l'importantíssim monestir de les Lerins, bressol de sants i de santedat influent com cap altre en el pensament cristià occidental.

L'illa de Sant Honorat és de fet una petita illa de 1,5 km de llarg i 400 m d'ample, de forma ovalada, situada a trenta minuts en vaixell davant de la costa provençal, a 15 quilòmetres aproximadament de La Croisette; és la més petita de les dues illes principals que formen el grup. L'altra, **Santa Margarida**, té 3,3 km de llarg i 950 m d'ample i estan separades entre si per un canal d'uns 700 m de llargada.

L'illa de Santa Margarida és famosa pel seu paisatge. Entre les construccions més destacables hi ha un fort construït per Richelieu durant la Guerra dels Trenta Anys. Es també l'illa més visitada.

Monestir fortificat al sud de l'illa. Foto: Salvador Butí

Paisatge marítim a l'illa de Sant Honorat. Foto: Salvador Butí

Claustre gòtic al monestir fortificat. Foto: Salvador Butí

Diuen que Sant Honorat, que era fill d'un cònsul romà de Treveris, va anar a fer una estada a l'Orient per experimentar la vida eremítica i de tornada es va instal.lar en una cova en el massís de l'Estérel, sobre el cap Roux, entre Canes i Fréjus, en l'actual Provença. Però la seva reputació de sant fou tan gran que no parava de rebre visites que el molestaven molt i es va retirar a l'illa més petita de les dues que hi havia a prop de la costa, la més allunyada, que aleshores es deia **Lerina** i ara porta el seu nom.

Qui fou Sant Honorat? Fou com hem dit un fill del cònsul romà de Treveris, que en aquell temps era una de les ciutats romanes més importants de l'Imperi. Per alguna cosa fou la residència del Cèsar d'Occident en l'època de fer partició i molts emperadors hi van residir llargament. L'any de naixença es fixa, aproximadament, cap al 360, i si tenim present que durant la seva infància l'emperador romà Julià va intentar retornar l'imperi al paganisme ens farem una idea de l'època de gran expansió, però d'una consolidació encara del cristianisme.

Honorat va viatjar a Orient, al desert d'Egipte, on floreixia l'eremitisme i el cenobisme oriental de Sant Racomí i va recollir les idees per introduir a Occident, juntament amb d'altres, el monaquisme. Es doncs un dels precursors del fenomen a la nostra zona. De retorn cap a casa, es va aturar a Fréjus on va fer amistat amb el biste i va començar a adquirir fama de predicador. Fou aleshores quan va decidir fer-se eremita igual com aquells solitaris del desert i va escollir una cova a prop de Fréjus en una zona aïllada i deserta (actualment plena de xalets i apartaments). La fama del sant va anar creixent i va decidir traslladar-se a aquesta petita i deshabitada illa que probablement veia cada dia des del seu retir. Juntament amb algun altre company, s'hi van traslladar i van començar a portar una vida de solitud absoluta. Allà va fer molts miracles, com per exemple netejar de serps l'illa i fer sortir aigua d'una roca. De fet aquest aïllament no fou suficient i constantment arribaven a l'indret persones per escoltar, aprendre i viure com Honorat. Tots ells es van anar distribuint per l'illa com anacoretes, però feien algunes coses de vida en comú, fins que Honorat va decidir fer de l'illa un cenobi i organitzar amb una regla la vida dels habitants.

El prestigi d'Honorat el portà a ser biste d'Arlès, en aquells moments successora de Treveris en la capitalitat occidental de l'Imperi i l'exemple de Lerins s'escampà per tot occident. Molts bisbes sortiren de l'illa, grans pensadors, reformadors i organitzadors del cristianisme dels últims temps de l'Imperi es formaren a Lerins.

Aquesta peculiar naixença fa que encara avui el monestir, a part de les instal.lacions centrals, tingui una notable quantitat de petites ermites que fan de l'illa un lloc particularment curiós.

Com era d'esperar, no tot van ser flors i violes a la vida monàstica, tot i que al segle VI van arribar a viure tres-cents monjos a l'illa i tenien més de mil monestirs per tot Europa, però la situació empitjorà en general al món cristià i particularment en una regla on la vida eremítica i per tant la possibilitat d'escapar-ne era gran.

Les reformes de Sant Gregori i Sant Bernat es feren necessàries i durant el segle VII Lerins adoptà, no sense lluites internes, la regla benedictina. Fou un dels grans canvis de la seva història.

Si les incursions bàrbares no havien estat gaire perjudicials per Lerins, els sarraïns de les costes catalanes, valencianes i africanes sí que ho foren cap al 752 i aquests van destruir el lloc, matant i capturant els seus estadants, molts d'ells foren portats presoners a Tortosa. En aquella època floreixien ciutats sarraïnes.

L'any 754, Lerins recupera el seu patrimoni i comença un altre període de bon viure, però sempre sota l'amenaça dels pirates, la qual cosa obligarà a construir un monestir fortificat.

L'any 979, Lerins dins l'òrbita de Cluny, adoptà lògicament la seva reforma per evitar que les grans abadies caiguessin totalment a mans dels poderosos. Cluny depenia exclusivament de Roma. Sant Odó, un dels gran abats de Cluny, deia: "No és la naturalesa, sinó les usurpacions allò que han fet la noblesa." (Increïble).

Ja hem comentat altres vegades la gran acceptació que tingué la idea i com una taca d'oli la reforma s'estengué per Europa. Moltes abadies es fundaren o es donaren a Cluny, l'abat del qual fou l'abat de tots. Prèviament Lerins havia estat lligada a Montmajor, a prop d'Arlès, una de les grans abadies de Provença.

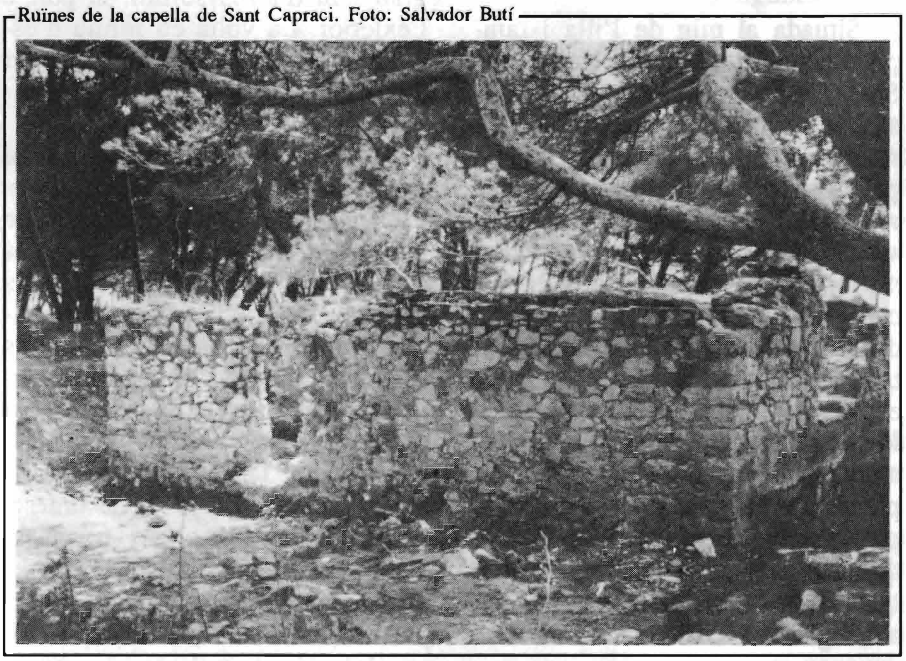
Més endavant l'abadia es va regir juntament amb abats seculars, cosa que va provocar la seva lent agonia, al mateix temps que diverses saquejades per part de les tropes espanyoles i dels "condotieri" italians.

El 1787 l'abadia va ser secularitzada en profit del bisbe de Grassa, només hi quedaren quatre religiosos. Durant la revolució fou venuda i esdevingué residència privada, fins que el 1870 s'hi van instal.lar uns monjos cistercencs vinguts de Senanques, els quals encara avui regenten l'illa, amb un petit parèntesi, el 1943, durant l'ocupació alemanya.

Ermita de la Trinitat. Foto: Salvador Butí

Ruïnes de la capella de Sant Capraci. Foto: Salvador Butí

El lloc

L'illa de Sant Honorat és realment un lloc encantador. Per anar-hi es pot agafar un dels nombrosos vaixells que, sortint de Canes, hi menen diverses vegades al dia per 40 FF. Hi ha un restaurant que funciona a l'estiu i es pot resseguir tota l'illa aproximadament en quatre hores i mitja, si hom va en plan observador i sense presses.

El paisatge és típicament mediterrani, amb molts pins i alzines a la vora de la mar, amb una aigua clara i d'un blau fosc esplèndid. Com és evident, no hi ha cap cotxe ni altre mitjà de transport que les pròpies cames, per tant la quietud, la meditació, l'observació i el paisatge són pràctiques habituals dels més de 150.000 visitants que anualment hi desembarquen.

La part central de l'illa està sempre ocupada pel recinte monàstic, del qual només es pot visitar l'església, un petit museu i la botiga de records. Darrera, i tocant al mar, hi ha el monestir fortificat i a banda i banda, per un camí que va paral.lel a la costa, es troben cinc capelles romàniques. Dues més que n'hi ha no són accessibles al públic.

El monument

Del monestir pròpiament dit, en queda ben poca cosa. Fou destruït durant l'època de propietat privada i remodelat en fer les reformes per a l'adaptació novament a la vida monàstica i substituït per un edifici de gust dubtós. A més, a part de l'església, no deixen visitar-lo. Sembla que és interessant el claustre. En aquest recinte hi ha també una de les capelles, la de Sant Porcer, que tampoc deixen veure. A part d'aquesta, l'ermita més propera al convent és la de Sant Pere, al sud de l'illa, vora el mar, amb un aspecte molt restaurat. Ha estar refeta nombroses vegades, l'última el 1939, a partir d'uns murs mig enterrats.

Situada al mig de l'illa i tampoc visitable, hi ha la capella de Sant Ciprià, a la vora de la qual s'hi ha instal.lat una comunitat de religioses. Fou totalment destruïda pels espanyols al segle XVIIè i refeta al XIXè conservant exclusivament la planta. Al nord de l'illa, a prop d'on arribaven els vaixells, cap a l'esquerra, hi ha les restes de la capella de Sant Miquel. Fou també destruïda per les canonades espanyoles, però no fou reconstruïda. En queden només els fonaments que ens permeten veure la planta. De fet passen desapercebuts per la majoria de visitants, encara que són a tocar del camí. Sembla que la seva construcció remunta als segles VI i VII.

També en ruïnes, però no tan malmesa, la capella de Sant Capraci és situada en l'extrem sud-oest al costat del mar. (En realitat, excepte la de Sant Ciprià, totes són a pocs metres de l'aigua). Les parets no aixequen més de dos metres de terra. Sembla una capella molt antiga, però no n'hi ha dades publicades. Cal recordar que Sant Capraci, a qui està dedicada, fou company de Sant Honorat a Orient i que romangué a l'illa sense cap càrrec després que Honorat anés a Arlès. Totes aquestes capelles que fins ara han centrat la nostra atenció tenen una planta normal, és a dir, rectangular, d'una sola nau amb absis semicircular de diàmetre aproximadament igual a l'amplada de la capella. Les dimensions són aproximadament d'uns 5 metres d'ample i uns 10 metres de llargada les més grans i de 7,5 metres les que en tenen menys. Són per tant ermites de reduïdes dimensions.

A la vora del petit port, cap a la dreta i una mica amagada, hi ha la capella de Sant Salvador. Aquesta ermita és de planta octogonal, la qual cosa fa que es distingeixi de les altres. Llàstima que els murs exteriors hagin estat arrebossats i pintats de blanc. A l'interior hi ha, coincidint amb els costats de l'octàgon, set nínxols buidats a la paret. A l'altre costat hi ha la porta d'entrada. El nínxol de davant la porta és una mica més gran i fa d'absis sortint en part a l'exterior. La volta en forma d'estrella que la cobreix és en realitat del segle XVI.

A l'extrem sud-est de l'illa hi ha la capella més maca de totes. Es tracta de la Trinitat. Es de planta trebolada, és a dir, que a la capçalera hi ha tres absis situats com les fulles d'un trèbol. Probablement la capella actual és dels segles IX o X, encara que la planta correspon a una construcció molt anterior. Per bé que la capella sigui petita, la seva visió impressiona, potser per la seva rudesa, potser per la força que traspua... Ben segur que per la seva bellesa, una bellesa que es copsa en les pedres, en l'indret, en la quietud, en l'olor i en moltes més sensacions que fan indescriptible l'entorn que l'envolta.

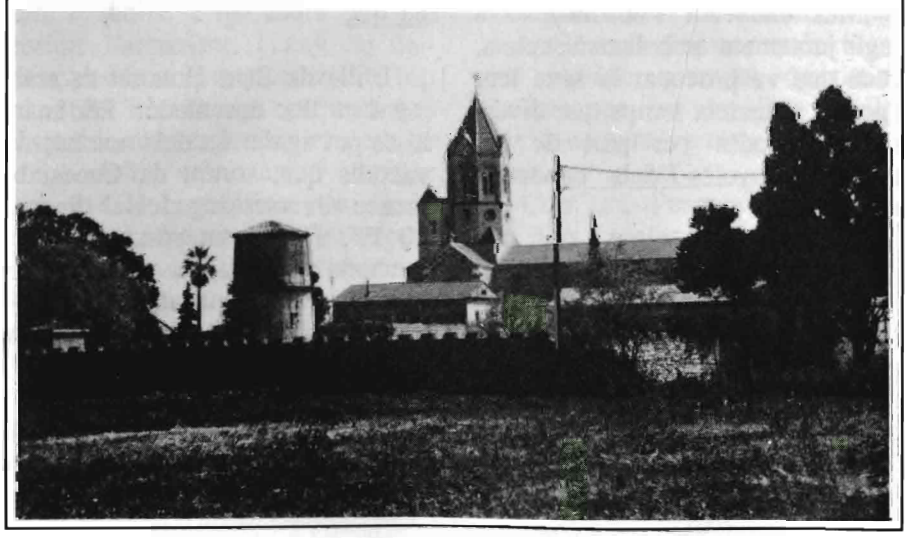
Molt a la vora del monestir, i tocant al mar, al sud de l'illa, hi ha un altre monestir, fortificat. De lluny sembla un castell, ja que és format per una construcció d'altes parets i de gran solidesa. Per la seva especial situació, aquesta fortificació fou molt necessària i començada a edificar el 1073 encara que la construcció es va allargar molts anys. Hi ha una torre central rodejada d'altres construccions, entre les quals destaca una sala amb un encantador claustre gòtic amb dos pisos comunicats per la mateixa escala de cargol que permet accedir a la part alta de l'edifici, d'on es pot contemplar un espectacle paisatgístic de primer ordre, això sí, si el dia és clar.

L'accés

Hi ha un servei força regular de vaixells que van des de Canes fins a les Lerins. Anar i tornar pot costar de l'ordre de 40 FF. Hi ha diversos viatges cada dia d'anada i tornada. A l'illa de Sant Honorat hi ha un petit restaurant, però no funciona tot l'any. Fer tota la visita, fotografiant i badant, pot durar unes tres hores. Si a més hom vol banyar-se, llegir una mica sota d'un arbre o fer meditació transcendental, caldrà sumar-hi el temps destinat. Cal no badar i no perdre l'últim vaixell de tornada, perquè s'hauria de passar la nit al ras. Ara que clar, depèn de l'època de l'any i de la companyia...

Salvador Butí

Monestir de Sant Honorat. Foto: Salvador Butí

Fent Camí

LA COLLA DEL DIMECRES

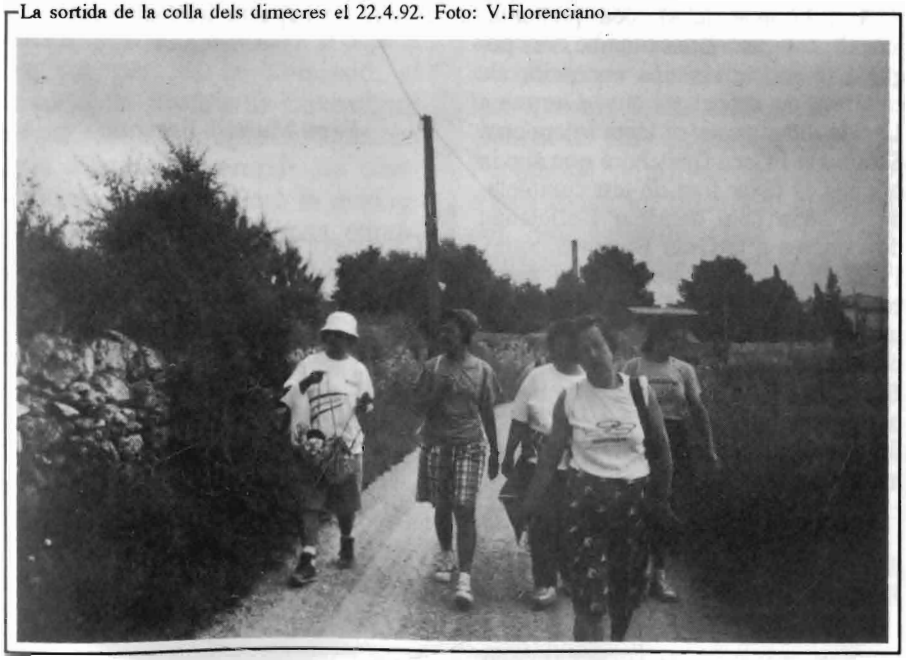
Fa aproximadament un any, concretament el 15 de maig de 1991, sis sòcies de la Talaia, animades per la idea de la nostra amiga Vicky, vam iniciar unes caminades els dimecres al matí.

La idea va ser, aprofitant l'entusiasme que sentim totes per la natura, de fer uns petits recorreguts pels voltants de la nostra vila. Ara per ara estem aconseguint el nostre propòsit, i esperem que continui.

Sortida a Sant Pere de Ribes. Foto: V.Florenciano

La sortida de la colla dels dimecres el 22.4.92. Foto: V.Florenciano

Sitges, Cubelles, Ribes, Puigmoltó, la Talaia, Lurdes i Rocacrespa en donen bona mostra. Coneixem nous camins, en recuperem de vells, visitem fonts, masies amb més o menys història, fites de límits... Algunes de nosaltres descobrim els noms d'algunes roques de la costa.

Tanmateix hem sortit amb fred, calor, algun plugim; fins i tot amb una boira que ens ha dificultat de trobar la popular Font d'en Bonet... Això fa que les sortides tinguin un altre al.licient, o una nova variant, que és el que es pretén.

La colla que en principi fóra de sis (Marcel.lina, Petri, Roser Muela, Paquita Albet, Teresa Alba i Vicky) ha anat creixent i ja som més de vint els que la formem. Ara no anem solament dones, sinó també companys que tenen aquest temps lliure i volen, com nosaltres, gaudir del nostre entorn.

Tot caminant fem petar la xerrada i tornem a casa contents, a punt per al dinar. Carregats de farigola, flors de tots els colors, algun manat d'espàrrecs i alguna bossa de cargols...

Com podeu veure, no ens avorrim i ens ho passem d'allò més bé.

La colla

Qüestions de Toponímia

SOBRE LA TRADUCCIO DE TOPONIMS

Els diversos articles que des del novembre de l'any passat han anat apareixent a diverses publicacions del Penedès i del Garraf han fet que, amb més assiduïtat del que és habitual, es parlés d'un tema que, la veritat sigui dita, no sol ser conversa gaire usual: la toponímia.

Suposo que el fet de ser col.laborador de la campanya ha comportat que en més d'una ocasió se m'hagi demanat l'opinió sobre aspectes concrets relacionats amb el tema. El que més vegades he hagut de justificar, fins a l'extrem de fer-me agafar altra vegada el bolígraf, ha estat el següent: com pot ser que hi hagi tants defensor a ultrança dels topònims en català, i només en català ("tu inclòs", reblava un dels meus interlocutors), que feu servir sempre, oralment i per escrit, topònims com ara Saragossa, Osca, Londres o Milà? "Que no es mereixen el mateix respecte que demanaves per a Vilanova o per a Les Roquetes?, em deia un altre.

El meu no rotund, i el de la majoria, a les traduccions de topònims sempre ha estat contra les imposicions, freqüents al llarg de la nostra història i sovint aberrants, un exemple emblemàtic de les quals podria ser l'obligatorietat que tots els Sants Quirzes de Catalunya esdevinguessin **San Quirico** a cop de decret, sense dignar-se a tenir en compte que a Burgos hi ha un poblet anomenat San Quirce de Riopisuerga i l'abadia benedictina de San Quirce al terme de Revilla del Campo, de tanta antiguitat i legitimitat històriques com els nostres Sant Quirze de Safaja, Sant Quirze de Besora, etc.

En cap cas no pretenia de qüestionar aquells topònims que tenen una tradició, i ben documentada, al país o fora del país. Que un topònim tingui més d'una versió, en la mateixa llengua o en llengües diverses no és pas gaire freqüent, però tampoc no és res de l'altre món. L'únic que cal és que aquella ciutat o que aquell accident geogràfic des d'antic fos conegut en territoris de llengües diferents i que hagi evolucionat diferent. Un dels casos més significatius el trobem a la que va ser la capital de l'Imperi Carolingi, famosa des d'antic per les termes que van fer que els romans la bategessin **Aquae Grani**, que ha donat els actuals Aquisgrà (català), Aachen (alemany) i Aix-la-Chapelle (francès).

Els exemples que he citat més amunt no en són mostres tan espectaculars, però sí que són igualment significatius: Saragossa ja apareix a la **Crònica** de Jaume I (segle XIII) i tant a la versió catalana com la castellana provenen del llatí **Caesar Augusta**. D'Osca, seguint també l'Alcover-Moll, ja en tenim notícies escrites en un document català de l'any 1315. Londres ja apareix al **Tirant lo Blanc**, del qual fa ben poc hem celebrat el V centenari, i el nom de la ciutat de Milà el trobem usat a la **Crònica** de Ramon Muntaner, redactada el primer terç del segle XIV. I així podríem seguir amb Terol, Còrdova (simptomàticament la Córdoba argentina només té aquesta forma, com deixa ben clar la GEC) i un etcètera ben llarg.

I a la inversa, es deu preguntar més d'un lector. Doncs també, ves per què havíem de ser una excepció, els catalans, en aquest terreny. **Gerona** i **Lérida** almenys tenen tanta solera com Saragossa i Osca (pretendre que siguin oficials és pixar fora de test completament; seria com demanar l'oficialitat de Londres a la Gran Bretanya, vaja). I que fins i tot Barcelona, el cap i casal que ha donat nom a tantes ciutats, pobles i llogarrets de tots els continents, tingui formes com ara **Barcelone** (francès) **Barcellone** (italià) o **Bartzelona** (euskera) no ens ha de fer estrany, ni encara menys ens ha de molestar.

Ja serien figues d'un altre paner, i d'un altre article, l'ús que en moltes llengües es fa de la toponímia catalana o que a casa nostra se'ns imposin formes forasteres. Que en una enciclopèdia britànica o en un prospecte turístic alemany aparegui **Gerona** (al costat de **Figueras** i de **Playa de Aro** massa sovint), ja té menys justificació, per no dir gens, i seria una altra mostra del mal ús de la toponímia i de la dependència que tenim del castellà en tants aspectes. Com també ho és, encara, que molts cotxes catalans hagin de dur la GE o que documents i productes de tota mena fets des de Lleida encara portin **Lérida**. Les causes d'aquest mal ús són conegudes de la majoria, i a més ni ara és el moment ni disposo d'espai suficient per estendre-m'hi.

En resum, doncs, formes com Saragossa, Terol, Aquisgrà, Milà, **Gerona** o **Barcelone** són totalment correctes i no ens ha de saber greu ni utilitzar-les ni que s'utilitzin. Tot al contrari. El problema pot ser destriar els topònims que tenen formes diferents pròpies per tradició, d'aquells que les tenen per imposició, que són la majoria tot sigui dit. En tot cas, i davant del dubte, sempre ens hauríem de decantar per la forma autòctona, perquè la utilitzem en el context que la utilitzem mai no se'ns podrà retreure que ho haguem fet malament.

Pere Martí i Bertran

(Campanya "Utilitzem correctament els noms dels nostres municipis". Serveis Lingüístics de l'Alt Penedès i del Garraf).

NOTÍCIES I COMENTARIS

EL PRIMER INCENDI DE L'ANY

El 17 d'abril, Divendres Sant, una barbacoa a l'aire lliure -així ho deien els mitjans de comunicació- va provocar el primer incendi forestal de certa importància. El foc va començar en el Mirador del Penedès, urbanització situada vora la Joncosa del Montmell, i es va estendre en direcció a La Bisbal, passant per cal Sumoi i el mas Tarragó. Descontrolat, el foc va arribar a passar per sota l'autopista seguint una torrentera i anà fins a la falda del coll de Santa Cristina, en terrenys que ja s'havien cremat fa anys. El fort vent i la poca eficàcia de les dotacions que l'apagaven feren que el sinistre arribés a abastar una superfície molt més gran del que es pensava en un primer moment. En resultaren afectades dues cases de l'organització. Seguirà ...

LA COMUNITAT EUROPEA EXPEDIENTA LA GENERALITAT PELS ABOCAMENTS AL RIU BESOS

La Comissió de les Comunitats Europees obrirà un expedient a l'Estat Espanyol pels abocaments altament contaminants que s'estan fent al riu Besòs. Aquest expedient donarà pas a l'elevació d'aquest cas, per part de la Comissió, al Tribunal de Justícia de Luxemburg perquè la CE pugui obligar un Estat membre a complir els compromisos adquirits. Però la responsabilitat concreta d'aquesta contaminació correspon al Govern de la Generalitat, que té traspassades totes les competències en medi ambient.

La CE va recollir la reclamació que féu el Consorci per a la Defensa de la Conca del Besòs, agrupació d'ajuntaments de la zona que va fer la denúncia dels continus abocaments contaminants al riu i la quasi nul.la aplicació del pla de sanejaments, tot i que la Generalitat sí que cobra l'increment de tarifa en el rebut de l'aigua per depurar els cabals. En el cas del riu Besòs s'incompleixen cinc directives europees relatives a abocaments perillosos en el medi aquàtic, sobrepassant els límits establerts per metalls com el mercuri i el coure. Esperem que després de tots aquests expedients es netegin d'una vegada els rius del nostre país.

EL PANTA DE FOIX S'HA TORNAT A SOBREEIXIR

Aquest mes de juny, les contínues pluges que s'han produït -especialment per la capçalera del Foix i les nostres comarques- han fet que, de nou i durant uns dies, veiéssim com pel sobreeixidor lateral de la presa s'aboqués gran quantitat d'aigua, que, si bé no ha tallat el pas per cap dels guals al llarg de la riera, ha fet il.lusionarnos que tindríem un riu de veritat fins a desembocar a Cubelles. Llàstima que aquest cabal, que revitalitza aquella riera seca, s'estronqui tan aviat.

PARLANT DEL FOIX, UNA D'ANECS.

Ara que ja ens havíem acostumat a la presència contínua dels ànecs a l'embassament del Foix, caldrà saber si no hi haurà algú que ens els foragitarà. Al començament de juny poguérem observar l'actuació -furtiva segurament- d'una moto aquàtica que, muntada per una parella, feia continus 'raids' fins a mig pantà amb gran perill per a dues famílies d'ànecs, les cries de les quals, molt assenyadament, fugiren volant esparverades mentre els adults procuraven eludir les embestides de l'artefacte mecànic.

Ens agradaria saber si és permès de circular per aquest pantà amb aquest soroll i aquesta velocitat, i més tenint en compte que els ànecs sembla que hi han trobat el seu hàbitat natural i fins i tot hi han niat. Veurem si aquesta zona reïx en el seu intent d'esdevenir un racó ecològic o mor convertit en parc turístico-aquàtic.

POSSIBLE AMPLIACIO DEL PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DE MUNT

El Parc Natural de Sant Llorenç de Munt i l'Obac segurament serà ampliat properament en una extensió que podria sobrepassar les 3000 ha per damunt les 9600 ha que actualment estan protegides. Vuit ajuntaments que tenen els límits dins el Parc estan estudiant la proposta d'ampliació que ha fet la Diputació de Barcelona, titular de la seva conservació. Creiem que com més terreny entri dins el Parc, millor que millor!

L'ACCES AL PARC D'AIGÜESTORTES I SANT MAURICI TANCAT AL TRANSIT DES D'ESPOT.

La direcció general de Medi Natural de la Generalitat de Catalunya ha pres la determinació de tancar al trànsit l'accés al Parc Nacional d'Aigüestortes i l'estany de Sant Maurici des d'Espot, una nova mesura, aplicada a partir del primer de juny, que obligarà els visitants a deixar el vehicle a 10 quilòmetres del llac. Aquesta mesura no tracta ni de bon tros de reduir el nombre de visitants, sinó que les visites es facin d'una manera programada o per persones interessades a preservar el medi natural. Mentre el Patronat del Parc estudia les alternatives d'accés a Aigüestortes i Sant Maurici, aquest es continua realitzant per serveis de taxi. L'accés per la banda d'Aigüestortes no es tanca de moment a la circulació perquè els responsables encara no han decidit quin és el lloc ideal per aparcar els cotxes, que podria ser la carretera de Caldes de Boí.

TÈCNICS

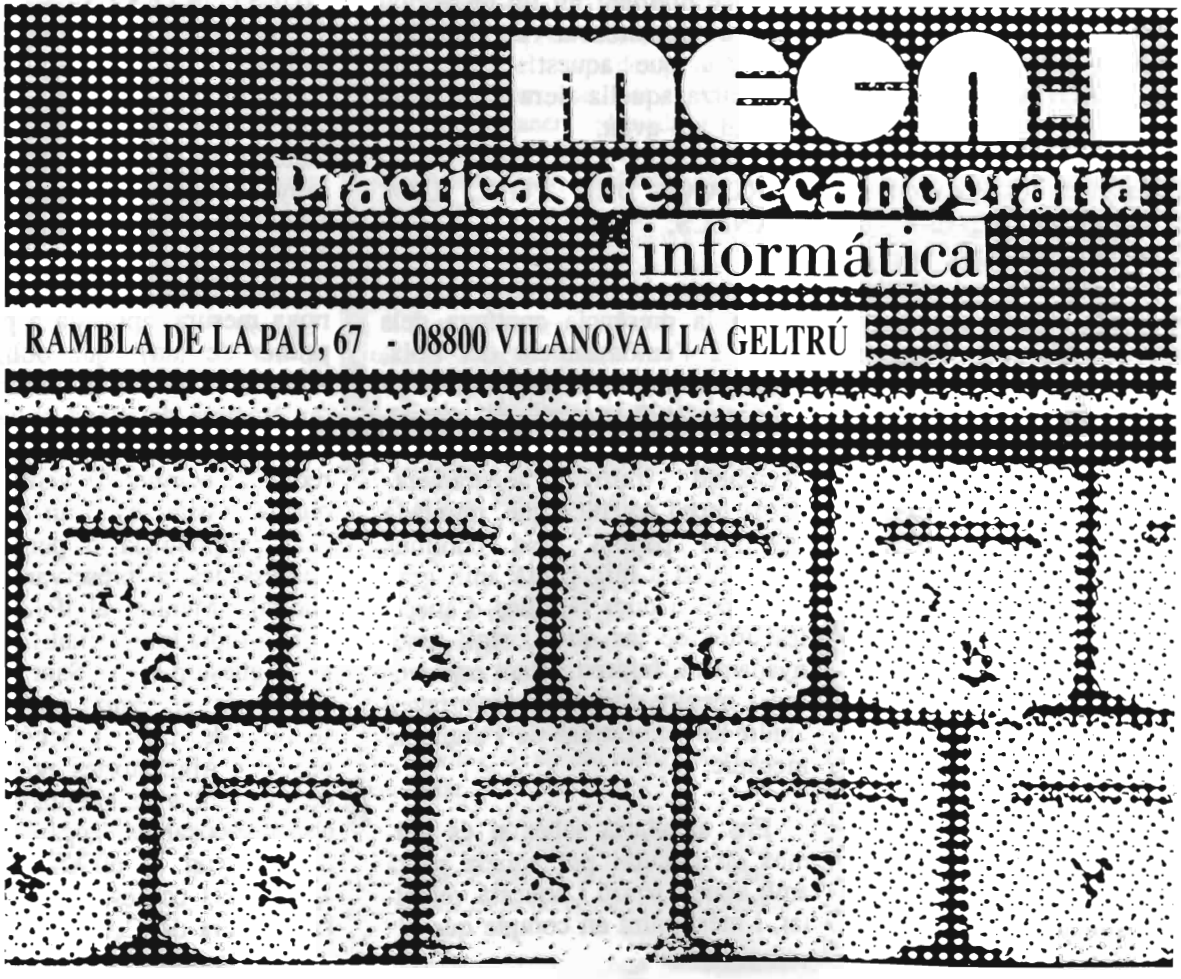
ANTIGA ELÈCTRICA CAMPILLO

AIGUA - LLUM - GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

BOLSOS

rodero

Avda. Francesc Macià, 65 / Sant Gregori, 4
Tel. 815 18 44
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

SUZUKI

LIDO 50

MOTOR: monocilíndrico - 2 tiempos. Refrigeración por aire forzado.
CILINDRADA: 49 C.C.
POTENCIA.: 3 CV.
PESO: 70 kg. COLOR: Blanco, Negro.

SUZUKI VILANOVA

JAUME PUJANTE IGLESIAS

Rbla. Ventosa, 29
Telèfon 815 41 86

08800 Vilanova i la Geltrú

Motocicletes - Ciclomotors - Bicicletes

CANAL BLAU NO EMETRÀ DURANT 40 DIES

LA DIRECCIÓ GENERAL DE TELECOMUNICACIONS ENS DEMANA QUE TANQUEM DE L'**1 DE JULIOL** AL **10 D'AGOST** PER FACILITAR EL TREBALL DE LES TELEVISIONS DE TOT EL MÓN DURANT ELS JOCS OLÍMPICS.

TORNAREM L'11 D'AGOST AMB NOVA PROGRAMACIÓ

cb TV

A.E. TALAIA
BIBLIOTECA
ARXIU

Canal Blau - Televisió de Vilanova

NOTA INFORMATIVA

Com podeu observar, aquesta Revista que teniu a les mans ha sofert un retard considerable en la seva edició. A mitjan juliol, quan ja estàvem picant els articles -que per cert vénen amb molt de retard- i acabem d'introduir els textos en un disquet d'ordinador, llavors resulta que la impressora que normalment ens proporciona els originals està espatllada i uns i altres se'n van de vacances.

A la vista de tot aquest petit desastre, decidim adquirir una nova impressora per aplicar al nostre ordinador i que ens facilitarà la pròpia tasca de confecció de la revista, però no hi ha forma de posar-la en marxa. Tot plegat ja som a final de juliol. I quan, finalment, aconseguim tenir a punt els originals, la impremta comença les vacances fins a mitjan agost.

Després de tornar de vacances us podem fer arribar, finalment, aquesta revista quan pràcticament ja estem preparant material per a la propera! Disculpeu-nos ja que algunes qüestions publicades potser ja són fora de temps, però esperem que sabreu comprendre els motius del retard.

Mentrestant aprofitem per a recordar-vos una vegada més que **el proper 18 d'octubre** la Talaia organitza la **56a Marxa de Regularitat de Catalunya**, raó per la qual necessitem tota la col.laboració possible. Gràcies per endavant!

L'Equip de Redacció